

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARK-YL-2015-0001**

İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA AKHİSAR OVASI

HAZIRLAYAN

Mehmet ZAYBAK

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Engin AKDENİZ

AYDIN- 2015

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARK-YL-2015-0001

İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA AKHİSAR OVASI

HAZIRLAYAN
Mehmet ZAYBAK

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Engin AKDENİZ

AYDIN- 2015

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Arkeoloji Ana Bilim Dalı Arkeoloji Programı öğrencisi Mehmet ZAYBAK tarafından hazırlanan “İlk Tunç Çağı’nda Akhisar Ovası” başlıklı tez,.....tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

<u>Unvanı, Adı ve Soyadı</u> :	<u>Kurumu</u> :	<u>İmzası:</u>
.....
.....
.....
.....
.....

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen butezi, Enstitü Yönetim Kurulununsayılı kararıyla tarihinde onaylanmıştır.

Prof. Dr. Recep TEKELİ

Enstitü Müdürü

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Adı Soyadı : Mehmet ZAYBAK
İmza :

YAZAR ADI-SOYADI: Mehmet ZAYBAK

BAŞLIK: İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA AKHISAR OVASI

ÖZET

Çalışmanın ilk adımında, farklı disiplinlerden derlenen basılı ve dijital yayınlar bir araya getirilerek fazla ayrıntıya inilmeden bazı istatistiksel bilgiler yardımıyla bölgenin coğrafyası hakkında genel hatlarıyla bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Tezin konusunu oluşturan coğrafyada 17, 18 ve 19. yy.ın başlarında incelemeler yapan gezginlerin yaptığı ziyaretler daha çok Hristiyanlık tarihini araştırmaya yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Söz konusu seyyahların arkeoloji ve epigrafiyle ilgili verdiği bilgilere ek olarak şehre ait çizdikleri gravürler ve genel görünümü hakkında yaptıkları betimlemeler şehrin o dönemi ile günümüzdeki durumu arasında bir köprü kurmamıza yardımcı olmaktadır.

Genel sınırlar içerisinde çalışmada, Akhisar ve çevresinin İlk Tunç Çağı'nın incelenmesiyle ilgilenilmektedir. Bugüne kadar konuyla ilgili olarak yapılmış arkeolojik çalışmaların sonuçları bir potada eritilip ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu bölgede var olan Tunç Çağı kültür merkezlerinin varlıklarına ilişkin dayanaklar somut veriler ışığında- seramik parçaları, mermer ve taş eserlerden yola çıkılarak- aktarılmaya çalışılmıştır. Böylece Batı Anadolu'nun bu bölgesinin İlk Tunç Çağı merkezlerinin kendi içinde değerlendirilmesi yapılırken aynı zamanda bu kültürlerin çevre kültürlerle olan ilişkilerinin değinilmesine de özen gösterilmiştir. Kuzey Ege'ye geçiş noktasında yer alan Akhisar Ovası, stratejik konumunun yanı sıra verimli toprakları, uygun iklimi ve bitki örtüsü sebebiyle sadece Antik dönemde değil, daha önceki dönemlerde de yoğun yerleşime ev sahipliği yapmıştır. Bu arazinin kendine özgü kültürü üzerinde durulurken ayrıca küçük de olsa komşularıyla arasındaki etkileşim ve iletişimi tez kapsamına dâhil edilmiştir. Böylece çalışmanın İlk Tunç Çağı'nda Anadolu'nun bu bölgesindeki mevcut durumun anlaşılmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER Akhisar, Arkeoloji, Prehistorya, Protohistorya, İlk Tunç Çağı

NAME-SURNAME OF THE AUTHOR : Mehmet ZAYBAK

TITLE : AKHISAR PLAIN IN THE EARLY BRONZE AGE

ABSTRACT

In the first step of the study, printed and digital publications collected from different disciplines have attempted to provide information about the general geography of the region descended into too much detail without the help of some statistical information.

Thesis on the subject of geography visits to the travelers who visited in the , 17, 18 and 19 centuries of Christianity was performed in order to investigate the more history. Of these pilgrims also it helps us build a bridge between archeology and epigraph related to the information to which they draw of the city in addition to engraving and the city's portrayal they do about the general view that the period of the current situation.

Limits in general of Akhisar and the environment are addressed in the study by examining the Early Bronze Age. The results of archaeological studies on the subject so far have been evaluated thoroughly melted in a crucible. In this region, the rest are related to the presence in the light of the Bronze Age culture centers concrete data, was tried to transferred; on the basis of stone monuments, marble and ceramic parts. Thus, care has been taken in western Anatolia in their evaluation of this part of the Early Bronze Age center while also discussed the relationship with the surrounding culture of this culture. Located Akhisar Plain in the North Aegean crossing points, as well as fertile soil for its strategic position, suitable climate and due to the presence on the vegetation, not only in ancient times, in the previous period has made intensive residential houses. This unique interaction between cultures dominate the land also their neighbors, albeit small, and communications were included in the scope of the thesis. Thus, the Anatolian Early Bronze Age's work is expected to contribute to the understanding of the current situation in the region.

KEYWORDS

Akhisar, Archaeology, Prehistory, Protohistory, Early Bronze Age.

ÖNSÖZ

“İlk Tunç Çağı’nda Akhisar Ovası” isimli tez konusu, benim de ekip üyesi olarak katılma imkanı bulduğum “Manisa İli ve İlçelerinde Yürütülen Prehistorik ve Protohistorik Yüzey Araştırmaları”ndan elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Bahsi geçen bu geniş coğrafyadaki buluntu merkezleri içerisinde günümüz Akhisar sınırları içerisinde kalan sahadaki merkezler dikkate alınarak tezin ilgilendiği alanın sınırları çizilmiştir.

Tez konusunun belirlenmesi başta olmak üzere, tez çalışmasının sürdüğü dönem boyunca, kullanmam için tüm kaynaklarını sonuna kadar paylaşan, hiçbir zaman bilgi ve yardımını esirgemeyen, ulaşmak istediğim sonuca ilerlerken daima yol gösteren ve yol açan değerli Hocam Sayın Prof. Dr. Engin AKDENİZ ’e içtenlikle teşekkür ederim.

Tez çalışması içerisinde kendi alanında yardım ve kaynak başvurusunda bulunduğum Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kemal ŞAHİN’e teşekkür ederim.

Almanca çevirilerimde yardımını eksik etmeyen Araştırma Görevlisi Ramazan Gündüz’e, levhalar bölümündeki fotoğraf ve çizimlerin düzeltilmesinde emeği geçen Arkeolog Osman Aydın’a, verdiği kaynaklarla büyük bir dijital kütüphane oluşturmamı sağlayan Arkeolog Gencay Güloğlu’na (MA) ve yüksek lisans ders aşaması ve tez döneminde yardımlarını eksik etmeyen Arş. Gör. Nihal Akıllı, Arkeolog Kübra Aslan, Arkeolog Leyla Karadeli’ye ve tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Maddi ve manevî desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen var olma kaynağım aileme şükranlarımı sunarım.

Mehmet Zaybak

Haziran 2015-Aydın

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
AKHİSAR BÖLGESİ'NİN GENEL COĞRAFÎ ÖZELLİKLERİ	
1.1. AKHİSAR'IN FİZİKÎ COĞRAFYASI.....	5
1.2. AKHİSAR'IN BEŞERÎ COĞRAFYASI.....	9
1.3. AKHİSAR'IN İKTİSADÎ (EKONOMİK) COĞRAFYASI.....	9
İKİNCİ BÖLÜM	
YÖREDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ARKEOLOJİ AMAÇLI ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	
	11
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA AKHİSAR OVASI'NDAKİ BULUNTU MERKEZLERİ	
3.1. HÖYÜKLER	23
3.1.1. AKDEĞİRMEN HÖYÜĞÜ	25
3.1.2. AKHİSAR HÖYÜĞÜ	25
3.1.3. AKSELENDİ HÖYÜĞÜ	26
3.1.4. BAĞÇEŞME HÖYÜĞÜ	26
3.1.5. ÇAMÖNÜ HÖYÜĞÜ	26
3.1.6. DAĞDEVİREN HÖYÜĞÜ	27
3.1.7. ERDELLİ HÖYÜK.....	28

3.1.8. HASTANE HÖYÜK.....	29
3.1.9. KEFAYETTİN TEPE HÖYÜĞÜ.....	29
3.1.10. KENNEZ HÖYÜĞÜ (KENNEZ I)	30
3.1.11. KIZLARALANI HÖYÜĞÜ	30
3.1.12. MASANTI HÖYÜĞÜ	31
3.1.13. MECİDİYE HÖYÜĞÜ	31
3.1.14. MORALILAR HÖYÜĞÜ	32
3.1.15. ÖRENTEPE I HÖYÜĞÜ	33
3.1.16. ÖRENTEPE II HÖYÜĞÜ.....	33
3.1.17. RAHMIYE II HÖYÜĞÜ.....	34
3.1.18. REFİK ASLAN HÖYÜĞÜ	34
3.1.19. SÜLEYMANLI HÖYÜĞÜ	35
3.1.20. TEPEBAĞLAR HÖYÜĞÜ	35
3.1.21. TEPETARLA HÖYÜĞÜ	36
3.1.22. ULUYOL HÖYÜĞÜ	36
3.2.YAMAÇ YERLEŞİMLERİ.....	37
3.2.1. DEVETEPE.....	37
3.2.2. DURASI(L)LI YELLİGEDİK	37
3.2.3. KAZIMÇEŞME MEVKİ	38
3.2.4. SU DELİĞİ TEPE	38
3.3.ATÖLYELER	38
3.3.1. KULAKSIZLAR	39
3.4.MEZARLIKLAR.....	40
3.4.1. BALLICA ÇAMLIK MEZARLIĞI	40
3.4.2. BALLICA KIZILTAŞ MEZARLIĞI	40

3.4.3. TABAN TEPE (YORTAN MEZARLIĞI)	41
SONUÇ VE ÖNERİLER	43
KATALOG	46
KAYNAKÇA	90
GRAFİKLER	96
LEVHALAR	98
ÖZGEÇMİŞ	166

KISALTMALAR LİSTESİ

çev.	Çeviren
drl.	Derleyen
Foto	Fotoğraf
İTÇ	İlk Tunç Çağı
km	Kilometre
MÖ	Milattan Önce
m	Metre
MS	Milattan Sonra
OTÇ	Orta Tunç Çağı
STÇ	Son Tunç Çağı
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve devamı, ve diğerleri
yy.	yüzyıl

GİRİŞ

Batı Anadolu'nun Kuzey Ege'ye açılan kapısı konumundaki Akhisar Ovası, aynı zamanda Batı Anadolu sahil kesimlerinin İç Batı Anadolu ile bağlantısını sağlayan bir köprü vazifesi görmektedir. Stratejik konumunun yanı sıra verimli toprakları, uygun iklimi, bitki örtüsü ve önemli yol güzergâhları üzerinde bulunması Akhisar topraklarının sadece Antik dönemde değil, daha önceki dönemlerde de yoğun yerleşime sahip olmasına olanak sağlamıştır. Bu coğrafyanın kültürüne kazandırdığı kendine özgü karakteristik özellikleri, yaşadığı toplumun eserlerine ve yaşamına da katkı sağlamıştır. İlk Tunç Çağı'nda bölgenin kendine has yerel kültür birikimine ek olarak çağdaşı kültürlerle ilişkilerinin tez kapsamında ele alınması Anadolu'nun bu yöresindeki mevcut durumun anlaşılmasına bir nebze de olsa yardımcı olacaktır.

Prof. Dr. Engin Akdeniz başkanlığında bir ekip tarafından Manisa ili, ilçeleri ve kırsal alanlarında 5 yıl devam eden yüzey araştırmaları bölge arkeolojisi adına pek çok bilinmeyi gün yüzüne çıkarmıştır. Ekip üyesi olarak çalışma fırsatı bulduğum bu çalışmalarda 13 ilçe merkezine ek olarak Manisa merkez dâhil olmak üzere toplam 14 merkez ve bu merkezlere bağlı kırsal alanlarda yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalardan elde edilen bilgiler içinde Akhisar bölgesi, bu arazideki çalışmaların bir başlığını içermektedir. Akhisar bölgesindeki yerleşimlerde diğer merkezlerde olduğu gibi kendi içinde dönemsel alt başlıklara ayrılmıştır. Tez bölge kapsamında Akhisar yöresinin dönemsel olarak İlk Tunç Çağı kültürleriyle ilgilenmektedir.

Çalışmaya başlarken tezin konusu ile alakalı yörede daha önceden yapılmış çalışmaların yayınları hakkında bilgi toplanmıştır. Tezin ilk bölümü içerisinde değerlendirilen yörenin coğrafyası hakkında farklı disiplinlerden derlenen basılı ve dijital yayınlar bir araya getirilmiştir. Bölgenin özellikle arkeolojisi hakkında bilgi veren pek çok yayın incelenmiştir. Tezin konusunu oluşturan coğrafyada 17, 18 ve 19. yy.ın başlarında incelemeler yapan eski dönem seyyahlarının yayınları toplanmıştır. Ayrıca Akhisar ve çevresinde bilimsel kaygılarla yürütülmüş yüzey araştırmaları, bitmiş ve hâlen devam etmekte olan önemli kazılar kronolojik sıra gözetilerek tezde aktarılmıştır.

Tezin ‘‘Coğrafya’’ başlığı altındaki ilk bölümü, söz konusu bölgenin coğrafyasına ait genel bilgilerden oluşmaktadır. Bu bölüm, bölgenin fiziki, beşerî ve iktisadi coğrafyasının ele alındığı üç alt başlıktan oluşmaktadır. Böylece, bölgenin bulunduğu coğrafi konumu dolayısıyla antikçağdaki ve günümüzdeki önemi, coğrafyanın bölgeye kazandırdığı ekonomik faydalar, bölgenin bir cazibe merkezi haline gelmesi, bağlı bulunduğu idari yapılanma içindeki gücü, bölgeye ve bölgede yaşayan insanlara sağladığı faydalar aktarılmıştır.

Tezde, kentin Hristiyanlık dönemi içindeki önemi, şehrin Hristiyanlığı kabul etme süreçlerinin İncil’de aktarılması, Batı Anadolu’daki yedi kiliseden birinin Thyateira’da olduğunun kabul görmesi nedeniyle seyyahların bölgeye yaptığı ziyaretler bir sonraki adım olan ‘‘Yörede Gerçekleştirilen Arkeolojik Amaçlı Önceki Çalışmalar’’ başlığı altında aktarılmıştır. Bu bölümde de vurgulandığı üzere, kente yapılan ziyaretler daha çok Hristiyanlığın geçmişini ve izlerini araştırmaya yönelik olarak gerçekleştirilmiştir¹. Akhisar’a gelen ilk seyyahların ayrıca bölgenin arkeoloji, epigrafi konuları hakkında verdikleri bilgiler seyyahların bölgeye geldikleri o dönem ile günümüzdeki durumu arasında bağlantı kurmamıza yardımcı olmaktadır. Ayrıca bu dönemde bölgeyi ve kenti ziyaret eden seyyahların şehrin genel görünümüne dair verdikleri ayrıntılı betimlemeler ve şehre ait gravürler, çizildikleri dönemde kentin durumunun, görüntüsünün nasıl olduğunun zihinlerde canlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu sayede o dönemde kentte bulunan doğal ortam, su kaynakları, bölgenin toprakları öğrenilirken aynı zamanda kent merkezi ve kentin çevresinde yer alan antik kalıntılar, mimari parçalar ve diğer eserler hakkında da bilgi sahibi olmaktayız. Bunun yanında bölgedeki bazı önemli yerleşim yerlerinin ve doğal kaynakların dönem içinde adlarındaki değişimleri de görmekteyiz.

1800’lerin sonu 1900’lerin başlarında bölgede ilk arkeolojik kazıların yapılması tüm bu süreci farklı bir noktaya taşımıştır. Kazı sonuçları sadece bu bölgeyle sınırlı tutulamayacak kadar önem taşıyan, Batı Anadolu’nun kazısı yapılmış en büyük İlk Tunç Çağı Mezarlığı olma özelliğine sahip Yortan Mezarlığı’nın açığa çıkarılması

¹ Wheler 1682, 229-238; Chishull 1747, 53; Wells 1819, 282,284; Arundell 1828, 188-193; Christmas 2012, 113-114; Brewer-Barber 1851; 187-198; Fellows 1852, 17 vd.; Svoboda 1869, 49-51; Texier 2002, 79-81; Fontrier 1887, 79 vd.; Buresch 1898, 30-36; Hawley 1918, 112, 120, 121, 122.

Anadolu arkeolojisi için çok ciddi öneme sahiptir. Takip eden aşamada bölgede ve bölgenin yakınlarında yabancı ve Türk bilim adamları tarafından yapılan yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları bu coğrafyada toprak altında kalmış çeşitli medeniyetlerin açığa çıkarılmasına olanak sağlamıştır. Son dönemlerde bölgede yapılan sistemli kazı çalışmaları ise önceki bilimsel çalışmalardan bayrağı devralmış, bölge hakkındaki eksik parçaları tamamlama görevini üstlenmiştir.

Tezin ana konusunun ele alındığı 3. bölümde Akhisar Ovası'ndaki buluntu merkezleri höyükler, yamaç yerleşimleri, atölyeler ve mezarlık alanları olmak üzere 4 alt başlık altında gruplandırılmıştır. Manisa ili ve ilçelerindeki Prehistorik ve Protohistorik buluntu merkezlerin sayı miktar olarak dağılımı yapıldığında, bu merkezlerin en büyük bölümünü 64 tane ile höyükler oluşturmaktadır. Akhisar ve çevresinde tespit edilen 21 höyük ile Akhisar, Manisa ve tüm ilçelerinde höyük yoğunluğu bakımından birinci sırada yer almaktadır. Höyüklerin ardından Akhisar ilçe merkezinin kuzeydoğusu, kuzeyi, doğusu ve doğu-güneydoğusunda olmak üzere toplam 4 adet yamaç yerleşimi saptanmıştır. Bu yamaç yerleşimlerinin tamamı Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgede yaptığı çalışmalar sonucunda bilim dünyasına kazandırılmıştır. Tezin, Atölyeler başlığı altında Akhisar'ın güneydoğusunda yer alan Kulaksızlar atölyesi incelenmiştir. Mezarlık başlığında Akhisar ilçesi Ballica kasabasının sınırları içerisinde bulunan 2 adet mezarlık alanı ile Kırkağaç ilçesindeki Yortan Mezarlığı da dâhil olmak üzere toplam 3 adet mezarlık sahası üzerinde durulmuştur.

Buluntu merkezleri, merkezlerin karakterlerine göre ayırım yapıldıktan sonra kendi içlerinde alfabetik sıra gözetilerek sıralanmıştır. Yerleşimlerde ana hatlarıyla, yerleşimlerin konumu, yerleşimlerin hangi araştırmacı ya da bilim adamı tarafından hangi tarihlerde araştırıldığı, yerleşim merkezi (höyük, yamaç yerleşimi, mezarlık, atölye) ilk defa keşfedildiği ise hangi tarihte ve kimin tarafından keşfedildiği gibi konular aktarılmıştır. Bunun yanında yerleşim yerinin ovidan yüksekliği, ne kadar alan kapladığı, seramik yoğunlukları gibi fiziksel özellikleri de verilen bilgiler içerisinde. Ayrıca bu yerleşimlerde ele geçen buluntuların genel özellikleri katalog içindeki metinde verilen bilgilerde aktarılmıştır. Yerleşim yerlerinin genel görünümüleri fotoğraflar yardımıyla görsel olarak desteklenmiştir. Ele alınan merkezlerin, çevresindeki yerleşim yerlerine, yollara, etrafındaki dağ, ova ve akarsu gibi coğrafi

unsurlara göre konumunu ele alan 1/25.000'lik harita çizimleri tez içerisinde paylaşılmıştır. Ayrıca yeri geldiğinde bazı höyüklerin cephe çizimlerine de yer verilmiştir.

Genel hatlarıyla tezin amacı İlk Tunç Çağı'nda Akhisar ve çevresinin incelenmesine yöneliktir. Bugüne kadar konuyla ilgili olarak yapılmış arkeolojik çalışmaların sonuçları bir araya getirilip ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu bölgede var olan İlk Tunç Çağı buluntu merkezlerinin varlıkları somut verilere dayandırılarak anlatılmıştır. Böylece Batı Anadolu'nun bu bölgesindeki İlk Tunç Çağı merkezlerinin kendi içinde değerlendirilmesi yapılırken aynı zamanda bu kültürlerin çevre kültürlerle olan ilişkilerine de değinilmeye çalışılmıştır.

Tezin kapsamı gereği çalışma alanımız modern sınırlar içerisindeki yaklaşık 1 milyon 700 bin km²lik alanı kaplayan Akhisar bölgesinden oluşmaktadır. Bu çalışmada, Akhisar'ın modern sınırları içerisinde olmadığı için kısmen değinilen merkezler ile tezde incelenen merkezleri beraber ele almak ve bu sahadaki kültür bölgesini bir bütün olarak düşünmemiz gerekmektedir. Tunç Çağı kültür bölgelerini bu modern sınırlar içindeki sınırlı bir alandan daha geniş ve daha bağımsız düşünmemiz eksik noktaların tamamlanmasında bizlere yardımcı olacaktır. Bu sayede fotoğrafın sadece bir karesini görmekten ziyade geniş perspektifle fotoğrafın tamamını görme fırsatını yakalamış olacağız. Buradan hareketle İlk Tunç Çağı'nda bu kültür bölgelerinin coğrafi yakınlıklar, ortak gereksinimler, kültürel ilişkiler, ticari alışverişler ve diğer sebeplerden dolayı birbirleriyle maddi ve manevi etkileşim içinde bulduklarını ifade etmek mümkün olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. AKHISAR BÖLGESİ'NİN GENEL COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1.1. AKHISAR'IN FİZİKİ COĞRAFYASI

Manisa ili Batı Anadolu'nun, denize kıyısı olmayan illerimiz arasında kıyıya en yakın olanıdır. Doğusunda Uşak ve Kütahya, batısında İzmir, kuzeyinde Balıkesir, güneyinde Aydın, güneydoğusunda Denizli illeri ile çevrilidir. Yükseltisi 50 m ile 850 m arasında değişen² Manisa'nın yüzölçümü yaklaşık 13.100.000 m²lik bir alanı kaplar³.

Denize olan yakınlığından dolayı batı bölümünde ılıman bir iklim etkili iken doğu bölümleri karasal iklimin etkisi altındadır. Bu nedendir ki Manisa ilinde başlıca iki ana iklim yapısı görülmektedir. İl merkezinin de içinde bulunduğu güneybatı kesiminden kuzeyde Akhisar'ın kuzeyine kadar uzanan Ege Denizi'ne en yakın toprakların bulunduğu alan ılıman bir iklim yapısına sahiptir. Doğudaki Demirci, Selendi, Gördes, Kula ile Soma ve Kırkağaç ilçelerinin bir bölümü ise karasal iklimin etkilerini bir nebze de olsa göstermektedir⁴.

Akhisar ilçesi nüfus bakımından Manisa ilinin en büyük, Türkiye'nin sekizinci en büyük ilçesidir. Akhisar, Ege bölgesinin kuzeyinde Akhisar çöküntü ovasında kurulmuştur. Ovanın kuzeyinden güneye kuş uçuşu uzunluğu 30 km iken, doğu-batı yönündeki genişliği 9-40 km arasındadır. İlçenin doğusunda Gördes, güneyinde Gölarmara, güneybatısında Saruhanlı, kuzeyinde Kırkağaç, Soma ve Balıkesir'in Sındırgı ilçesi yer almaktadır. Akhisar, Manisa iline 52 km, Ege Denizi'ne 100 km uzaklıktadır. Denizden yüksekliği 106 metre olan ilçenin yüzölçümü ise 1.754.000 km²dir⁵.

Akhisar şehrinin kurulu olduğu Akhisar Ovası, Gediz nehrinin kollarından olan ve çevredeki dağlardan binlerce yıldır kaynağını alan Kum Çayı ve Gördük (Gürdük) Çaylarının getirmiş olduğu alüvyonlarla oluşmuştur. Sahip olduğu alüvyonlu topraklarla

² Akdeniz 2010a, 11.

³ Karakuyu-Sarıusta-Yalçın 2012, 22.

⁴ Akdeniz 2010a, 9.

⁵ <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014.

beraber yeraltı su seviyesinin fazla olması Akhisar Ovası'nı tarıma elverişli hale getirmektedir. Ayrıca iklimin uygun olması sebebiyle birçok tarım ürününün yetişebildiği Akhisar topraklarının büyük bir kısmı ziraat açısından elverişlidir⁶.

Akhisar ilçesinin sınırları içinden geçen büyük bir akarsu bulunmamaktadır. İlçenin güneyinde Kum Çayı, batısında Gördük Çayı bulunur. Türkmen dağlarından kaynağını alan Kum Çayı'nın uzunluğu 152 km'dir⁷.

Antik çağda Hyllos veya Phrygos olarak bilinen Kum Çayı'nın ana kolunu Gördes Çayı oluşturmaktadır. Gördes Çayı üzerine kurulan Gördes Barajı, Gediz Ovası'nın su ihtiyacını karşılarırken aynı zamanda İzmir'in su ihtiyacının bir bölümünü karşılaması beklenmektedir.

Gölmarmara ilçe merkezinin kuzeybatısından itibaren batıya yönelen Kum Çayı, Beyoba yerleşmesinin kuzeybatısında Gördük Çayı ile birleşir. Akhisar'dan sonra Akhisar'ın güneybatısında bulunan Saruhanlı ilçe sınırlarına girer ve ardından Manisa şehrinin kuzeyinde bulunan Gediz Nehri'ne karışır⁸.

Akhisar'ın kuzeydoğusunda, Foça ve Şahinkaya sırtlarından doğan ve Antik çağlarda Lykos Çayı olarak adlandırılan Gördük Çayı 12 km'lik bir yolu kat ettikten sonra Akhisar Ovası'na ulaşır. Yüksek kesimlerden Akhisar Ovası'na inen Gördük Çayı eğimin azalmasıyla yatağını genişleterek İzmir-İstanbul karayolunu geçtikten sonra Beyoba yerleşmesinin kuzeybatısında Kum Çayı ile birleşir. Gördük Çayı yatağının dar olması sebebiyle debisinin arttığı kış aylarında bazı zamanlar etrafındaki araziye sular altında bırakmaktadır. Akhisar şehir merkezine en yakın mesafede bulunan Gördük Çayı, ilçedeki diğer akarsulara göre hem sulama hem de taşkınlar bakımından en fazla etkileyen akarsu olma özelliğine sahiptir. Kum Çayı ve Gördük Çayı dışında Akhisar ilçesinde ayrıca Musanda (Mesantı) Çayı ve Deliçay ile Çağlak ve Kayacık (Yeğenoba) Dereleri şehrin diğer su kaynakları olarak belirtmek mümkündür⁹.

⁶ Karakuyu-Sarıusta-Yalçın 2012, 49.

⁷ <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014.

⁸ Karakuyu-Sarıusta-Yalçın 2012, 50.

⁹ Karakuyu-Sarıusta-Yalçın 2012, 51.

Batı Anadolu'da Antik Lydia bölgesi topraklarından geçerek Ege Denizi ile buluşan önemli akarsular mevcuttur. Bu akarsuların en önemlilerini, Küçük Menderes (Kaystros), Gediz (Hermos/Hermus) ve Bakırçay (Kaikos) oluşturur. Bu akarsuların etrafındaki düzlükler akarsuların taşıdıkları zengin alüvyonlar sayesinde verimli tarım alanlarına dönüşmüşlerdir. Bu bölgede akarsular tarafından sulanan Küçük Menderes, Gediz, Bakırçay ve Akhisar ovaları önemli ve verimli tarım arazileridir. Bu bölgenin kuzey ucunda bulunan Akhisar Ovası, Akhisar suyu adı da verilen Kum çayı tarafından sulanır. Ayrıca bu ovanın tarımsal faaliyetlerinin yanında tarihi bir özelliği, Seleukhos kralı III. Antiokhos'un (MÖ 223-187) Romalılar ile yaptığı mücadeleleri sırasında ordugâhını ilk önce Akhisar ovasında kurduğunu belirtmek mümkündür¹⁰. Akhisar şehri ve şehrin içinde bulunduğu topraklar hâlen daha coğrafik konumundan dolayı bu önemini korumaktadır.

Akhisar ilçesi ılıman iklim koşullarına sahip Ege Bölgesi'nin Asıl Ege Bölümü'nde yer almaktadır. Deniz kıyısına olan kuş uçuşu uzaklığı bazı kaynaklara göre 67 km¹¹, bazı kaynaklara göre de 60 km¹² olan Akhisar ilçe merkezi, Gördük Çayı'nın kollarıyla birleştiği bir alanda kuzey-güney ve doğu-batı yönündeki yolların birleştiği bir kavşak noktasında yer almaktadır¹³.

Dünya üzerinde ilk yerleşimlerin kurulmasındaki en önemli unsurlardan biri şüphesiz iklimdir. Bu yüzden iklim, hem insanın yaşam koşullarını hem de tarımsal faaliyetlerin belirlenmesinde rol oynamıştır. Bu sebeptendir ki geçmişte insanların ilk yerleşimleri kurdukları bölgelerin gerek tarım yapmak amacıyla gerekse yaşam koşullarını kolay sürdürebildikleri için ılıman iklim koşullarının görüldüğü alanlarda yoğunlaştıkları göze çarpmaktadır. Akhisar ilçesi de yukarıda belirtilen özelliklerle bağlantılı olarak kışların ılık ve yağışlı ve yazların sıcak ve kurak geçtiği bir bölgede kurulmuştur. Bu bölge yaşam koşullarının insanlar için zor olmadığı ve yeterli sıcaklık ve yağış koşullarının var olduğu bir bölgedir. Genel hatlarıyla göz önüne alındığında Akhisar ilçesinin büyük kısmında Akdeniz iklimi görülmektedir. İlçenin ikliminin hem insan yaşamına hem de tarımsal üretime uygun olması ile düz alanların geniş yer

¹⁰ Sevin 2007, 179.

¹¹ Karakuyu-Sarıusta-Yalçın 2012, 20.

¹² Hoşgören 1983, 1.

¹³ Karakuyu 2012, 12.

kaplaması ve coğrafi konum gibi diğer etkenlerle birlikte nüfusun burada yoğunlaşmasına ve çok uzun bir tarihi geçmişe dayanmasına neden olduğu görülmektedir¹⁴.

Akhisar ilçesinin yıllık ortalama sıcaklığı 16°C'dir. Yıl içindeki en düşük aylık ortalama sıcaklık değerlerine Ocak ayında rastlanır ve 6.2°C'dir¹⁵. Akhisar ilçesinde ortalama yıllık yağış miktarı 600-750 mm arasında değişmektedir. Bu oran yıllık yağış miktarı bakımından Akhisar'ın Türkiye'nin orta derecede yağış bölgeleri arasında sayılmasına neden olmaktadır. Manisa-Akhisar ovalarında yer alan Manisa, Turgutlu, Ahmetli, Muradiye, Saruhanlı, Gölarmara ve Akhisar bölgelerinin yağış miktarları batıdan doğuya ve güneyden kuzeye azalma göstermektedir¹⁶.

Akhisar ve çevresinde bulunan; Akhisar'ın kuzeybatısındaki Kırkağaç Ovası, güneybatısındaki Mecidiye Ovası ile güneyindeki Selendi Ovası ile bu bahsedilen ovaların kenarlarında yer alan alçak ve eğimi az arazinin büyük kısmında doğal bitki örtüsü kaldırılmıştır ve söz konusu alanlar tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Bu coğrafyada doğal bitki örtüsünün görüldüğü alanlar, tarım arazilerine göre yüksekteki alanlar ile eğimli arazilerdir ve bu alanların çoğu da tahribata uğramıştır. Söz konusu alanlardaki bitki örtüsü yoğunluğunun %10 ve %10'dan daha az olan bölümünü bozuk ormanlar ve otlaklar oluştururken, %71 ile %100 arasında orman yoğunluğuna sahip alanlar ise Akhisar ovasının kuzeydoğusundaki yüksek kesimlerde yer almaktadır¹⁷.

¹⁴ Karakuyu 2012, 15.

¹⁵ Temuçin 1991, 45.

¹⁶ Temuçin 1991, 103.

¹⁷ Hoşgören 1983, 73-74.

1.2. AKHİSAR'IN BEŞERÎ COĞRAFYASI

Akhisar ilçesinin bulunduğu konumu ve şehrin verimli arazilere sahip olmasından dolayı bölgedeki sanayi tesisleri daha çok tarıma dayalı olarak gelişim göstermiştir. Ayrıca ilçenin kara ve demir yollarının ana güzergâhları üzerinde yer alması ve Manisa ilinin ilçelerini birbirine bağlayan yolların kesişim noktasında bulunması Akhisar'ı bölgesel bir ticaret merkezi haline getirdiğini söyleyebiliriz¹⁸.

Akhisar ilçesinin 2013 yılı itibariyle sahip olduğu nüfus, 161.918¹⁹ kişidir. Akhisar sahip olduğu bu nüfus oranıyla Manisa ili içerisinde Manisa merkezi ilçeleri Yunus Emre ve Şehzadeler ilçelerinden sonra 3. en büyük ilçedir ve Manisa'nın toplam nüfusunun %11.9'unu oluşturmaktadır. Ayrıca Akhisar, sahip olduğu 53.534²⁰ kişilik kırsal nüfus miktarıyla Salihli ilçesinden sonra en büyük ikinci kırsal nüfus miktarına sahiptir. Son yıllarda Akhisar ilçesinin kır nüfusunun göç verdiği ve bununla birlikte Akhisar ilçe merkezinin de kırsal kesimden ve diğer illerden göç aldığı tespit edilmiştir. Akhisar ilçesinin göç alması, insanlar için şehrin iş olanaklarından kaynaklandığı sonucuna varılabilir²¹. Akhisar ilçesinde 2012 TÜİK verilerine göre bir yıl içerisinde 1968 kişi doğmuş bunun yanında 1322 kişi ölmüştür²².

1.3. AKHİSAR'IN İKTİSADÎ (EKONOMİK) COĞRAFYASI

Yerleşimlerin kurulma sebepleri geçmişten günümüze kadar değişmeyen, önemli bir konudur. Su kaynakları, savunma, iklim özellikleri ve o coğrafyada yaşayacak insanların üzerinde yaşayabilecekleri ve karınlarını doyurabilecekleri topraklar, bahsi geçen bu konunun en önemli unsurları olarak tarih boyunca süregelmiştir. Akhisar halkı da kurulduğu coğrafyadaki sahip olduğu verimli tarım arazilerini işleyerek geçimlerini sağlamış, bu topraklarda yetişen başta zeytin olmak üzere diğer ürünleri satarak ticaretlerini geliştirmiş ayrıca bu ürünleri işleyerek sanayisini ilerletmiştir. Bu sebeple

¹⁸ Karakuyu 2012, 11.

¹⁹ <http://www.tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>, 2014.

²⁰ <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014.

²¹ Karakuyu 2012, 17.

²² <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014

Akhisar ilçesinin kurulması ve gelişmesindeki en önemli etken verimli tarım arazilerinin varlığı olarak düşünülebilir²³.

Akhisar'ın ekonomik gelirleri büyük ölçüde tarım ve tarıma dayalı sanayi kuruluşlarına dayanmaktadır ve son yıllarda tütünden kazanılan gelir azalmış bunun yerine zeytin, şehrin ekonomisine en fazla katkı yapan ürün haline gelmiştir²⁴. Ekonomisinin % 70'i tarıma dayalı olan Akhisar ilçesindeki tarım sektörünün en gelişmiş bölümü zeytin yetiştiriciliğidir. İlçede son yıllarda dikilen fidanlarla birlikte zeytin ağaç sayısı 10 milyonu aşmıştır²⁵ Tarla tarımında buğday, tütün, mısır, pamuk; bağ-bahçe tarımında büyük bölümü yine zeytin olmak üzere sebze, çekirdeksiz üzüm ile kavun üretimi ağırlıkta olduğunu belirtebiliriz²⁶.

Tarih boyunca coğrafi konumundan dolayı önemini her zaman korumuş olan Akhisar şehri, eski çağlarda Pergamon'u (İzmir-Bergama) Sardeis'e (Manisa-Salihli) ve Hierapolis'e (Denizli) bağlayan yollar üzerinde bulunmaktaydı. Günümüzde de önemli ticaret, sanayi ve turizm merkezleri olan İzmir, Manisa, Aydın ve Muğla illerini; Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve İstanbul illerine bağlayan stratejik bir konumda yer almaktadır. Bölgede önemli merkezleri birbirine bağlayan İzmir-İstanbul karayolu ile İzmir-Bandırma demiryolu Akhisar'dan geçmekte ve ilçenin önemini arttırmaktadır²⁷.

²³ Karakuyu 2012, 14.

²⁴ <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014.

²⁵ <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014.

²⁶ <http://www.akhisar.gov.tr>, 2014.

²⁷ Karakuyu 2012, 12-13.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖREDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ARKEOLOJİ AMAÇLI ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Manisa il merkezinin kuzeydoğusunda yer alan ilçenin bulunduğu topraklar tarih boyunca stratejik ve coğrafik öneme sahip bir noktada konumlanmıştır. İlçe bulunduğu konum itibarıyla daha günümüzde de bu önemini korumaktadır. Akhisar şehri Antik Dönem’de Lydia topraklarının kuzeyinde yer almaktadır. Akhisar’ın konumu Strabon tarafından: ‘... bazılarınca Mysia’lıların en uzaktaki kenti olarak bilinen, Makedonialılar’a ait bir kent olan Thyateira...’ şeklinde belirtilmiştir²⁸.

Günümüzdeki Akhisar ilçesi, Antik dönemde Thyateira adıyla anılmaktaydı. Thyateira’nın²⁹ yeri hakkında uzun süren tereddütler yaşanmıştır. Thyateira, batısı ve kuzeybatısındaki Aiolis ve Mysia bölgeleri ile Akhisar ovasının batı ucundaki 1084 m yükseklikteki Aspodene (Yunt) dağı sınırı ile ayrılmaktadır³⁰.

17. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren Thyateira, Hristiyanlık tarihini araştırmaya gelen birçok seyyahın ziyaret ettiği bir yerleşim olmuştur³¹. Şehirde ilk incelemeleri yapan kişi İzmir’deki İngiltere konsolosu Paul Rycault’tur³². 1669 senesinde Batı Anadolu’daki Yedi Kiliseler turuna çıkan Rycault (Rycaut) İzmir’in Tire ilçesi ile Manisa’nın Akhisar ilçesinde bulunan Thyateira’yı karıştırmıştır. Fakat 8 Ocak 1670’deki Pergamon ziyaretinin ardından Akhisar ilçesine gelince Thyateira’nın gerçek yerinin Akhisar ilçesi olduğunu anlamıştır³³. Bu, Thyateira’nın tarihsel ve gerçek anlamda ilk kez yerleşimin nerede bulunduğu belirlenmesidir. C. Texier ise eserinde İngiliz Konsolosu Rycault ve gezgin Spon’un Thyateira adının geçtiği bazı yazıtları okuduklarını İngiliz Konsolosu Rycault ve ondan bir süre sonra gezgin Spon’un, Thyateira şehrinin günümüzdeki Akhisar şehri olduğunu belirleyen ilk kişiler olduğunu

²⁸ Strabon XIII,4,4,(C 625).

²⁹ Charles Texier Küçük Asya II kitabında Thyateira’dan “Thyatire” şeklinde bahsetmektedir.

³⁰ Sevin 2007, 178.

³¹ Wheler 1682, 229-238; Chishull 1747, 53; Wells 1819, 282,284; Arundell 1828, 188-193; Christmas 2012, 113-114; Brewer-Barber 1851; 187-198; Fellows 1852, 17 vd.; Svoboda 1869, 49-51; Texier 2002, 79-81; Fontrier 1887, 79 vd.; Buresch 1898, 30-36; Hawley 1918, 112, 120, 121, 122.

³² Rycault 1679, 70 vd.; Wells 1819, 282; Wilson 2012, 319.

³³ Rycault 1679, 54-55; Wilson 2012, 321.

yazmaktadır. Ancak yazar bu bilgileri yer ve zaman belirtmeksizin sunduğu için bu bilgiler dayanaksız kalmaktadır³⁴. 1671 yılında, papaz Thomas Smith, Batı Anadolu'daki diğer altı kilise ile birlikte Thyateira'yı ziyaret eder³⁵. İki yıl sonra 1673'te Dr.Pickering ve Mr. Salter, Thyateira'ya gelirler³⁶. Bu tarihten iki yıl sonra, 1675 yılında ise Spon ve Wheler'in şehre ziyaretleri söz konusudur. Ziyaretlerinden sonra bu iki seyyah iki ayrı kitap yayınlamışlardır. Birlikte ortak yazıp yayınladıkları eserleri arkeolojiden bahsetmektedir³⁷. Bunun yanı sıra tek başına kaleme aldığı eserinde ise Wheler, arkeolojik bilgilerin yanı sıra bölgenin botaniği hakkında bilgiler vermektedir³⁸.

17. yüzyıl sonlarında, 1698 yılında ise İzmir'de görevli papaz Edmund Chishull Akhisar'a gelmiştir³⁹. Chishull, "Travels in Turkey and Back to England" adlı eserine düştüğü notlarda Smyrna'dan sonra Thyateira'ya doğru yola çıktığını yazar⁴⁰. Chishull grubunun bir önceki duraktan dört saat ilerledikten sonra Manisa ile İzmir Menemen arasındaki Temnus (Temnos) antik kentine ulaştıklarını ve ardından yedi saat sonra Kaikus'un (Kaikos=Bakırçay) nehir yatağından karşıya geçtiklerini, geçtikleri nehir yatağının küçük olduğunu, fakat suyun kaynağından çok uzakta olmadığını belirtir.

Yazar, Gelembe'den bir saat uzaktaki mesafede tekrar Kaikus nehrinin çok fazla büyüdüğünü gözlemlediklerini aktarmaktadır. Ardından Kanelerin⁴¹ bulunduğu bölge boyunca ilerlediklerini, sonrasında önlerine çıkan virajdan Pergamon'a doğru olan sol taraftaki rotadan yollarına devam ettiklerini anlamaktayız.

Yazar, bu kanelerde yarım saat konakladıklarını ve bu ovada iki veya üç saatten daha fazla dinlendiklerini; fakat öğle saatlerinde tekrar yola çıktıklarını, dört saat içinde

³⁴ Texier 2002, 80.

³⁵ Meinardus 1974, 102-106; Greenhalgh 2013, 91.

³⁶ Meinardus 1974, 106.

³⁷ Spon-Wheler 1678, 253.

³⁸ Wheler 1682, 229-238.

³⁹ Meinardus 1974, 108.

⁴⁰ Chishull 1747, 52.

⁴¹ Kane ismi TDK'nın sözlüğünde mevcut değildir. E.Chishull eserinin son kısmında kaneleri Türkiye'de hem yol üzerinde hem de kasabalarda bulunan ortasında bir cami ile seyyahların konaklayabileceği halka açık olan yerler olarak tanımlamıştır. Chishull 1747, 185. Ayrıca 1913 yılında Osmanlı topraklarındaki anılarını kitaplaştıran Macaristan doğumlu Dr. B. Horváth Konya'dan Yağlıbayat'a giderken anlattığı anılarında hanlar hakkında, "Yolların kıyısında ya da şehirlerde görülen bu binalar yolcuların konaklayabilecekleri ilkel misafirhaneler olarak düşünülebilir" demektedir. Horváth 1913, 29.

Hyllus'dan karşıya geçtiklerini anlatır. Hyllus çayının iki tepenin ortasında bir boğazdan aktığını bir saat sonra da kendi tâbiriyle “Hoş ve verimli ovanın ortasındaki Tyhateira'ya” vardıklarını yazar⁴².

Günlük olarak aldığı notlardan önemli bilgiler edindiğimiz Edmund Chishull'un 27 Haziran tarihinde Thyateira'da dinlendiklerini ve Thyateira'nın Türkçe'de Akhisar olarak ifade edildiğini belirtir. Ardından Thyateira'da gözlemlediği mimari yapıların kalıntılarının dağılmış olduğunu ve bu yapıların birçok yerde bazı yazıtlarla birlikte görüldüklerini aktarır.

Bu yazıtlardan en dikkat çekici olanı daha önceleri hatalı bir biçimde George Wheler tarafından yayınlandığını belirttiği yazıttır. Edmund Chishull'un kitabesini kopyalayıp yayınladığı eser günümüzde Hastane Höyük'teki Thyateira kazı evi bahçesinde duran lahittir. Yayınladığı bu yazıtta Edmund Chishull, kendisinin metne bir takım sesli harf eklemleri yaptığından da bahsetmektedir⁴³.

Lahit üzerindeki Grekçe yazıtın çevirisi Hasan Malay tarafından yapılmıştır. Yazıtta özetle, Fabius Zosimos adındaki Yahudi bir Roma vatandaşının kendisi ve eşi Aurelia Ponteia için yaptırdığı lahit olduğunu, lahitin nereye yerleştirileceği, kitabenin ikinci kopyasının kent arşivine teslim edildiğini ve bu işlemlerin Catillius Severus'un valilik yaptığı dönemde yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca lahit üzerinde geçen Sambatheion ve Khaldion gibi sözcüklerden dolayı yazıt hakkında Musevi tarihi açısından hâlen daha tartışmalar sürmektedir⁴⁴. Yazıtta Thyateira'da bulunduğu belirtilen Sambatheion adlı yapının niteliğine ilişkin iki görüş bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar, MS 1. yüzyılda yaşayan Yahudi yazar Josephus'un Yahudi Tarihi adlı eserinde (XVI, 164) yazdıklarına dayanarak, Sambatheion'un Synagog anlamına geldiğini, diğer araştırmacılar ise bunun bir Khaldaialı (Keldani) bir Rahibe (Sibyl) olan Sambathe'nin tapınağına verilen bir isim olduğunu ileri sürmüşlerdir. Semitik kökenli oldukları düşünülen Khaldaialılardan da söz edilmesi araştırmacıların ikinci görüşün güçlülüğüne inandırmaktadır⁴⁵. Wilson ise bu konuda Thyateira şehrinin dışında

⁴² Chishull 1747, 52.

⁴³ Chishull 1747, 53.

⁴⁴ <http://thyateirakazisi.com/akhisardaki-arkeolojik-kalintilar>, 2014.

⁴⁵ <http://www.hasanmalay.com>, 2015.

Chaldeanlar'ın bir kutsal alanında doğulu (oryantal) bir 'Sibyl Sambathe' tapınağı bulunduğunu ifade eder⁴⁶.

Bunların devamında 18.yüzyılın başlarından 18.yüzyılın ortalarına kadar: 1702 yılında Piton de Tournefort, 1711'de M. Eneman, 1714'de Paul Lucas, 1739'da Richard Pococke, 1750'de Robert Wood, 1759'da J.Aegidius van Egmont Akhisar'a gelen diğer gezginlerdir⁴⁷. Bu gezginleri sırasıyla Richter, sonrasında ise Richard Chandler takip etmiştir⁴⁸.

23 Temmuz 1815 yılında Otto Friedrichs von Richter Akhisar'a gelmiştir. Richter yanındakilere yolculuk tezkeresini göstermek üzere ağaya gitmesi gerektiğini anlatmıştır. Richter bir Rum din adamı olan ağanın konağına gitmiş tezkeresini gösterdikten sonra konaklamak amacıyla üzerindeki kitabesinde büyük bir yazıt bulunan hana gitmiştir⁴⁹. Bu yazıtın Hastane Höyüğü üzerindeki Zosimos ve eşi Ponteia için yapılan lahit üzerindeki kitabe olması akla uygundur. Söz konusu lahit Wheler'in 1675 yılındaki gezisini anlattığı eserinde de bahsedilmektedir. Wheler bu lahdin, Mustafa Ağa'nın evinin avlusunda durduğundan söz eder⁵⁰. Fakat bu lahit ilk defa Ricaut (Rycaut) tarafından 1679 tarihli yayınında anlatılmıştır ve lahit bu tarihten beri bilinmektedir⁵¹. Richter'in 1815 yılında konakladığı han, 1835 senesinde Addison'un ve 1851 tarihinde Christmas'ın Akhisar'a geldiğinde konakladığı hanlardan biri olabilir mi⁵²? Kennez Höyüğü'nden Kenner şeklinde bahsedilmiş olması Richter'in yayınının bir başka önemli noktasıdır⁵³.

Osmanlı döneminde yaşamış dünyaca ünlü bir seyyah olan Evliya Çelebi seyahatleri sırasında Akhisar ilçesine 1670 yılında gelmiştir. Evliya Çelebi ilçe hakkında yerleşimin genel görünümünden yetişen ağaçlara, şehrin kamu binalarından şehrin insanlarına varıncaya kadar birçok bilgi vermiştir. Evliya Çelebi Akhisar'da bin

⁴⁶ Wilson 2012, 319.

⁴⁷ Meinardus 1974, 108, 109.

⁴⁸ Pınar 1998, 10.

⁴⁹ Richter 1822, 510.

⁵⁰ Wheler 1682, 231.

⁵¹ Rycault 1679, 75.

⁵² Addison 1838, 292,293,294.; Christmas 2012, 113.

⁵³ Richter 1822, 510.

adet dükkânın, yirmi dört mahallenin, on hanın, üç hamamın ve üç kubbeli bir bedestenin bulunduğunu belirtir⁵⁴.

Thyateira'yı ziyaret eden bir diğer seyyah F.V.J.Arundell'dir. Arundell "A Visit to The Seven Churches of Asia" adlı eserinde 1828 yılının 26 Şubat Çarşamba günü Kenesh (Kenez) Köyü'nün yakınındaki mezarlıkta yazıtları kopyaladıktan sonra yaklaşık saat 11 gibi Thyateira'nın ovasına girdiğini belirtir. Yaklaşık bir buçuk saat sonra da Pamuk (Pambouk) Han adıyla anılan bir hana vardıklarını aktarmaktadır⁵⁵.

Thyateira'ya girdiklerinde şehrin manzarasının selvi, kavak ve diğer ağaçlar tarafından bir hat oluşturduğunu ve bu ağaçların arasından birkaç cami minarelerinin ve sağda birkaç evin çatılarının görüldüğünü belirtmektedir. Manzaranın solunda uzak tepelerin görüntüsü ve sağda ilçe ile yan yana duran alçak bir tepe ile 2 tane yıkılmış yel değirmeni olduğunu ifade eder.

Thyateira 19.yy.ın ikinci çeyreğinde her türden dükkânların çok olduğu büyük bir yerleşim yeridir. Bu tarihlerde Arundell'in tahminine göre 300 Yunan, 30 Ermeni ve 1000 Türk evinin yanı sıra şehirde; 9 cami ile beraber bir Ermeni ve bir Yunan kilisesinin bulunduğu belirtir⁵⁶.

Thyateira'yı ziyaret eden bir diğer gezgin Robert Walsh'dır. Robert Walsh'ın iki ciltlik eserinde önemli yerleşimlerin karakalem çizimleri Thomas Allom tarafından yapılmıştır. Robert Walsh eserinde Thyateira ile ilgili ilk başta şehrin dini geçmişinden bahseder.

Thyateira'nın paganizm tarihi kısa sürmüştür. Thyateira Lydia'nın sayılı kentlerinden bir tanesidir fakat tanınmış değildir ki hiçbir koşulda bu bölgenin özgür Grek şehirleri arasında görülmemiştir. Roma Asya'nın tamamına galip gelip Asya'ya sahip olduğu zaman, Roma tarihi ancak bu zamanda Thyateira'dan bahsetmiştir.

⁵⁴ Dağlı- Kahraman- Dankoff 2005, 35.

⁵⁵ Arundell 1828, 188.

⁵⁶ Arundell 1828, 189.

Thyateira'nın yerlileri yeni doktrine sahip bir dine girmeye eğilimli oldukları için Hristiyanlık bu topraklara geldiği zaman kendiliğinde yayılmıştır⁵⁷ Walsh eserinde Thyateira'nın Hristiyanlık tarihi ile ilgili bilgiler vermekte, İncil'den okuduğu bilgileri kendi anlatımı ile eserinde aktarmaktadır. İncil'in Elçilerin İşleri 16. Bölümde Aziz Paulus'un Makedonya'daki Filipi kentine varması anlatılmış sonraki bölümde ise orada yaşayan, Thyateiralı, mor kumaş ticaretiyle uğraşan Lidya adında bir kadından söz edilmektedir. Bu bilgiler, ilk Hristiyanlık döneminde Lidya isminin kullanılması, Batı Anadolu'daki birkaç kentin yanı sıra Thyateira kentinin adının geçmesi ve kent ile özdeşleşen tekstil sanayiden de bahsetmesi açısından da önem taşımaktadır⁵⁸. İncil'in 16.bölümünde Thyateira kenti ile ilgili olarak şunlar anlatılmaktadır:

“Troas'tan denize açılıp doğru Semadirek adasına, ertesi günde Neapolis'e gittik. Oradan da bir Roma yerleşme merkezi ve Makedonya'nın o bölgesinin önemli bir kenti olan Filipi'ye geçtik ve birkaç gün bu kentte kaldık. Sept (Şubat) günü kent kapısından çıkıp ırmak kıyısına gittik. Orada bir dua yerinin olacağını düşünüyorduk. Oturduk, orada toplanmış kadınlarla konuşmaya başladık. Bizi dinleyenler arasında Tiyatira kentinden Lidya adında bir kadın vardı. Mora boyanmış kumaş ticareti yapan Lidya, Tanrıya tapan biriydi. Pavlus'un söylediklerine kulak vermesi için Rab onun yüreğini açtı. Lidya, ev halkıyla birlikte vaftiz olduktan sonra bizi evine çağırdı. ‘Beni Rab’bin bir inanlısı kabul ediyorsanız, gelin evimde kalın’ dedi ve bizi razı etti⁵⁹”.

İlkçağda Lydia bölgesinde dokumacılık endüstrisinde Sardeis öncü bir konumdadır. Sardeis'te dokunan erguvanî (mor) renkteki divan örtüleri Atina'da tanınmaktaydı. İlkçağ'da Lydia bölgesindeki Saittai (İcikler) “Yün İşçileri Birliği”, Thyateira ve Philadelphia (Alaşehir) ise “Yün İmalâtçıları Birliği'ne sahiplerdi. Thyateira kenti ise bu endüstrinin boyama aşamasında önemli görevler üstlenmişti⁶⁰.

Roma döneminde mor renk sosyal statüyü belirttiği için sadece imparatorluk, kraliyet ve aristokrat üyeleri mor renkli elbise giyebilirlerdi ve mor renkli kumaş sıradan kişiler tarafından kullanılmazdı.

⁵⁷ Walsh 1838, 41.

⁵⁸ İncil, Elçilerin İşleri 15-16.

⁵⁹ İncil 16,11-15.

⁶⁰ Malay 1982,59.

Aziz Paulus Hz.İsa'nın doktrinlerini Yunanistan'da açıklamış Lidya ise bu anlatılanları dinlemiş ve Hristiyanlığa kabul edilmiştir. Lidya, havari (misyoner) tarafından vaftiz edilmiştir. Muhtemelen bu durum Thyateira'nın Hristiyanlığın esaslarının almasını kolaylaştırmış ve Thyateira ile Filippi kentinin arasındaki ticari ilişkinin ve dostluğunu artmasına neden olmuştur⁶¹.

Ayrıca İncil'de Yuhanna'nın Vahiyi bölümünde, Thyateira'da yaşayan İzebel (Jezebel) adındaki bir kadından da bahsedilmektedir.

“Tiyatira'daki kilisenin meleğine yaz: Gözleri alev alev yanan ateşe, ayakları parlak tunca benzeyen Tanrının oğlu şöyle diyor: ‘Yaptıklarımı, sevgini, imanını, hizmetini, sabrını biliyorum. Son yaptıklarının ilk yaptıklarımı aştığını da biliyorum. Ne var ki, bir konuda sana karşıyım: Kendini peygamber diye tanıtan İzebel adındaki kadını hoşgörüyü karşılıyorsun. Bu kadın öğretisiyle kullarımı saptırıp fuhuş yapmaya, putlara sunulan kurbanların etini yemeğe yöneltiyor⁶².”

Robert Walsh Akhisar'ın lokalizasyonunun belirlenmesini şu şekilde açıklamaktadır. Aziz John dinsel bir uyarı olarak Asya'daki kiliselere kişiler göndermiştir. O seyyahlar Smyrna'dan yola çıkmışlar ve seyyahlar o yöreyi anlamışlardır. Türk köylerinde bazı yazıtlar keşfedilmiş ve bunlardan bir tanesinin üzerinde şu kelimeler bulunmuştur: “KPAT1STH OYATEIPHNIIN BOYAH (Thyateiralılar'ın en güçlü meclisi)”, bundan sonra antik kentin konumu belirlenmiştir ve buranın “Akhisar” (metinde belirtildiği şekliyle Akhissar) olduğu anlaşılmıştır⁶³.

Yazar şehirle alakalı dini özelliklerini ve konumu ile ilgili bilgileri verdikten sonra şehrin nasıl bir görünümü olduğunu anlatır. Bu şehre selvi ve kavakların uzun bir koridor oluşturduğu yol içinden geçerek ulaşılmaktadır. Şehrin camilerinin kubbe ve minarelerinin yükseldiği görülmektedir. Arka planda tepelere yakın bir yerde bir amfityatro vardır, şehir zengin bir ovayı kuşatmakta ve ayakta durmaktadır. Şehrin girişinde işlek bir manzarası vardır. Bir zamanlar Thyateira'nın başlıca ürünü kaftan ya da mor renkli kumaş iken şehrin depoları ve tüccar dükkânları şehre çok kalabalık

⁶¹ Walsh 1838,41.

⁶² İncil, Yuhannanın Vahiyi, BAP2-18-20.

⁶³ Walsh 1838, 42.

zengin pazar görünümü vermekteydi. Şehir hâlen Walsh'ın ziyaretini gerçekleştirdiği zamanlarda yaygın bir şekilde ham pamuk ticaretini sürdürmektedir.

Walsh'a göre Akhisar'ın (metinde Ak Hissar şeklinde belirtilmiştir) mevcut nüfusu 6 ve 7 bin kişi arasında yerlisi oluşturur. Bunların 1500'ü Yunan Hristiyanıdır ve Ermeni kiliselerinin her biri ayrı ayrı bir ibadethaneye sahiptir.

Walsh'a göre muhtemelen Thyateira'daki belirgin tapınakların çoğu Diana (Tanrıça Artemis)'ya adanmıştır. Artemis'e Asya'da çok tapınıldığına ve Tanrıça Artemis kültürünün sadece Ephesos'la sınırlı olmadığına değinen Walsh Artemis'in Thyateira'nın koruyucu tanrıçası olduğunu, birçok yazıtın onun tapımına ilişkin bilgiler içerdiğini belirtir⁶⁴.

Walsh çevrenin su rezervi hakkında da bilgi verir. Akhisar'ın tepelerden doğan sürekli akan dereleri olduğunu ve bu derelerin tepeleri çevrelediğini bildirir. Bu derelerin ovada düz arazi boyunca menderes yaparak dolambaçlı bir şekilde aktığını, bu akarsuların bahçelerin etrafını sardığını ve meraya bereket getirdiğini ifade eder. Ayrıca şehrin saf suyunun bol olduğunu ve ihtiyacı karşıladığını da belirtmektedir.

Walsh Akhisar halkının, su sorunundan dolayı 3000'den daha fazla künk içeren şehre su sağlayan kemerli suyolları (aqueduct) inşa etmiş olduklarını ifade eder. Bu suyollarının sokakların arasından farklı kanallardan geçtiğini ve böylece yazın sıcak havasının bu su tarafından sürekli serinletildiğini ifade eder. Bu bilgilere ek olarak yazar ayrıca bu suyun serin ve tatlı olduğunu; yararlı (sağlıklı) özelliğinden dolayı dikkat çekici olduğunu da belirtir. Ayrıca ülke civarında şehrin zengin, yüksek derecede verimli, havasının kayda değer biçimde temiz, güzel kokulu ve sağlığa yararlı olduğu bilgilerini de Walsh'dan öğrenmekteyiz⁶⁵.

Thyateira'ya uğrayan bir diğer seyyah İngiliz Charles Fellows'dur. Manser'den (Spilos Magnesiası) direkt olarak kuzeye doğru vadi boyunca seyahat ettikten sonra 2 mil mesafede tahta köprü yardımıyla Hermos (Gediz) nehrinin üzerinden karşıya

⁶⁴ Walsh 1838, 42.

⁶⁵ Walsh 1838, 43.

geçtiklerini ve hemen sonra Hyllos'un (bugünkü Kocaçay ya da Deliniş Çayı⁶⁶) kolundan sal yardımıyla karşıya vardıklarını belirtmektedir. Geçtikleri bu topraklarda pamuk ve bolca mısır olduğunu fakat söğüt ile budanmış kavak haricinde orada birkaç ağaç görebildiklerinden bahsetmektedir⁶⁷.

Yazarın 'Acsa' ifadesi ile belirttiği yerin "Antik Thyatira ve 7 kiliseden biri" şeklinde verdiği bilgilerden dolayı Akhisar olduğunu anlamaktayız⁶⁸. Kırmızı ile beraber beyaz damarlı mermerden bir sütun başlığını iyi bir şekilde bulunduğunu ifade etmekte ve bir mezarlıkla bitişik, benzer bir taşın sütunu ve triglifi ile dolu olan bir alan olduğunu yazmaktadır. Orada yaşayan insanlar onların Sardis'ten getirildiklerini söylemişlerdir. Fellows'a bilgi veren rehber ise buldukları alanın birkaç mil dâhilinde bazı kalıntıların olduğunu söylemiştir. Yazar'da bu yerin belki de Apollonis yönünden olabileceği ihtimaline değinmiş ve oradan taş getirildiğini belirtmiştir⁶⁹.

Çetecilik faaliyetlerine de şahit olan yazar 2 Türk vatandaşının yolda karşılaştıklarında onlara meraklı ve korku dolu gözlerle baktıklarını görmüş ve onların 2 eşkiya tarafından bütün paralarının ve valizlerinin soyulduğunu öğrenmiştir⁷⁰.

Fellows, Acsa'ya yaklaştıklarını belirtirken çok alçak ve bataklık bir alandan geçtiklerini ve orada ördek, kuğu ve su kuşlarının bulunduğunu aktarmaktadır. Fellows ve ekibi bir saatte ortalama 6 mil yol alarak toplam 36 mil (yaklaşık 57 km) yolu kat etmişlerdir. Akhisar'ın eski muhteşem bir şehrin kalıntısı olmasına rağmen burada eski bir bina veya herhangi bir yerleşimin harabe izine rastlamadıklarını belirtmektedir. Anadolu'da Antik döneme ait sütun başlıklarının kuyu ağzı olarak kullanılması veya hayvanların su içmeleri için su kabı haline getirilmeleri uygulamalarıyla sık sık karşılaşmaktayız. Yazar kitabında 10 veya 12 farklı türden sütun başlıklarından yapılmış kuyu ağzı veya yalak gördüğünü belirtmiş ve bazılarının çizimlerine kitabında yer vermiştir⁷¹.

⁶⁶ Sevin 2007, 181.

⁶⁷ Fellows 1839, 21.

⁶⁸ Fellows 1839, 21.

⁶⁹ Fellows 1839, 21.

⁷⁰ Fellows 1839, 22.

⁷¹ Fellows 1839, 23.

Akhisar hakkında haritası yoluyla bilgi sahibi olduğumuz bir diğer önemli kişi ise coğrafyacı Heinrich Kiepert'tir. Heinrich Kiepert'in (1818-1899) 19.yy.ın ikinci yarısında en önemli bilimsel haritacılarından biri olduğu addedilmektedir⁷². Heinrich Kiepert 1890 tarihinde Küçük Asya'nın batı bölümünü konu aldığı haritasında Thyateira'nın bulunduğu coğrafyayı da haritasında çizmiş ve 19.yy.ın son dönemlerinde o bölge hakkında bizim bilgi sahibi olmamızı sağlamıştır⁷³.

Akhisar'da 20.yy.ın ilk yarısında yapılan çalışmalardan birisi Prof. Dr. Kurt Bittel'in çalışmasıdır. Bittel Balıkesir'in Bigadiç ilçesinin kuzeyinde, Akhisar'ın kuzeydoğusunda bulunan Babaköy Mezarlığında çalışmalar yapmış, çalışmasında ilk önce 1900 ve 1901 yıllarında bu bölgedeki Paul Gaudin'in çalışmalarından bahsetmiş, ardından mezarlık alanı hakkında kısa bir bilgi vermiş ve sonrasında Yortan kültürünü anlatmıştır⁷⁴. Bu mezarlık alanı idari olarak günümüzde Balıkesir toprakları içerisinde olmasına rağmen Manisa'nın kuzeyi ile Balıkesir'in güneyinde kalan bu araziye kültür ve coğrafya açısından bir bütün olarak ele almak mümkün olabilir.

Kurt Bittel'in bu bölgedeki bir diğer çalışması Batı Anadolu'nun prehistoryasını anlattığı çalışmadır. Çalışmasında ilkin bahsi geçen bu coğrafyaya ait bilgileri anlatmış sonrasında Troas Bölgesi ile Troia'nın katmanlarına ait bilgiler vermiştir⁷⁵. Çalışmasının diğer kısmında Bittel, Lydia, İonia ve Karia bölgelerini ortak bir başlık altında aktarmış, bu bölümde Akhisar bölgesi ile ilgili bilgilere de yer vermiştir⁷⁶.

David French Batı Anadolu'nun prehistoryasını araştıran önemli araştırmacılardan birisidir. French, Gediz ve Büyük Menderes nehirlerinin çevresinde araştırmalar yapmıştır. D.French'in yaptığı bu araştırma nehir vadilerindeki erken dönem yerleşimleri ve Batı Anadolu ile Ege Adaları arasındaki erken dönem kültür alış-verişinin olup olmadığı amacını taşımaktadır⁷⁷.

⁷² <http://www.lib.uchicago.edu/e/collections/maps/kiepert/>, 2014.

⁷³ Kiepert 1890, 1:250,000.

⁷⁴ Bittel 1939, 1.

⁷⁵ Bittel 1942, 131.

⁷⁶ Bittel 1942, 170.

⁷⁷ French 1965, 20.

Prof. Dr. Recep Meriç'in 1985 yılında İzmir ve Manisa illerinde yaptığı yüzey araştırmasında Manisa'dan Sarıgöl, Alaşehir ve Akçapınar Köyü incelenmiştir⁷⁸. 1987 yılında Recep Meriç Alaşehir ilçesindeki Gavurtepe Höyüğü'nde kazı yapmıştır⁷⁹. İki sene sonra Recep Meriç, İzmir ilinde ve Manisa'nın Turgutlu ilçesi çevresinde⁸⁰ araştırmalar yapmıştır. Recep Meriç'in 1993 yılında Tunç Çağı öncesi kültürlerini anlattığı çalışması⁸¹ Batı Anadolu hakkında yapılmış bir diğer çalışmadır.

Bu bölge için diğer bir çalışmada Klaus Rheidt tarafından yapılmıştır. Çalışmanın giriş kısmında tarih yazarı I. Alexios'un (1081-1118) aktardığı bilgilere göre Mysia bölgesinin kuzeybatısındaki İda Dağı'nın (Kaz Dağı) Adramyttion ile Khilara (Chilara) arasında olabileceği söylenmektedir⁸². Ardından bölgede yapılan yeni çalışmalara değinilmiş, bu çalışmalarda Antik Khilara'nın konumunun neresi olabileceği hakkında öngörülere yer verilmiştir. W. Ramsay 1881-1882 yılları arasında yaptığı çalışmalarda bugünkü Kırkağaç'ın Khilara olabileceğini belirtirken, Kiepert kentin Nakrasos'un güneyinde, Schuchhardt ve Diest (1886) Khilara'nın günümüzdeki Kırkağaç ilçesi ya da Maltepe Höyüğü'nün olabileceğini belirtmiş, Tomaschek ise Khilara'nın Maltepe Höyüğü yakınlarında bir yerde konumlanabileceği söylemiştir⁸³. Khilara kentinin arkasından geçen kuzey ile güneyin bağlantısını sağlayan önemli bir askeri bağlantı yolu olan antik yol Pergamon Krallığı döneminde kullanıldığı gibi Bizans döneminde de kullanılmıştır. Bu yol Kyzikos'dan başlayıp Thyateira, Sardeis, Philadelphia ve Smyrna'ya kadar ulaşır⁸⁴. Gördükkale mevkinde 280 x 100 m boyutlarında sur duvarı ortaya çıkmıştır⁸⁵. Kale, Gördük boğazının batısında Gördük Çayı'ndan 50 m yükseklikteki Kadı Dağı'nın tepesindeki üçgen kayalık alana kurulmuş ve 70 x 85 m'lik bir alanı kaplamaktadır. Antik Khilara (Chilara- Gördük Kalesi) kentini önemli kılan bir diğer nokta ise kentin 350 m doğusuna konumlanan bir yamaç yerleşimi olan Su Deliği Tepe'dir. İlk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2009 yılı

⁷⁸ Meriç 1986, 303-304.

⁷⁹ Meriç 1988, 157.

⁸⁰ Meriç 1989,361.

⁸¹ Meriç 1993, 143.

⁸² Rheidt 1986,225.

⁸³ Rheidt 1986,229.

⁸⁴ Rheidt 1986,231.

⁸⁵ Rheidt 1986,238.

yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiştir. Tepenin hemen yakınından Gördük ayı gemektedir⁸⁶

‘Kuzey Lydia Merkezleri ve Kaleleri’ adlı çalışmasıyla 1987 yılında Clive Foss⁸⁷ bu coğrafyada yapılan diğer araştırmalara katkı sunan bir diğer araştırmacıdır.

Yukarıda belirtilen Akhisar çevresinde yapılmış tüm bu araştırmalar bölgeye önemli katkı sağlayan alışmalaradır. Öte yandan Akhisar’da bulunan Thyateira antik kentinde yapılan ilk kazılar 1962 yılında Prof. Dr. Yusuf Boysal yönetiminde, halk arasında ‘Tepe Mezarlığı’ adı verilen ren yerinde yapılmış ancak bu kazının sonuçları yayımlanmamıřtır⁸⁸. Bundan sonraki çalışma arkeolog Rüstem Duyuran tarafından 1968 yılında yapılan yaklaşık bir aylık kazıdır⁸⁹. Bu çalışmanın ardından 1969, 1970 ve 1971 yıllarında birer aylık kazılar yapılmış ve bu çalışmalarda mimari parçalar ve az da olsa taşınabilir küçük eserler ele geirilmiřtir⁹⁰.

2007 yılında Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından tüm Manisa ili ve ilçelerinde başlatılan yüzey araştırmaları başka bilim adamlarının araştırma sahaları dışında kalan alanda -Manisa topraklarının büyük bölümünde- yoğunlaşmıştır. Yüzey araştırmalarının ardından yine Engin Akdeniz başkanlığında Akhisar ilçe merkezinde bulunan Thyateira antik kenti ile Hastane Höyüğü kazıları 2011 yılından bugüne devam etmektedir.

⁸⁶ Akdeniz 2010a, 309

⁸⁷ Foss 1987, 81.

⁸⁸ <http://www.thyateirakazisi.com>, 2014.

⁸⁹ Duyuran 1969, 73.

⁹⁰ Duyuran 1974, 20.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA AKHISAR OVASI'NDAKİ BULUNTU MERKEZLERİ

3.1. HÖYÜKLER

Bu bölümde, günümüz Akhisar ilçesinin idari sınırları içerisinde kalan günümüz ilçe merkezi de dâhil olmak üzere, ilçeye bağlı kasaba ve köyler ve kırsal alanların dâhilinde olan buluntu merkezleri ele alınmıştır. Buluntu merkezlerinin ilkinin ve en önemli bölümünü höyükler oluşturmaktadır. Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgede yaptığı ve benim de ekip üyesi olarak katıldığım, beş yıl devam eden, TÜBİTAK, Akhisar, Kayacık ve Kula Belediye Başkanlığı tarafından desteklenen proje sonucunda Manisa ve Manisa'ya bağlı tüm ilçelerde incelemelerde bulunulmuştur⁹¹. Yapılan bu çalışmalar sonucunda daha önceden Prof. Dr. Phil. K. Bittel, Dr.D.French ve Yrd. Doç. Dr. Rafet Dinç gibi bilim adamları tarafından tespit edilen merkezler de dâhil olmak üzere toplam 104 adet merkez tespit edilmiştir⁹².

Bölgede daha önce yapılmış bu çalışmalarda söz konusu merkezlerden yanlış isimlendirilenlerin isimleri Engin Akdeniz'in yaptığı çalışmalarından sonra düzeltilmiştir. Yanlış konuma sahip merkezlerin konumları çevre halkı ile yapılan görüşmeler sonucunda da düzeltilerek GPS cihazından alınan koordinatlar sonucunda doğrusu ile değiştirilmiştir. Konumuz gereği çalışma alanımız modern sınırlar içerisinde Akhisar bölgesi ile sınırlı kalsa da İlk Tunç Çağı kültür bölgelerini bu modern sınırlardan bağımsız düşünmemiz gerekecektir. Söz konusu dönemdeki bu kültür bölgeleri coğrafi yakınlıklar, kültürel ilişkiler, ticari alışverişler ve diğer sebeplerden dolayı kendi aralarında etkileşim ve maddi ve manevi alış-veriş içerisinde buldukları söylenebilir.

Buradan hareketle Akhisar ilçesinin kuzeyindeki Kırkağaç ilçesinin 14 km doğu-kuzeydoğusunda Bostancı köyünün (eski adı Yortan) 2.5 km kuzeybatısında yer alan

⁹¹ Akdeniz 2009, 255-266; Akdeniz 2010, 153-174; Akdeniz 2010a, 2-364.

⁹² Akdeniz 2010a, 7.

Taban Tepe bu coğrafyanın yanı sıra Ege arkeoloji için de çok önemlidir⁹³. Yayınlarda “Yortan Mezarlığı” adıyla anılan bölgenin Fransız demiryolu mühendisi Paul Gaudin tarafından bazı yayınlara göre 1900 yılı⁹⁴, bazı yayınlara göre ise 1898 yılında⁹⁵ kazısı yapılmıştır. Gaudin’in raporlarından faydalanılması ve devamında Prof. Dr. Engin Akdeniz’in bölgede yaptığı arazi çalışmaları sonucunda Batı Anadolu’nun kazısı yapılan en büyük İlk Tunç Çağı Mezarlığı olan Yortan Mezarlığı’nın Taban Tepe’nin etekleri olduğu saptanmıştır⁹⁶. Yortan Mezarlığı hem ölü gömme gelenekleri hem de bu mezarlardan çıkarılan buluntular dolayısıyla önem taşımaktadır. Ölü gömme adetleri bakımından Batı Anadolu’daki pek çok merkezle benzerlik göstermesine rağmen mezar armağanı olarak bırakılan çanak çömlek grubu tek başına “Yortan Türü Seramik” adlandırmasına olanak sağlamaktadır. 1930’lu yıllardan itibaren Yortan’ın bir tek buluntu merkezinden ziyade geniş bir alana yayılan bir “kültür” olduğu anlaşılmıştır. Yapılan yüzey araştırmaları ve kazılar sonucunda bu mezarlıktan çıkan çanak çömlek grubunun Batı Anadolu’nun iç kesimlerine kadar yayılımı ortaya çıkarılmıştır⁹⁷. Bu nedenle Yortan’ın güneyindeki Akhisar bölgesindeki merkezlerle gerek kültürel gerekse buluntular açısından yakın bir bağ olduğunu düşünebiliriz. Bu düşüncenin somut kanıtlarına da Akhisar ilçe merkezinde bulunan Hastane Höyük kazılarından çıkan buluntular yoluyla öğrenmekteyiz. Hastane Höyüğün ikinci ve üçüncü kazı sezonları olan 2013 ve 2014 yılı İlk Tunç Çağı seramik buluntuları arasında Akhisar-Balıkesir yöresi seramiklerinde İlk Tunç Çağı’nın tipik kap formu olan Yortan türü çömleklere ait parçalar çıkmaya başlamıştır. Seramikler üzerinde Yortan seramiğinde görülen kazıma bezeme içerisine beyaz macun boya doldurmalı veya yüzeye doğrudan beyaz boya bezemeli örneklerle rastlanmıştır⁹⁸.

Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından yürütülen araştırmalar sonucunda, daha önceden bilinen ve tespit edilen buluntu merkezleri içerisinde en büyük kısmını oran olarak 64 tane ile höyükler oluşturmaktadır. Akhisar ve çevresinde tespit edilen 21 höyük, höyük yoğunluğu bakımından Manisa ve tüm ilçeleri içinde Akhisar’ı ilk sıraya

⁹³ Akdeniz 2010a, 274.

⁹⁴ Kamil 1982, 1 vd.

⁹⁵ Charloux 2001, 24-26.

⁹⁶ Akdeniz 2010a, 274.

⁹⁷ Akdeniz 2009b, 51.

⁹⁸ Akdeniz 2014, 25.

taşımaktadır. Bu bölümde 21 tane höyük alfabetik sıra göz önünde bulundurularak incelenmeye çalışılmıştır.

3.1.1. AKDEĞİRMEN HÖYÜĞÜ (LEVHA III-IV)

Akdeğirmen Höyüğü, Akhisar-Gölmarmara yolu kıyısında, Akseleli'nin yaklaşık 2 km doğu-güneydoğusunda, Akçeşme köyünün 2 km güneybatısında, Akhisar-Gölmarmara yolunun 500 m batısındadır. Höyük yaklaşık 100x80 m'lik alanı kaplar ve 6 m yüksekliğindedir⁹⁹.

Akdeğirmen Höyüğü ilkin Yrd. Doç. Dr. Rafet Dinç tarafından 1995 yılında tespit edilmiş¹⁰⁰, daha sonra Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılında Manisa İli ve İlçelerinde Yürütülen Prehistorik-Protohistorik Yüzey Araştırmaları kapsamında tekrar incelenmiştir¹⁰¹.

Höyük üzerinde, ilk yapılan çalışmalarda en yoğun buluntu grubunu İTÇ I ve İTÇ II dönemine ait seramik parçaları oluştururken, daha az bir oranda ise diğer dönemlere ait malzeme höyük üzerinde tespit edilmiştir¹⁰². Sonraki yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı'na tarihlenebilecek az sayıda çanak çömlek parçaları ele geçirilmiştir¹⁰³. Akdeğirmen Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4581 sayılı karar gereğince III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁰⁴.

3.1.2. AKHİSAR HÖYÜĞÜ (Kat. No. 1 - 9; LEVHA IV-VI)

Akhisar Höyüğü, Akhisar ilçe merkezinin 4 km güney-güneybatısında, Akhisar-Gölmarmara yolunun 1.5 km batısındadır. Höyük sadece İlk Tunç Çağı, buluntuları içermektedir¹⁰⁵. 150x100 m boyutlarında, 3 m yüksekliğinde yayvan bir yerleşimdir.

⁹⁹ Akdeniz 2010a, 20.

¹⁰⁰ Dinç 1997, 265.

¹⁰¹ Akdeniz 2009a, 258.

¹⁰² Dinç 1997, 265.

¹⁰³ Akdeniz 2010a, 20.

¹⁰⁴ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹⁰⁵ Akdeniz 2010a, 21.

İlk kez 1959 yılında bölge çalışmaları sırasında David French tarafından tespit edilmiş¹⁰⁶, Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılı çalışmalarında incelenmiştir¹⁰⁷.

3.1.3. AKSELENDİ HÖYÜĞÜ (Kat. No. 10 - 20; LEVHA VI-VIII)

Akselendi'nin yaklaşık 1 km güneydoğusundadır. Üzerinde yapılan yoğun tarımsal faaliyetler sebebiyle höyük yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Zeytin ağacı dikmek için höyüğün tepe noktasında teraslama yapıldığı için höyüğün tam yüksekliği belirgin değildir. Höyük yaklaşık olarak 200x350 m boyutlarındadır¹⁰⁸. Höyük, Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgede yaptığı 2007 araştırmaları sırasında bulunmuştur. Yüzeyinde sadece İlk Tunç Çağı buluntularına rastlanılmıştır¹⁰⁹. Akselendi Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4573 sayılı karar gereğince I. (birinci) ve III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹¹⁰

3.1.4. BAĞÇEŞME HÖYÜĞÜ (Kat. No. 21 - 36; LEVHA IX-XI)

Akhisar-Soma yolunun 64.5 km doğusunda, Selvili Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kuzeydoğusunda, Bağçeşme mevkinde, meşhur 'Harta' tümülüsünün yaklaşık 1 km güneydoğusundadır. Höyük, 160x170 m boyutlarında ve 3 m yüksekliğindedir¹¹¹. Prof. Dr. Engin Akdeniz'in 2007 yılında Manisa ve ilçelerinde yaptığı yüzey araştırmaları sırasında tespit edilen höyüğün yüzeyinde yoğun miktarda İTÇ seramiğinin yanı sıra farklı dönemlere ait seramikler de tespit edilmiştir¹¹².

3.1.5. ÇAMÖNÜ HÖYÜĞÜ (2007:Kat. No. 37 - 62; LEVHA XII – XIII,XV /2009: Kat. No. 63 - 82 ; LEVHA XII, XIV-XV)

Çamönü Höyüğü, Akhisar'ın 8 km kuzeydoğusundaki diğer adı Karasonya olan Çamönü Köyü'nün 1.3 km batı- kuzeybatısında Vakıf Çeşmesi ya da Harmanyeri adıyla anılan mevkide yer almaktadır. 200x250 m boyutlarında ve 6-7 m arasında değişen

¹⁰⁶ French 1969, 47.

¹⁰⁷ Akdeniz 2009a, 256.

¹⁰⁸ Akdeniz 2010a, 24.

¹⁰⁹ Akdeniz 2009a, 259.

¹¹⁰ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹¹¹ Akdeniz 2010a, 25.

¹¹² Akdeniz 2009a, 258.

yüksekliktedir¹¹³. 1995 yılında Yrd. Doç. Dr. Rafet Dinç tarafından¹¹⁴ saptanan höyük, bölge çalışmaları sırasında Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 ve 2009 yılı çalışmaları sırasında tekrar ziyaret edilmiş ve daha kapsamlı çalışma yapılmıştır¹¹⁵. Yapılan bu çalışmalar sırasında yerleşimin oldukça geniş bir alana yayıldığı tespit edilmiş ayrıca höyük üzerinde arazi sahibi tarafından bir sera ve sulama yapmak için bir havuz inşa edildiği gözlemlenmiştir. Geç dönem buluntuları açısından da önemli bir merkezdir. Ayrıca, Engin Akdeniz'in bölgede yöre insanı ile yaptığı görüşmeler sonucunda höyükten çıktığı bildirilen İTÇ' ye ait mermer kırık idol başı, sap delikli balta, ağırşak ve taş alet olmak üzere toplam 8 adet parça Manisa Müzesi'ne teslim edilmiştir¹¹⁶.

3.1.6. DAĞDEVİREN HÖYÜĞÜ (2007:Kat. No. 83 - 86; LEVHA XVI-XIX / 2009: Kat. No.87 – 89; LEVHA XVI-XIX)

Akhisar İlçe merkezinin 4 km güneybatısında, İzmir-Balıkesir karayolu ile ona paralel doğrultudaki demiryolunun 400 m batısındadır. Dağdeviren Höyüğü ilk olarak D. French tarafından 1959 yılında tespit edilmiş ve 'Akırbey' adıyla tanıtılmıştır¹¹⁷. 2007, 2008 ve 2009 yıllarındaki yüzey araştırmaları sırasında Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibi tarafından incelenen höyüğün D.Frech'in araştırma yaptığı 1960'lı yıllarda bile Akırbey adıyla anılmadığı, sürekli olarak 'Dağdeviren Çiftliği' adını taşıdığı anlaşılmıştır¹¹⁸. D. Frech'in çalıştığı dönemde 12 m yüksekliğe sahip olan höyüğün, 2009 yılı çalışmalarındaki yüksekliği 9 m olarak ölçülmüştür¹¹⁹. Höyüğün üzerinde çiftliğe ait yapılar ahır olarak kullanılmaktadır. Ayrıca höyük üzerinde yapılan yoğun tarımsal faaliyetler höyüğü tahrip etmeye devam etmektedir. Höyük üzerinde diğer dönemlere ait yoğun buluntular dışında İlk Tunç Çağı'na ait buluntularda önemli bir yer tutar¹²⁰. Dağdeviren Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge

¹¹³ Akdeniz 2010a, 28.

¹¹⁴ Dinç 1997, 267-269.

¹¹⁵ Akdeniz 2010a, 28.

¹¹⁶ Akdeniz 2010a, 28.

¹¹⁷ French 1969, 47.

¹¹⁸ Akdeniz 2010a, 37.

¹¹⁹ Akdeniz 2010a, 37.

¹²⁰ Akdeniz 2010a, 37.

Kurulu tarafından 31.10.2013 tarihinde alınan 2943 sayılı karar gereğince I. (birinci) ve III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹²¹.

3.1.7. ERDELLİ HÖYÜK (Kat. No. 90 - 117; LEVHA XX- XXIII)

Yöre halkı tarafından Üyücek Tepe adıyla anılan Erdelli Höyük, Akhisar ilçesine bağlı Erdelli köyünün 5 km batısında, Büknüş köyünün ise 2 km güneydoğusundadır. 12 m yüksekliğindeki höyük kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda 140x90 m'lik bir alanı kaplamaktadır¹²². İlk defa Yrd. Doç. Dr. Rafet Dinç tarafından 1981 yılında araştırılmıştır¹²³. Rafet Dinç tarafından yapılan yayında, Erdelli Höyüğü'nün extramural (yerleşim dışı) mezarlığının höyük yakınlarındaki Değirmenkıyığı mevkinde yer aldığı belirtilip buradaki bir mezardan ele geçen 5 adet kap Manisa Müzesi'ne teslim edilmiştir. Erdelli Höyüğü ile Değirmenkıyığı mevkinde bulunan seramikler 3 ayrı gruba ayrılmışlardır. Bunlardan Grup 1'deki seramikler İlk Tunç Çağı'na ait seramiklerdir. Ele geçen seramik parçalarının büyük bölümünü kâseler ve küçük kap parçaları oluşturmaktadır. Bunların hepsi el yapımı mallardır. Tek renkli hamuru olan bu seramikler siyah, gri ve açık kırmızı olmak üzere kendi içinde 3 ana gruba ayrılırlar. Erdelli Höyük'te bulunan çakmaktaşı alet ve ok uçlarının Troia I. ve II. tabakadaki çakmaktaşı alet ve ok uçları ile benzerlikleri vardır. Erdelli Höyükte bulunan İTÇ seramik buluntularının Yortan ve Babaköy mezarlıklarında bulunan seramikler ile Troia I. ve II. tabaka seramikleri arasında benzerliklerinin olduğu ifade edilmektedir¹²⁴. Rafet Dinç'in söz konusu yayınında Erdelli Höyüğün topoğrafik planı olarak 1/25 binlik haritadan alınan, Hüyük Tepe adıyla anılan tepenin planı yanlışlıkla verilmiştir. Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibi tarafından 2007 yılında bölgede yapılan araştırmalar sırasında anlaşılmış ve düzeltilmiştir.

Erdelli Höyük az miktarda diğer dönemlere ait seramik buluntuların yanı sıra kuvvetli oranda İlk Tunç Çağı buluntuları içermektedir. Höyükte bulunan İlk Tunç Çağı

¹²¹ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹²² Akdeniz 2010a, 41.

¹²³ Dinç 1991,25.

¹²⁴ Dinç 1991, 25.

seramiği çağdaşı buluntularla karşılaştırıldığında astar ve perdahı açısından kaliteli bir özelliğe sahiptir¹²⁵.

3.1.8. HASTANE HÖYÜK

Akhisar ilçe merkezi Kethüda mahallesinde bulunan Hastane Höyük, adını üzerine yapılan hastaneden alır. Hastanenin olduğu tepe tümünden iskân edilmiş karayolu ve meydan olarak bırakılan kısımlar ise asfalt ve beton ile kaplanmıştır. Höyüğün yeri bilinmesine rağmen yüzey araştırmalarında herhangi bir buluntu ele geçmemiştir¹²⁶. Hastane Höyük kazılarının başlamasının ardından höyükte geç dönem buluntularının yanında erken dönem buluntularına da rastlanılmıştır. Höyükte kazılar başlamadan önceki dönemde alınan kararla höyüğün 120 m (kuzey – güney) x 110 m (doğu – batı) boyutlarındaki bir alanı SİT alanı ilan edilmiştir. Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bu alanda başlattığı kazı çalışmaları ile birlikte alan daha ayrıntılı incelenmiş ve höyüğün yayılım sahasının sadece 1/3'ü korunabilmiş kalan kısımlar ise modern yerleşimin altında kaldığı anlaşılmıştır. Höyüğün gerçekte kuzeydoğu-güneybatı yönünde 355 m ,doğu-batı yönünde 360 m olduğu saptanmıştır¹²⁷. Höyükte yapılan birkaç yıllık kazılar olumlu sonuçlar vermiş İlk Tunç Çağı'na ait karışık dolgu toprak içinden birçok buluntunun yanında, M 28 açmasında İlk Tunç Çağı tabakasının saptanmış olması önemlidir. İlk Tunç Çağı seramikleri I, II ve III evrelerinde genellikle koyu renkli karaktere sahiptirler¹²⁸.

3.1.9. KEFAYETTİN TEPE HÖYÜĞÜ (Kat. No. 118 - 124; LEVHA XXIII - XXV)

Kefayettin Tepe Höyüğü, Süleymanlı köyünün 1.8 km güneybatısında, Üyücek Çeşmesi'nin kuzeydoğusunda, yaklaşık 200x120 m boyutlarına sahip bir höyüktür. Kuzey - güney doğrultulu yayvan bir tepe karakteri gösteren höyük 3 m yüksekliğindedir. İlk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgedeki 2007 yılı yüzey araştırmaları sırasında bulunmuştur. Tepe üzerinde yapılan yüzey araştırması sonucunda

¹²⁵ Akdeniz 2010a, 41.

¹²⁶ Akdeniz 2010a, 286.

¹²⁷ Akdeniz 2014, 22.

¹²⁸ Akdeniz 2014, 25.

İlk Tunç Çağı ve daha az yoğunlukta diğer dönemlere ait seramik parçaları ele geçirilmiştir¹²⁹.

3.1.10. KENNEZ HÖYÜĞÜ (KENNEZ I) (Kat. No. 125 - 135; LEVHA XXV - XXVIII)

Kenez Höyüğü, Akhisar ilçesinin yaklaşık 5 km güneydoğusunda modern adı Pınarcık olan köyün 200 m kuzeybatısında, Akhisar - Gölarmara yolunun 80 m batısında yer almaktadır. 95x86 m boyutlarında, 9 m yüksekliğinde bir ova yerleşimi olan höyük¹³⁰, David French tarafından 1959 yılında tespit edilmiştir¹³¹. Höyük, Rüstem Duyuran'ın yayınında "Kenes" adıyla anılmaktadır¹³². Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılı yüzey araştırmaları sırasında incelenmiştir¹³³. Höyüğün kuzey ve kuzeydoğu bölgeleri tarla olarak kullanılması, batı ve güneybatı kısımlarından ise yol geçmesi sebebiyle bir kısmı tahrip edilmiştir. Höyüğe ait erken dönemlere ait malzeme tepenin batı kısmında yoğun iken doğu bölgesinde oldukça azdır. Kenez I Höyüğü, Manisa bölgesinin farklı dönemlerine ait seramik gruplarını barındırırken aynı zamanda İlk Tunç Çağı'na ait çok yoğun malzeme çeşitliliğine sahiptir¹³⁴. Kenez I Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4569 sayılı karar gereğince I. (birinci) ve III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹³⁵

3.1.11. KIZLARALANI HÖYÜĞÜ (Kat. No.136 - 145; LEVHA XXIX - XXX)

İlk kez David French tarafından 1959 yılında tespit edilen höyük¹³⁶, Akhisar-Gölarmara karayolunun 1.5 km doğusunda, Kızlaralanı köyüne giden yolun 200 m güneyinde küçük bir tepedir. French'in tespit ettiği dönemde 3 m yüksekliğe sahip olan höyük, ciddi şekilde tesviye edilerek üzerine zeytin ağaçları dikilmiştir. Tepe günümüzde 80x50 m çapındadır ve ancak 1 m yüksekliğe sahiptir. Höyüğün yüzeyinde

¹²⁹ Akdeniz 2010a, 45.

¹³⁰ Akdeniz 2010a, 46.

¹³¹ French 1969, 48.

¹³² Duyuran 1974, 20.

¹³³ Akdeniz 2009a, 256.

¹³⁴ Akdeniz 2010a, 46.

¹³⁵ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹³⁶ French 1969, 48.

sadece İlk Tunç Çağı'na ait seramik parçaları ele geçirilmiştir¹³⁷. French yayınında bu höyüğün adını Kennezköy'ün 4 km kuzeyinde olması sebebiyle Kennez II adıyla bahsetmektedir. 2007 yılında bölgedeki çalışmaları sırasında Prof. Dr. Engin Akdeniz bu höyüğün Kızlaralanı köyü sınırları içinde kaldığını tespit etmiş ve bu yanlış adın değiştirilmesi gerekliliğini vurgulamıştır¹³⁸.

3.1.12. MASANTI HÖYÜĞÜ (Kat. No. 146 - 157; LEVHA XXXI - XXXII)

Masantı Höyüğü Akhisar ilçesinin 4.3 km kuzeydoğusunda, Hasköy'ün 3 km batısındadır. Höyük, köye ulaşımı sağlayan yol tarafından ikiye ayrılmıştır. Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibi tarafından bölgede yapılan çalışmalar sonucunda 2008 yılında saptanmıştır¹³⁹. 100 x 70 m çapında, 3 m yüksekliğinde yayvan bir yerleşimdir. Yoğun tarımsal faaliyetler ve karayolu tarafından büyük oranda tahrip edilmesinden dolayı ancak 3 m'lik yüksekliğini muhafaza edebilmiştir. Höyüğün kuzey kısmında keskin bir yar bulunmaktadır. Höyük, İlk Tunç Çağı buluntuları içermektedir¹⁴⁰.

3.1.13. MECİDİYE HÖYÜĞÜ (LEVHA XXXIII)

Mecidiye Höyüğü Akhisar'a bağlı Mecidiye (Palamut) Belediyesi'nin sınırları içerisinde, beldenin batısında, eski köy camisinin karşısında, pazaryeri mevkisindedir¹⁴¹. İlk defa 1959 yılında David French'in yüzey araştırmasında saptanan höyük¹⁴², bölgede sürdürülen çalışmalar sırasında Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılı yüzey araştırmaları kapsamında incelenmiştir¹⁴³. Kuzeybatı, kuzey ve güney kesimleri yapılaşma, doğu kesimleri ise yol ve istinat duvarı sebebiyle yoğun bir biçimde tahrip edilen höyüğün korunan kısmı 95x80 m boyutlarında ve 6 m yüksekliğindedir. Buna ilâve olarak yöre insanının yakın dönemlere kadar ev inşasında kerpiç kullanmaları ve kerpiç yapımı için höyükten toprak almaları tahribatı arttırmıştır. Höyük 13.10.1988 tarihinden beri I.derece arkeolojik SİT alanıdır. Höyük yüzeyinde

¹³⁷ Akdeniz 2010a, 49.

¹³⁸ Akdeniz 2010a, 49.

¹³⁹ Akdeniz 2010b, 154.

¹⁴⁰ Akdeniz 2010a, 51.

¹⁴¹ Akdeniz 20010a, 54.

¹⁴² French 1969, 50.

¹⁴³ Akdeniz 2009a, 257.

yoğun miktarda geç dönem buluntusunun yanında İlk Tunç Çağı'na ait buluntular da ele geçmiştir¹⁴⁴.

3.1.14. MORALILAR HÖYÜĞÜ (LEVHA XXXIV - XXXV)

Moralılar Höyüğü, Akhisar ilçesinin 11.5 km güneyinde, Moralılar köyünün 1.3 km güneybatısında yer almaktadır. 200x150 m boyutlarında basık-yayvan bir höyüktür. Höyük çevresinde görünür bir su kaynağı yoktur. Moralılar höyüğü, muhtemelen eski bir göl kenarında kurulmuştur¹⁴⁵. Üzerinde yapılan tarımsal faaliyetlerden dolayı tahribatın devam ettiği höyüğün ova seviyesindeki yüksekliği bazı kısımlarda 3 m'ye kadar çıkmaktadır¹⁴⁶. Höyük ilk kez David French tarafından 1959 – 1960 yılları arasında incelenmiştir. French yüzeyde işlenmiş obsidyen ve çakmaktaşı ile taş baltalar bulunmuştur. Ayrıca French, höyükte boyalı bir çömlek parçasının Hacılar I türü seramiklere ait olabileceğini söylemektedir¹⁴⁷. Höyükte bundan sonra sırasıyla Yrd. Doç. Dr. Rafet Dinç¹⁴⁸ ve Prof. Dr. Turan Takaoğlu tarafından¹⁴⁹ incelemelerde bulunulmuş, önemine dikkat çekilmiştir. 2007 ve 2009 yıllarında Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından Moralılar höyüğünde incelenmeler yapılmıştır¹⁵⁰. Bu incelemeler sonucunda güneydeki havaalanı inşaatı için 1955-1956 yıllarında höyük üzerinden toprak alınarak topografyasının değiştirildiği tespit edilmiştir. Höyük üzerinde zeytin ve mısır tarımı yapılmaktadır. Bu tarımsal faaliyetler höyüğün seviyesinin gün geçtikçe daha çok alçalmasına sebep olmaktadır¹⁵¹. Tüm bunların sonucunda, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 14.03.2014 tarihinde alınan 3549 sayılı karar gereğince Moralılar Höyüğü I. (birinci) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁵².

¹⁴⁴ Akdeniz 2010a, 54.

¹⁴⁵ French 1965, 18.

¹⁴⁶ Akdeniz 2010a, 55.

¹⁴⁷ French 1965, 18.

¹⁴⁸ Dinç 1997, 266-267.

¹⁴⁹ Takaoğlu 2004a, 743-751.

¹⁵⁰ Akdeniz 2009a, 256-257.

¹⁵¹ Akdeniz 2010a, 56.

¹⁵² <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

3.1.15. ÖRENTEPE I HÖYÜĞÜ (LEVHA XXXVI – XXXVII)

Moralılar köyünün 2 km batısında, Moralılar-Rahmiye yolunun 200 m güneyindedir. Tepenin yaklaşık 1 km kuzeyinde 1950’li yıllara kadar su biriktiren bir göl mevcuttur. Hem Moralılar’da, hem de burada yaşayan prehistorik dönem insanların bu gölün suyundan faydalandıkları düşünülmektedir¹⁵³. Örentepe ilk kez bölgedeki çalışmaları sırasında Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılında tespit edilmiştir¹⁵⁴. Tepe üzerinde ve çevresinde geç dönemlere ait yoğun miktarda taş-mermer blok mevcuttur. Yüzey üzerinde saptanmış prehistorik buluntu azdır¹⁵⁵. Bu tepe bazı yayınlarda yanlış bir şekilde 1959 yılında D. French tarafından yapılan çalışmalar sırasında tespit edilen Rahmiye I ile karıştırılmış ve bu şekilde adlandırılmıştır. Rahmiye I’in tarımsal faaliyetler sonucunda tahrip edildiği düşünülmektedir ve Engin Akdeniz’in yaptığı çalışmalar sırasında bölge insanı ile yapılan ayrıntılı görüşme ve kapsamlı arazi incelemelerine rağmen Rahmiye I Höyüğü’nün yeri tespit edilememiştir¹⁵⁶. Örentepe I Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4571 sayılı karar gereğince I. (birinci) ve III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁵⁷.

3.1.16. ÖRENTEPE II HÖYÜĞÜ (LEVHA XXXVI – XXXVII)

Örentepe II Höyüğü, Akhisar ilçesinin 7 km güneybatısında, Rahmiye köyünün 2.7 km doğusunda, Örentepe I’in güneyinde yer almaktadır. Höyük ilk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2008 yılındaki araştırmalar sırasında tespit edilmiştir¹⁵⁸. Örentepe II höyüğü, 80x55 m boyutlarında ve 3 m yüksekliğindedir. Höyük üzerinde geç dönem örnekleri dışında az sayıda İlk Tunç Çağı’na ait seramik parçası bulunmuştur¹⁵⁹. Örentepe II Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma

¹⁵³ Akdeniz 2010a, 62.

¹⁵⁴ Akdeniz 2009a, 259.

¹⁵⁵ Akdeniz 2010a, 63.

¹⁵⁶ Akdeniz 2010a, 63.

¹⁵⁷ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹⁵⁸ Akdeniz 2010b, 154.

¹⁵⁹ Akdeniz 2010a, 63.

Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4571 sayılı karar gereğince I. (birinci) ve III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁶⁰

3.1.17. RAHMIYE II HÖYÜĞÜ (LEVHA XXXVIII)

Höyüğün “Rahmiye II Höyüğü” şeklinde adlandırılmasının nedeni bu bölgede 1959 yılında araştırmalar yapan David French’tir¹⁶¹. Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılı araştırmaları sırasında tekrar incelenmiştir¹⁶². Rahmiye II Höyüğü, Rahmiye köyünün yaklaşık 2.2 km güneyinde, yöre halkı tarafından “Tosun Çukuru” adıyla anılan mevkide bulunmaktadır. Höyük üzerinden İlk Tunç Çağı’na ait az miktarda seramik parçası ele geçirilmiştir. Höyüğün 200x150 m’lik bir sahayı kapladığı tespit edilmişse de tepenin bir kısmı yıllar önce düzleştirildiği için bu boyutların höyüğün gerçek boyutlarını göstermediği düşünülmektedir¹⁶³. Rahmiye II Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4575 sayılı karar gereğince I. (birinci) ve III.(üçüncü) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁶⁴

3.1.18. REFİK ASLAN HÖYÜĞÜ (Kat. No. 158 - 175; LEVHA XXXIX - XLI)

Refik Aslan Höyüğü, Akselendi Beldesi’nin 1.2 km kuzeydoğusunda, Ilıcak Çayı’nın yaklaşık 1 km güneybatısında yer almaktadır. Tarımsal faaliyetler ile düzlenmiş bir höyüktür. İlk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2007 yılında yapılan bölge çalışmaları sırasında bulunmuştur¹⁶⁵. Arazi tesviye edildiği için höyüğün kesin olarak kapladığı alanı belirlemek mümkün olmamıştır. Fakat yaklaşık 150 x 125 m’lik tarla toprağında yoğun miktarda İlk Tunç Çağı seramiğinin olduğu gözlemlenmiştir¹⁶⁶. Refik Aslan Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma

¹⁶⁰ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹⁶¹ French 1969, 50.

¹⁶² Akdeniz 2009a, 257.

¹⁶³ Akdeniz 2010a, 64.

¹⁶⁴ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹⁶⁵ Akdeniz 2009, 258.

¹⁶⁶ Akdeniz 2010a, 65.

Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4577 sayılı karar gereğince I. (birinci) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁶⁷

3.1.19. SÜLEYMANLI HÖYÜĞÜ (Kat. No. 176 - 181; LEVHA XLII - XLIII)

Süleymanlı Höyüğü, Akhisar ilçesinin 10 km kuzeybatısında, Süleymanlı Belediyesi'nin 2 km kuzeydoğusundadır. İlk defa D. French tarafından 1959 yılında "Süleymanlı"¹⁶⁸ adıyla tanıtılan höyük, yöre halkınca "Değirmentepe" adıyla anılmaktadır¹⁶⁹. Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgede yaptığı çalışmalar sırasında 2007 yılında tekrar incelenmiştir¹⁷⁰. Tepenin üzerinde yoğun miktarda İlk Tunç Çağı seramiği ele geçirilmiştir¹⁷¹. Arazide yapılan çalışmalar sırasında Antik devir seramik parçalarının yanı sıra geçen yüzyılda kullanılan kaplara ait parçalar bulunmuştur¹⁷².

3.1.20. TEPEBAĞLAR HÖYÜĞÜ (Kat. No. 182 - 191; LEVHA XLIV - XLV)

Tepebağlar Höyüğü, Kayışlar köyünün 800 m kuzeyinde, Tepebağlar mevkisindedir. Höyüğün yakınından Palamut deresine su taşıyan, bir diğer adı Azmak Çayı olan Ilgınçay'ı akmaktadır. 150x90 m boyutlarındadır. Bu arazinin 1960'lı yıllara kadar geniş göllerle kaplı olduğu bilimsel bir gerçektir¹⁷³. Geçen zaman zarfında göller kurumuş ve göl yatakları tarla-mera haline gelmiştir. Söz konusu prehistorik yerleşimlerin kurulma sebebinin yörenin ekosistemi olduğu düşünülmektedir¹⁷⁴. Höyük ilk kez 2007 yılında Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgede yapmış olduğu araştırmalar sırasında bulunmuştur¹⁷⁵. Höyüğün üzeri zeytinliktir. Höyük üzerinde yoğun miktarda İlk Tunç Çağı seramiği ele geçirilmiştir¹⁷⁶.

¹⁶⁷ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹⁶⁸ French 1969, 51.

¹⁶⁹ Akdeniz 2010a, 68.

¹⁷⁰ Akdeniz 2009a, 258.

¹⁷¹ Akdeniz 2010a, 68.

¹⁷² Akdeniz 2010a, 69.

¹⁷³ Hoşgören 1983, 120.

¹⁷⁴ Akdeniz 2010a, 70.

¹⁷⁵ Akdeniz 2009a, 257.

¹⁷⁶ Akdeniz 2010a, 71.

3.1.21. TEPETARLA HÖYÜĞÜ (Kat. No. 192 - 219; LEVHA XLVI - XLIX)

Yaklaşık 90 × 50 m boyutlarında ve 6 m yüksekliğindeki Tepetarla Höyüğü, Akhisar-Gölmarmara yolunun Ilıcak Suyu mevki yakınlarında, Akselendi'nin 2.5 km doğusunda yer almaktadır. Tepetarla Höyüğü bazı yayınlarda "Akdeğirmen Höyüğü"¹⁷⁷ olarak anılmaktadır. Höyüğün konumunu Yrd. Doç .Dr. Rafet Dinç, Akselendi kasabasının 4 km kuzeyinde olduğunu belirtir¹⁷⁸. Ancak Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bu yöredeki çalışmaları sırasında Akdeğirmen Höyüğü'nün Akhisar-Gölmarmara yolu kıyısında, Akselendi'nin yaklaşık 2 km doğu-güneydoğusunda, Akçeşme köyünün 2 km güneybatısında olduğu saptanmıştır¹⁷⁹. Bu sayede höyüğün gerçek yerinin saptanması 2008 yılında Engin Akdeniz tarafından yapılan çalışmalar sonrasında gerçekleşmiştir. Tepe ve çevresi son derece sulak-verimli arazi olduğu için üzerinde bağcılık yapılmaktadır. Höyüğün etrafı tahrip edilmiş buna karşın üst kısmı büyük ölçüde korunmuştur. Tepetarla Höyüğü, İzmir II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 28.11.2014 tarihinde alınan 4579 sayılı karar gereğince I. (birinci) Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edilmiştir¹⁸⁰. Höyükte dönem olarak yalnızca İlk Tunç Çağı buluntuları ele geçirilmiştir¹⁸¹.

3.1.22. ULUYOL HÖYÜĞÜ (Kat. No. 220 - 245; LEVHA XLIX - LII)

Uluyol Höyüğü, Akhisar ilçesinin 16 km kuzeydoğusunda, Karakurt'un 7 km güneydoğusundadır. Yaklaşık 100 x 110 m boyutlarında ve 4 m yüksekliğindeki höyük, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanmaktadır. Kuzey-güney yolu kıyısına kurulmuş, konumu itibariyle önemli bir yerleşim olduğu düşünülmektedir. Uluyol Höyüğü, Prof. Dr. Engin Akdeniz'in yörede yapmış olduğu 2008 yılı çalışmaları sonucunda bulunmuştur¹⁸². Höyüğün eteklerinde yakın zamana kadar içinde balık türleri de bulunan bir tatlı su kaynağı (dere) bulunmaktadır. Bu dere yazın kurumaktadır. Höyüğün 200 m doğusunda yer alan Kavakyanı mevkiisi üzerinde Antikçağ malzemesi

¹⁷⁷ Dinç 1997, 265; Akdeniz 2009a, 257; Akdeniz 2010b, 154.

¹⁷⁸ Dinç 1997, 265.

¹⁷⁹ Akdeniz 2010a, 20.

¹⁸⁰ <http://www.korumakurullari.gov.tr>, 2015.

¹⁸¹ Akdeniz 2010a, 73.

¹⁸² Akdeniz 2010b, 154.

bulunan ikinci bir tepe yer almaktadır. Uluyol Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları içermektedir¹⁸³.

3.2. YAMAÇ YERLEŞİMLERİ

Tezin bu bölümünde, önceki bölümde anlatılan, Akhisar Ovası'nda saptanan 21 tane höyüğün ardından Akhisar ilçe merkezinin kuzeydoğusu, kuzeyi, doğusu ve doğu-güneydoğusunda tespit edilen 4 adet yamaç yerleşimi incelenecektir. Bu yamaç yerleşimlerinin tamamı Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibinin bölgede yaptığı çalışmalar sonucunda bilim dünyasına kazandırılmıştır¹⁸⁴. Akhisar bölgesindeki yamaç yerleşimlerinin sayısı bölgedeki höyüklerle oran olarak 1/5'ine karşılık gelmektedir. Yamaç yerleşimleri tıpkı höyüklerde olduğu gibi alfabetik sıra takip edilerek aşağıda sunulmaktadır.-

3.2.1.DEVETEPE (Kat. No.246 - 249; LEVHA LII - LIV)

Akhisar'ın 15 km kuzeyinde, Musalar'ın 2.6 km kuzeydoğusunda, Selçikli köyünün 1 km güneybatısında yer almaktadır. Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından bölgede yapılan 2008 yılı yüzey araştırmalarında tespit edilmiştir¹⁸⁵. Tepe üzerinde yapılan incelemelerde İlk Tunç Çağı'na ait çok az sayıda buluntu saptanmıştır. Erken dönemlere ait parçaların tümü tepenin eteklerinde ele geçmiştir. Bu yerleşimin günümüzdeki İzmir- İstanbul karayoluna paralel uzanan İlk Tunç Çağı yol güzergâhı üzerinde bir menzil istasyonu olduğu düşünülmektedir¹⁸⁶.

3.2.2. DURASI(L)LI YELLİGEDİK (Kat. No. 250 - 259; LEVHA LIV - LVI)

Durası(l)lı yerleşimi, Akhisar'ın 8.5 km doğusunda, Durasılı Köyünün 1.6 km batısında yer almaktadır. Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2008 yılı yüzey araştırmaları sırasında tespit edilmiştir¹⁸⁷. Durası(l)lı yamaç yerleşiminde 90x50 m boyutlarındaki bir alanda buluntuya rastlanmıştır. Tam boyutlarını saptamak mümkün

¹⁸³ Akdeniz 2010a, 77.

¹⁸⁴ Akdeniz 2010a, 309-319.

¹⁸⁵ Akdeniz 2010a, 234; Akdeniz 2010b, 155.

¹⁸⁶ Akdeniz 2010a, 234.

¹⁸⁷ Akdeniz 2010a, 235; Akdeniz 2010b, 156.

olmamıştır. Yerleşimin deposit kalınlığı 5 m'dir. Kuzeydoğu kesiminde yoğun olmak üzere İlk Tunç Çağı'na ait parçalar ele geçmiştir.

3.2.3. KAZIMÇEŞME MEVKİİ (Kat. No. 260 - 266; LEVHA LVI - LVIII)

Akhisar ilçe merkezinin 4 km doğu-güneydoğusunda, Hasköy'ün 3.5 km güneybatısında yer almaktadır. Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2008 yılı yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiştir¹⁸⁸. Bir vadinin kuzey yamacında bulunmakta olan arazide ele geçen erken dönem malzemeleri yaklaşık 300 metrekarelik bir alana dağılmıştır. Yerleşim ova seviyesinden yaklaşık 25 m yüksekliktedir. Güneyinde tatlı su kaynağı bulunan yerleşim İlk Tunç Çağı buluntuları içermektedir¹⁸⁹.

3.2.4. SU DELİĞİ TEPE (Kat. No. 267 - 290; LEVHA LVIII - LX)

Su Deliği Tepe, Gökçeahmet köyünün 1.5 km güneydoğusunda, Akhisar-Sındırgı-Balıkesir karayolu üzerinde Gördes-Demirci yol ayrımının hemen karşısında yolun sol tarafında, ovaya oldukça hâkim bir noktada yer almaktadır. Yerleşim, Antik Khilara'nın (Chilara) (Gördük Kalesi) 350 m doğusunda konumlanmaktadır. İlk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2009 yılı yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiştir¹⁹⁰. Tepenin hemen yakınından Gördes Çayı geçmektedir.

Günümüzde yerleşimin bulunduğu çevrede verimli tarım arazileri vardır ve yerleşim üzerinde zeytin tarımı yapılmaktadır. Seramik buluntuları yamaçta oldukça geniş bir alana yayılmış olmasına karşın asıl yerleşimin yaklaşık 180x150 m boyutlarında olduğu sanılmaktadır¹⁹¹. Tam yayılımı tespit etmek mümkün değildir. Yerleşim üzerinde farklı dönemlere ait buluntuların yanında İlk Tunç Çağı'na tarihlendirilebilecek yoğun miktarda buluntu saptanmıştır.

3.3. ATÖLYELER

Tezin, Atölyeler başlığı altında Akhisar'ın güneydoğusunda yer alan Kulaksızlar atölyesi incelenmiştir. Bu atölyelerde İlk Tunç Çağı'na sınıflandırılacak mermer idol

¹⁸⁸ Akdeniz 2010a, 236; Akdeniz 2010b, 155.

¹⁸⁹ Akdeniz 2010a, 237.

¹⁹⁰ Akdeniz 2010a, 239.

¹⁹¹ Akdeniz 2010a, 239.

parçalarının yanı sıra konumuz kapsamındaki döneme ait olmayan mermer kap parçaları, taş aletler gibi buluntular ele geçirilmiştir.

3.3.1. KULAKSIZLAR (LEVHA LX – LXI)

Kulaksızlar atölyesi, Manisa’ya bağlı Akhisar İlçesi’nin 16 km güneydoğusunda yer alan Kulaksızlar köyünün yaklaşık 1 – 1.2 km güneybatısında, Akhisar-Gölmarmara yolunun doğusunda, yöre halkı tarafından “Balık Burnu” olarak adlandırılan mevkide yer almaktadır. Bölge halkının 1991 yılında Manisa Müzesi’ne farklı özellikteki taş ve mermer eserler getirmeleri üzerine 1994-1995 yıllarında Yrd. Doç. Dr. R. Dinç tarafından çevrede yüzey araştırmaları yapılmıştır¹⁹². Böylece atölyeyi ilk defa arkeoloji dünyasına tanıtan kişi Rafet Dinç olmuştur. 1999 yılında Prof. Dr. T. Takaoğlu, Kulaksızlar’da yüzey araştırması gerçekleştirmiş doktora tezi de dâhil olmak üzere bu konuyla alakalı kitap ve makaleler yayınlamıştır¹⁹³. 2007 ve 2008 yıllarında Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibi bölgeye giderek incelemelerde bulunmuştur¹⁹⁴. Buluntu yoğunluğu yaklaşık 1.2 hektarlık bir sahada belirgindir. Kulaksızlar atölyesinin bulunduğu arazi, 06 Aralık 1995 tarihinde I. derece arkeolojik SİT alanı ilan edilmiştir. Kulaksızların yaklaşık 5 km kuzeydoğu kesimlerinde Harmandalı mermer ocağı bulunmaktadır. Bu arazi Geç Antik Çağa kadar Thyateira antik kentinin mermer ihtiyacını karşılayan mermer yataklarına sahiptir¹⁹⁵. Günümüzde de işletilen bu ocağın Osmanlı İmparatorluğu döneminde en azından 1890-1908 arasında ruhsatlandırıldığına dair bilgi vardır¹⁹⁶. Dolayısıyla, prehistorik çağlarda, Kulaksızlar atölyesinin bulunduğu alan bilinçli olarak seçilmiş ve hammadde kaynağına yakın olan, bu etekten ovaya geçiş aşamasındaki arazide üretim yapıldığı anlaşılmaktadır. Buna ek olarak üretim sırasında gerekli olan suyun ise arazide görülebilen eski dere yatağından alındığı düşünülmektedir¹⁹⁷.

¹⁹² Dinç 1996, 11-12; Dinç 1997, 255-257.

¹⁹³ Takaoğlu 2002, 71-93.

¹⁹⁴ Akdeniz 2009a, 262; Akdeniz 2010b, 155.

¹⁹⁵ Dinç 1997, 265.

¹⁹⁶ Gökmen 2008, 3.

¹⁹⁷ Akdeniz 2010a, 254.

3.4. MEZARLIKLAR

Tezin bu bölümünde Akhisar ilçesi Ballica kasabasının sınırları içerisinde bulunan 2 adet mezarlık alanlarına ilave olarak Kırkağaç ilçesinin 14 km doğu-kuzeydoğusunda, eski adı Yortan olan Bostancı köyünün ise 2.5 km kuzeybatısında yer alan Yortan Mezarlığı da dâhil olmak üzere toplam 3 adet mezarlık sahası incelenecektir.

3.4.1. BALLICA ÇAMLIK MEZARLIĞI (LEVHA LXI – LXII)

Ballica kasabasının 1.5-2 km doğusunda yer alan Orman içi dinlenme tesislerinin bulunduğu alanda vatandaşların verdikleri bilgiler doğrultusunda Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibinin 2009 yılı yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiştir. Tepenin yamaç ve üst kısımlarında çok sayıda küp mezar ile az miktarda taş sanduka mezarın açığa çıkarıldığı anlaşılmıştır. Arazinin İlk Tunç Çağına ait bir mezarlık sahası olduğu düşünülmektedir¹⁹⁸. Mezarlığın boyutlarını sadece yüzey araştırmasına dayanarak saptamak mümkün olamamıştır.

3.4.2. BALLICA KIZILTAŞ MEZARLIĞI (LEVHA LXII – LXIII)

Akhisar ilçe merkezinin 15 km batısında yer alan Ballica Kasabası'nın 1.5 km doğu-güneydoğusundaki Kızıлтаş Mevki yörede yaşayan vatandaşların verdikleri bilgiler doğrultusunda saptanmıştır. Ballica Kızıлтаş Mezarlığı ilk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz tarafından 2009 yılı yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiştir. Sadece yüzey araştırmalarına dayanarak mezarlığın boyutlarını saptamak mümkün olmamıştır. Tepe üzerinde kaçak kazı çukurları ve bu kaçak kazılara ait seramik parçaları görülmektedir. Tepe üzerinde ve yamaçlarında çok sayıda küp mezarın bulunduğunu bildiren vatandaşlar, Manisa Müzesi'ndeki söz konusu eserlerin de buradaki bir küp mezarın içerisinden çıktığı bilgisini vermişlerdir. Belirtilen bu eserler Erken Kiklad II dönemine ait tutamaklı mermer kaplardan oluşmaktadır. İlk Tunç Çağı'na ait bu kapların İTÇ'de Kiklad adalarında yoğun bir biçimde ele geçmesi ayrıca bu kap formunun Batı Anadolu'ya yabancı olması bu kapların ithal eserler olduğu düşüncesini akıllara getirmektedir. Bu iki mermer kap zengin metal grubuyla birlikte bir küp mezar

¹⁹⁸ Akdeniz 2010a, 260.

içerisinden bulunmuştur¹⁹⁹. Arazi üzerinde bulunan çok sayıda küp parçası bu bilgiyi doğrulamaktadır. Böylece, Manisa Müzesi'nde korunmakta olan bu önemli buluntu grubunun kesin geliş yeri saptanmıştır²⁰⁰.

3.4.3. TABAN TEPE (YORTAN MEZARLIĞI) (Kat. No. 291 - 302; LEVHA LXIII – LXV)

Yortan Mezarlığı Manisa Kırkağaç ilçesinin 14 km doğu-kuzeydoğusunda, Karakurt Beldesi'nin 3 km kuzeydoğusunda, Eski adı Yortan olan Bostancı köyünün ise 2.5 km kuzeybatısında yer almaktadır. Yortan Mezarlığı yaklaşık 350x120 m boyutlarında ve ovoiden 10 m yükseklikindedir. Mezarlık sahasının Taban Tepe'nin eteklerinde olduğu ilk defa Prof. Dr. Engin Akdeniz'in bölgede yaptığı çalışmalar sırasında tespit edilmiştir²⁰¹.

Fransız demiryolu mühendisi Paul Gaudin'in mezarlıkta yaptığı kazının tarihi ile ilgili 1898 ve 1900 olmak üzere iki ayrı tarih verilmektedir. Paul Gaudin'in yaptığı kazılarda 107 tane mezar içinden 250'nin üzerinde iskelet çıkarılmış ve bunların çizimleri kazı raporlarında belirtilmiştir²⁰².

Yortan mezarlığında küp mezarlar 1 ile 1.5 m derinlikte saptanmıştır ve mezarların çoğunun ağız kesimi güneydoğuya bir kısmı ise doğu ve kuzeydoğuya bakmaktadır²⁰³. Diğer merkezlerde de gözlenen bu durum küplerin yerleştirilmesinde doğu-batı doğrultusundaki genel yön birlikteliğinin mevsimlere göre güneşin doğuşu ve batışı arasındaki açı farklılığından kaynaklanmış olduğu fikrini doğrular²⁰⁴. Yortan Mezarlığı'ndaki küpler hafif yan yatırılmıştır. Büyük çömleklerin çocuk veya bebekler için kullanıldığı düşünülmektedir. Küplerin ağızları büyük yassı taşlarla kapatılmıştır. Küp mezarlar genellikle ikili gömüt içerir. Bir örnekte ise altı ceset bir küp içinde bulunmuştur²⁰⁵.

¹⁹⁹ Takaoğlu 2004b, 65.

²⁰⁰ Akdeniz 2010a, 261.

²⁰¹ Akdeniz 2010a, 274.

²⁰² Kamil 1980,iii.

²⁰³ Kamil 1980,8.

²⁰⁴ Akdeniz 2010a,275.

²⁰⁵ Akdeniz 2010a, 276.

T. Kamil, Yortan mezar buluntularını A, B ve C olmak üzere üç grupta sınıflamıştır ve genel olarak İlk Tunç Çağı I-III arasına vermiştir. Buna göre en yoğun grubu oluşturan A grubu seramikleri İlk Tunç Çağı I'in geç evreleri İlk Tunç Çağı II, B grubu seramikleri İlk Tunç Çağı II'nin geç evreleri ve İlk Tunç Çağı III'e, C grubu ise İlk Tunç Çağı IIIa'ya tarihlendirilmiştir²⁰⁶.

Antalya Elmalı ovasındaki Karataş-Semayük kazısından elde edilen ilk raporlar ve D. French tarafından Balıkesir, Akhisar ve Manisa bölgelerinde yapılan geniş yüzey araştırmaları Yortan'da temsil edilen kültürün sınırlarını belirlemede araştırmacılara yardımcı olmuştur²⁰⁷.

Batı Anadolu'da kazısı yapılmış en büyük İlk Tunç Çağı Mezarlığı²⁰⁸ hüviyetini elinde bulunduran Yortan Mezarlığı'nın mezarlık sahası olmasının yanında başlı başına zengin bir İlk Tunç Çağı kültürünü temsil etmesi mezarlığın önemini daha da arttırmaktadır. Yortan kültürünün bu büyüklüğünün izlerini Batı Anadolu'nun iç kısımlarına kadar görmekteyiz²⁰⁹. Bu nedenle Yortan'ın bulunduğu arazinin 30 km güneybatısındaki Akhisar'a bu denli yakın olması iki merkez arasında kültürel ilişkilerin canlı olduğunun kanıtı olabilir. Bahsi geçen iki merkezin o dönemde yaşamış halklarının birbirleriyle irtibat halinde bulduklarını, kültürel etkileşim içinde oldukları söylenebilir.

²⁰⁶ Akdeniz 2010a, 276.

²⁰⁷ Kamil 1980, 3.

²⁰⁸ Akdeniz 2010a, 274.

²⁰⁹ Akdeniz 2009b, 51.

SONUÇ VE ÖNERİLER

“İlk Tunç Çağı’nda Akhisar Ovası” isimli tez çalışması içerisinde 21 höyük, 4 yamaç yerleşimi, 1 atölye ve 3 mezarlık alanı olmak üzere toplam 29 merkez ve buluntuları değerlendirilmiştir. Buluntu merkezlerinin özelliklerine göre dağılım grafiklerine bakıldığında höyükler toplam içinde %72.4’lük orana sahiptir. Bu oran, yamaç yerleşimlerinde %13.8, atölyelerde % 3.5, mezarlıklarda ise %10.3’dür. Akhisar ilçesi merkez nokta kabul edildiğinde çalışmada bahsi geçen höyüklerin Akhisar’ın güneyinde (güneydoğu (0), güneybatı (8) ve güney (4) bölümlerinin tamamı) yoğunluk kazandığı göze çarpmaktadır. 12 tane höyük ile Akhisar’ın güney bölgeleri höyük yoğunluğu bakımından birinci sırada yer almaktadır. Akhisar’ın kuzey bölgelerinde (kuzeybatı (3), kuzeydoğu (2) ve kuzey (1) dâhil) 6 höyük konumlanmıştır. Merkez nokta kabul ettiğimiz Akhisar ilçe merkezinin batı bölgesinde 2, doğu bölgesinde 1 höyük tespit edilmiştir. Yeri saptanamayan ve ölçüleri bilinmeyen höyük sayısı 3’tür. Bunun dışında kalan 18 höyüğün fiziksel özellikleri göz önüne alındığında boyut bakımından en küçük höyüğün 80x50 m çapında ve 1 m yüksekliğe sahip Kızlaralanı Höyüğü olduğu görülür. 18 höyüğün boyutlarının ortalaması alındığında yaklaşık 120x140 m çapında bir alana karşılık gelmektedir. Bu höyükler içerisindeki en geniş höyük 250x300 m boyutlara sahip olan Akselendi Höyüğü iken, en yüksek höyük ise ova seviyesinden yüksekliği 12 m olan Erdelli Höyüğü’dür.

Höyüklerin birçoğunda ciddi sayılabilecek boyutlarda tahribat tespit edilmiştir. Çevre incelemelerimiz sırasında da görüldüğü gibi bu tahribat devam etmektedir. Kaçak kazı amaçlı tahribatların dışında höyük alanları genelde tarım yapmak için höyük alanının tarla haline getirilmesi, toprak ve karayolu yapılması, ağaç dikilmesi, sulama havuzu inşa edilmesi, kerpiç yapımı için toprak gereksinimi ve buna benzer nedenlerle tahrip edilmektedir. Tahribatın boyutunun ne kadar olduğunu açıklamak için şu karşılaştırmalı iki örnek faydalı olacaktır: D. French’in çalışma yaptığı 1960’lı yıllarda Dağdeviren Höyüğü 12 m ve Kızlaralanı Höyüğü 3 m yüksekliğe sahiptir. Yaklaşık 50 yıl sonra Prof. Dr. Engin Akdeniz’in bölgede yaptığı ve benim de ekip üyesi olarak görev aldığım yüzey araştırmaları sırasında Dağdeviren Höyüğü’nün yüksekliği 9 m, Kızlaralanı Höyüğü’nün yüksekliği 1 m olarak ölçülmüştür. Aradan geçen 50 yılın ardından doğal aşındırma mekanizmaları rüzgâr, erozyon gibi etmenlerin 3 m’lik toprak

tabakasını aşındırmasının mümkün olamayacağı düşünüldüğünde insan eliyle yapılmış tahribatın ne kadar ciddi boyutlara ulaştığı bu sayede görülmektedir. Höyükler içinde en fazla tahribata maruz kalanlar, Dağdeviren, Kennez I, Kızlaralanı, Masantı ve Mecidiye höyükleridir. Prof. Dr. Engin Akdeniz bölgede yürüttüğü çalışmaların sonucunda çeşitli nedenlerle tahrip edildiği saptanarak korunması gerekliliği konusunda hazırlanıp İzmir 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na sunulan Arkeolojik SİT önerileri ilgili kurum tarafından dikkate alınmış ve kurulun 31.10.2013 tarihli 2943 sayılı kararı ile Dağdeviren Höyüğü I. ve III. derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Buna ilave olarak 14.03.2014 tarihli 3549 sayılı karar gereğince aynı kurul tarafından Moralılar Höyüğü I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Söz konusu kurulun 28.11.2014 tarihinde aldığı 4569, 4571, 4573, 4575, 4577, 4579 ve 4581 sayılı kararları gereği sırasıyla Kennez I Höyüğü I. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Örentepe I ve Örentepe II höyükleri I. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Akselendi Höyüğü I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Rahmiye II Höyüğü I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Refik Aslan Höyüğü I. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Ilıcaksu- Tepetarla Höyüğü I. Derece Arkeolojik Sit Alanı ve Akdeğirmen Höyüğü III. Derece Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Tescil edilen bahsi geçen höyüklerinin dışında kalan diğer höyükler SİT alanı içinde olmadıkları için tahribata sürekli açık haldedirler.

Çalışmada üzerinde durulan yamaç yerleşimlerinin 2'si Akhisar'ın kuzeyinde diğerleri doğu ve güneydoğusunda olmak üzere toplam dört adettir. Yamaç yerleşimleri Akhisar ilçe merkezine oldukça yakın şekilde konumlanmışlardır. En uzak yamaç yerleşimi Akhisar'a sadece 15 km uzaklıkta bulunmaktadır.

Çalışma içerisinde ele alınan bir atölye mevcuttur. İlçenin güneydoğusundaki Kulaksızlar atölyesi, diğer üretimler dışında özellikle Kilya tarzı idol üretimiyle dikkat çekmektedir. Kulaksızlar Atölyesi, Ege Havzası'nda bu tür idollerin üretiminin belgelendiği tek merkezdir. Prehistorik dönem dışında Antik dönem ve Osmanlı döneminde de Kulaksızlar mermer atölyesinin bulunduğu bu bölgeden mermer çıkarılmış ve buranın atölye olarak kullanılmasına olanak sağlamıştır. Yöre halkının "Balık Burnu" olarak adlandırdığı bu mevkinin yakınında Harmandalı mermer ocaklarının bulunması göz önünde bulundurulması gereken noktadır. Su kaynaklarına yakınlık, toprağın elverişli olması, stratejik konum vb. nedenler höyükler ve diğer merkezler için çağlar boyunca yaşamın kesilmeden birbirini izlemesine ve yerleşimlerin

devamlılığının sürdürülmesine olanak sağlamıştır. Buna benzer bir durum Kulaksızlar atölyesinde görülmektedir. Dönemler değişse de atölye önemini kaybetmemiş hammaddeye yakınlığı ve çıkarılan hammaddenin işlenebilmesi için gerekli olan su kaynaklarına sahip olması sebebiyle uzun süre kullanılmış ve kullanılmaya devam edilmektedir.

Tezde ele alınan 3 mezarlık alanının tamamı Akhisar'ın kuzeybatısındadır. Bu mezarlıklar içerisinde Taban Tepe (Yortan Mezarlığı) dışında önemli olan bir mezarlık da Ballica Kızıltaş Mezarlığı'dır. Manisa Müzesi'nde korunmakta olan ve Prof. Dr. Turan Takaoğlu tarafından üzerinde çalışma yapılan Erken Kiklad II dönemine ait eserlerin geliş yeri bilinmemekteydi. Bölgedeki 2009 yılı yüzey araştırmaları sırasında Prof. Dr. Engin Akdeniz ve ekibi tarafından Ballica Kızıltaş Mezarlığı'nın nokta olarak yeri saptanmıştır²¹⁰. Manisa Müzesi'nde sergilenen Erken Kiklad II dönemine ait bu eserlerin geliş yerinin tam olarak saptanılması bu boşluğun doldurulması açısından önem arz etmektedir. Yortan Mezarlığı ile Akhisar bölgesi arasındaki kültürel etkileşimin, kullanılan seramik kapların ortak forma sahip olmaları ve bezemede uygulanan üslup açısından birlikteliğin olmasından tespit edilebilmektedir. İlerleyen süreçte özellikle Hastane Höyüğü kazılarıyla bu kanıtların daha farklı alanlarda genişleyerek artması, bahsi geçen ilişkiyi daha da sağlamlaştırması beklenmektedir.

²¹⁰ Akdeniz 2010a, 261.

KATALOG

3.1. HÖYÜKLER

3.1.2. AKHİSAR HÖYÜĞÜ

Kat. No. 1 (Resim 10 /Foto 1; Resim 11/Çizim 1) : Dışa uzatılmış ağız kenarlı, genişletilmiş gövdeli çanak parçası: kum, mika, kuvars, taşçıklı, kırmızı hamurlu ve astarlıdır. Perdahlıdır. Çark yapımıdır. Orta derece pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonları²¹¹.

Kat. No. 2 (Resim 10 /Foto 2; Resim 11/Çizim 2) : Dışa uzatılmış ağız kenarlı çanak parçası: kum, mika, kuvarslı kırmızı hamurlu, kırmızı-portakal astarlıdır. Çark yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonları²¹².

Kat. No. 3 (Resim 10 /Foto 3; Resim 11/Çizim 3) : Kulp: kum, mika, kuvars katkılı devetüyü-gri hamurlu, gri astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonları²¹³.

Kat. No. 4 (Resim 10 /Foto 4; Resim 11/Çizim 4) : Kulp: kum, mika, kuvars katkılı gri hamurlu, gri astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²¹⁴.

Kat. No. 5 (Resim 10 /Foto 5; Resim 11/Çizim 5) : Düzleştirilmiş dip: kum, mika, kuvars katkılı kırmızı hamurlu, kırmızı astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²¹⁵.

Kat. No. 6 (Resim 10 /Foto 6; Resim 11/Çizim 6) : Gövde parçası: kum, mika, kuvars katkılı gri hamurlu, gri astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²¹⁶.

Kat. No. 7 (Resim 10 /Foto 7; Resim 11/Çizim 7) : Gövde parçası, kum, mika, kuvars katkılı kırmızı hamurlu, kırmızı astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²¹⁷.

²¹¹ Akdeniz 2010a, 23.

²¹² Akdeniz 2010a, 23.

²¹³ Akdeniz 2010a, 23.

²¹⁴ Akdeniz 2010a, 23.

²¹⁵ Akdeniz 2010a, 23.

²¹⁶ Akdeniz 2010a, 23.

²¹⁷ Akdeniz 2010a, 23.

Kat. No. 8 (Resim 10 /Foto 8; Resim 11/Çizim 8) : Gövde parçası: kum, mika, kuvars katkılı kırmızı hamurlu, kahverengi astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²¹⁸ (?).

Kat. No. 9 (Resim 10 /Foto 9; Resim 11/Çizim 9) : Gövde parçası: kum, mika, kuvars katkılı kırmızı hamurlu, kırmızı astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²¹⁹

3.1.3. AKSELENDİ HÖYÜĞÜ

Kat. No. 10 (Resim 15 /Foto 1; Resim 16/Çizim 1) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı ve gri-siyah renktedir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²²⁰.

Kat. No. 11 (Resim 15 /Foto 2; Resim 16/Çizim 2) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı ve gri-siyah renktedir. Dışı devetüyü astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²²¹.

Kat. No. 12 (Resim 15 /Foto 3; Resim 16/Çizim 3) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve sarımsı-gri renktedir. Devetüyü astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²²².

Kat. No. 13 (Resim 15 /Foto 4; Resim 16/Çizim 4) : Kulp: Burma kulp, hamuru kum, mika kuvars katkılı ve gri renktedir. Sarı astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III²²³.

Kat. No. 14 (Resim 15 /Foto 5; Resim 16/Çizim 5) : Kulp: Hamuru kum, mika kuvars taşçık katkılı ve siyah renktedir. Kırmızı renkte yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III²²⁴.

²¹⁸ Akdeniz 2010a, 23.

²¹⁹ Akdeniz 2010a, 23.

²²⁰ Akdeniz 2010a, 24.

²²¹ Akdeniz 2010a, 24.

²²² Akdeniz 2010a, 24.

²²³ Akdeniz 2010a, 24.

²²⁴ Akdeniz 2010a, 24.

Kat. No. 15 (Resim 15 /Foto 6; Resim 16/Çizim 6) : Sepet Kulp parçası: Hamuru kum, mika katkı, kahverengi renktedir. Dışı siyah, içi gri siyah renkte astarlıdır. İlk Tunç Çağı II-III²²⁵.

Kat. No. 16 (Resim 15 /Foto 7; Resim 16/Çizim 7) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkı ve gri renktedir. Gri-siyah renkte yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III²²⁶.

Kat. No. 17 (Resim 15 /Foto 8; Resim 16/Çizim 8) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkı ve gri renktedir. Gri-siyah renkte yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²²⁷.

Kat. No. 18 (Resim 15 /Foto 9; Resim 16/Çizim 9) : Kulp: Hamuru kum, mika katkı ve gri renktedir. Grimsi-siyah renkte yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²²⁸.

Kat. No. 19 (Resim 15 /Foto 10; Resim 16/Çizim 10) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika katkı, kahverengi renktedir. İçi siyah, dışı kahverengi astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²²⁹.

Kat. No. 20 (Resim 15 /Foto 11; Resim 16/Çizim 11) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika katkı, kahverengi renktedir. İçi siyah, dışı kahverengi astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III²³⁰.

3.1.4. BAĞÇEŞME HÖYÜĞÜ

Kat. No. 21 (Resim 19 /Foto 1; Resim 21/Çizim 1) : Dışa uzatılmış ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkı ve kiremit-gri renktedir. Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³¹.

²²⁵ Akdeniz 2010a, 24.

²²⁶ Akdeniz 2010a, 24.

²²⁷ Akdeniz 2010a, 24.

²²⁸ Akdeniz 2010a, 24.

²²⁹ Akdeniz 2010a, 24.

²³⁰ Akdeniz 2010a, 24.

²³¹ Akdeniz 2010a, 25.

Kat. No. 22 (Resim 19 /Foto 2; Resim 21/Çizim 2) : Omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri-siyah renktedir. El yapımıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³².

Kat. No. 23 (Resim 19 /Foto 3; Resim 21/Çizim 3) : Omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri hamurludur. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³³.

Kat. No. 24 (Resim 20 /Foto 12; Resim 21/Çizim 4) : Omurgalı-ip delikli kulplu çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı, gri renktedir. Gri astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³⁴.

Kat. No. 25 (Resim 19 /Foto 4; Resim 21/Çizim 5) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı dışa eğik duruşlu çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı²³⁵.

Kat. No. 26 (Resim 19 /Foto 8; Resim 21/Çizim 6) : Geniş ağızlı bir kaba ait dışa kalınlaştırılmış ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızı renktedir. Astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı²³⁶.

Kat. No. 27 (Resim 20 /Foto 10; Resim 21/Çizim 7) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³⁷.

Kat. No. 28 (Resim 20 /Foto 16; Resim 21/Çizim 8) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı renktedir. Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³⁸.

Kat. No. 29 (Resim 20 /Foto 9; Resim 22/Çizim 9) : Düzleştirilmiş dip: Hamuru bol kum, mika ve taşçık katkılı, kahverengi renktedir. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²³⁹.

²³² Akdeniz 2010a, 25.

²³³ Akdeniz 2010a, 25.

²³⁴ Akdeniz 2010a, 25.

²³⁵ Akdeniz 2010a, 26.

²³⁶ Akdeniz 2010a, 26.

²³⁷ Akdeniz 2010a, 26.

²³⁸ Akdeniz 2010a, 26.

Kat. No. 30 (Resim 20 /Foto 11; Resim 22/Çizim 10) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁴⁰.

Kat. No. 31 (Resim 20 /Foto 13; Resim 22/Çizim 11) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı, kırmızı astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁴¹.

Kat. No. 32 (Resim 20 /Foto 14; Resim 22/Çizim 12) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars katkılıdır. Kırmızı astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁴².

Kat. No. 33 (Resim 20 /Foto 15; Resim 22/Çizim 13) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı renktedir. Kırmızı astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁴³.

Kat. No. 34 (Resim 19 /Foto 5; Resim 22/Çizim 14) : Ayak: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Koyu kırmızı astarlı, siyah alacalıdır. İlk Tunç Çağı²⁴⁴.

Kat. No. 35 (Resim 19 /Foto 6; Resim 22/Çizim 15) : Ayak: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Koyu kırmızı astarlı, siyah alacalıdır. İlk Tunç Çağı²⁴⁵.

Kat. No. 36 (Resim 19 /Foto 7) : Ayak: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Gri renk astarlıdır. İlk Tunç Çağı²⁴⁶.

3.1.5. ÇAMÖNÜ HÖYÜĞÜ

2007 Yılı Buluntuları

Kat. No. 37 (Resim 25 /Foto 1; Resim 29/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı-dikey profilli çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve grimsi-siyah

²³⁹ Akdeniz 2010a, 26.

²⁴⁰ Akdeniz 2010a, 26.

²⁴¹ Akdeniz 2010a, 26.

²⁴² Akdeniz 2010a, 26.

²⁴³ Akdeniz 2010a, 27.

²⁴⁴ Akdeniz 2010a, 27.

²⁴⁵ Akdeniz 2010a, 27.

²⁴⁶ Akdeniz 2010a, 27.

renktedir. El yapımıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiş yüzeyde alacalar vardır. İlk Tunç Çağı I, belki de daha erkendir²⁴⁷.

Kat. No. 38 (Resim 25 /Foto 7; Resim 29/Çizim 10) : Yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılıdır. İçte ve dışta kahverengimsi sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II.²⁴⁸.

Kat. No. 39 (Resim 25 /Foto 2; Resim 29/Çizim 3) : Keskin omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızıdır. Yüzey, koyu kırmızı astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II.²⁴⁹.

Kat. No. 40 (Resim 25 /Foto 6; Resim 29/Çizim 9) : Yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı, koyu kırmızı renktedir. İçte ve dışta kahverengimsi sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II.²⁵⁰.

Kat. No. 41 (Resim 25 /Foto 13; Resim 29/Çizim 7) : Omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı, gri renktedir. Gri astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. Yüzeyde yer yer alacalıklar görülmektedir. İlk Tunç Çağı II.²⁵¹.

Kat. No. 42 (Resim 25 /Foto 12; Resim 29/Çizim 6) : Omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı, gri renktedir. Yüzey, siyah astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II.²⁵².

Kat. No. 43 (Resim 25 /Foto 5; Resim 29/Çizim 8) : Yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı, kırmızı renktedir. İçte ve dışta kahverengimsi sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II.²⁵³.

²⁴⁷ Akdeniz 2010a, 29.

²⁴⁸ Akdeniz 2010a, 30.

²⁴⁹ Akdeniz 2010a, 29.

²⁵⁰ Akdeniz 2010a, 29.

²⁵¹ Akdeniz 2010a, 29.

²⁵² Akdeniz 2010a, 29.

²⁵³ Akdeniz 2010a, 30.

Kat. No. 44 (Resim 25 /Foto 8; Resim 29/Çizim 11) : Yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kahverengi renktedir. Gri renkte astarlı ve perdahlı olan parça iyi derecede pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı II²⁵⁴.

Kat. No. 45 (Resim 25 /Foto 11; Resim 29/Çizim 12) : Yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gridir. İçte ve dışta koyu kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı II²⁵⁵.

Kat. No. 46 (Resim 25 /Foto 9; Resim 29/Çizim 26) : Yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Kum, mika katkılı gri renkte hamurlu, içi ve dışı koyu kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. İyi pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı II²⁵⁶.

Kat. No. 47 (Resim 26 /Foto 14; Resim 29/Çizim 13) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve gri hamurludur. Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁵⁷.

Kat. No. 48 (Resim 25 /Foto 3; Resim 29/Çizim 24) : Yuvarlatılmış omurgalı çanak ağız kenarı-kulp parçası: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılıdır. Kahverengimsi siyah astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. Kulp altına çift dik ip delikli kısım yer alır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁵⁸.

Kat. No. 49 (Resim 25 /Foto 4; Resim 29/Çizim 20) : Ayak: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılı ve gri renktedir. Astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁵⁹.

Kat. No. 50 (Resim 26 /Foto 15; Resim 29/Çizim 14) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve siyah renktedir. Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁶⁰.

²⁵⁴ Akdeniz 2010a, 30.

²⁵⁵ Akdeniz 2010a, 30.

²⁵⁶ Akdeniz 2010a, 30.

²⁵⁷ Akdeniz 2010a, 32.

²⁵⁸ Akdeniz 2010a, 33.

²⁵⁹ Akdeniz 2010a, 32.

Kat. No. 51 (Resim 26 /Foto 16; Resim 29/Çizim 15) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁶¹.

Kat. No. 52 (Resim 26 /Foto 17; Resim 29/Çizim 16) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁶².

Kat. No. 53 (Resim 26 /Foto 19; Resim 29/Çizim 17) : Kaide: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Gri renk astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁶³.

Kat. No. 54 (Resim 26 /Foto 20; Resim 29/Çizim 18) : Kaide: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Gri renk astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁶⁴.

Kat. No. 55 (Resim 25 /Foto 10; Resim 29/Çizim 19) : Ayaklı dip parçası: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılıdır. İyi derecede pişirilmiştir. Çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı sonu²⁶⁵.

Kat. No. 56 (Resim 26 /Foto 21; Resim 29/Çizim 21) : Ayak: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kırmızı renkte perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁶⁶.

Kat. No. 57 (Resim 26 /Foto 22; Resim 29/Çizim 22) : Ayak: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kırmızı renkte perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁶⁷.

Kat. No. 58 (Resim 26 /Foto 23; Resim 29/Çizim 23) : Ayak: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kırmızı renkte perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁶⁸.

²⁶⁰ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶¹ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶² Akdeniz 2010a, 32.

²⁶³ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶⁴ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶⁵ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶⁶ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶⁷ Akdeniz 2010a, 32.

Kat. No. 59 (Resim 26 /Foto 18; Resim 29/Çizim 25) : Gövde Parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Parlak kırmızı astarlıdır. Üçlü yatay oluk bezemelidir. El yapımıdır. İyi pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁶⁹.

Kat. No. 60 (Resim 26 /Foto 24; Resim 29/Çizim 4) : Keskin omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızıdır. Yüzey, kırmızı astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı II²⁷⁰.

Kat. No. 61 (Resim 26 /Foto 25; Resim 29/Çizim 2) : Keskin omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı, kahverengi renklidir. Yüzey kahverengimsi siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁷¹.

Kat. No. 62 (Resim 26 /Foto 26; Resim 29/Çizim 5) : Omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Yüzey, gri renkte astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II²⁷².

2009 Yılı Buluntuları

Kat. No. 63 (Resim 27 /Foto 1; Resim 30/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı, dışa eğik duruşlu yayvan çanak: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılıdır. İçte ve dışta kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁷³.

Kat. No. 64 (Resim 27 /Foto 2; Resim 30/Çizim 2) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, içte ve dışta siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁷⁴.

Kat. No. 65 (Resim 27 /Foto 3; Resim 30/Çizim 3) : Hafif omurgalı çanak ağız kenarı: Kahverengimsi-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılıdır. Astarı büyük oranda dökülmüştür, Yer yer grimsi-siyah ve ağız kenarının

²⁶⁸ Akdeniz 2010a, 32.

²⁶⁹ Akdeniz 2010a, 33.

²⁷⁰ Akdeniz 2010a, 29

²⁷¹ Akdeniz 2010a, 29.

²⁷² Akdeniz 2010a, 29

²⁷³ Akdeniz 2010a, 33.

²⁷⁴ Akdeniz 2010a, 33.

üzerinde açık kahverengi renkte astar izleri görülmektedir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁷⁵.

Kat. No. 66 (Resim 27 /Foto 4; Resim 30/Çizim 4) : Hafif omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve iri taneli taşçık katkılı, içte ve dışta siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁷⁶.

Kat. No. 67 (Resim 27 /Foto 5; Resim 30/Çizim 5) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Kahverengimsi-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, dışta kahverengimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlı içte siyah astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁷⁷.

Kat. No. 68 (Resim 27 /Foto 6; Resim 30/Çizim 6) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, içte ve dışta kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Ağız kenarı üzerinde beyaz boya ile alt alta birbirine paralel uzanan kazıma çizgilerle zig zag bezemesi uygulanmıştır. İlk Tunç Çağı²⁷⁸.

Kat. No. 69 (Resim 27 /Foto 7; Resim 30/Çizim 7) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, içte ve dışta kahverengimsi-siyah renkte alacalı, astarlı ve perdahlı, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁷⁹.

Kat. No. 70 (Resim 27 /Foto 8; Resim 30/Çizim 8) : Omurgalı kase ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, içte açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlı, dışta kahverengi renkte astarlı ve yer yer siyah alacalı ve perdahlıdır. İp delikli bir tutamağa sahiptir. Tutamak kısmı üzerinde kazıma çizgilerle oluşturulmuş bir bezeme yer almaktadır. İlk Tunç Çağı²⁸⁰.

²⁷⁵ Akdeniz 2010a, 33.

²⁷⁶ Akdeniz 2010a, 33.

²⁷⁷ Akdeniz 2010a, 33.

²⁷⁸ Akdeniz 2010a, 34.

²⁷⁹ Akdeniz 2010a, 34.

²⁸⁰ Akdeniz 2010a, 35.

Kat. No. 71 (Resim 27 /Foto 9; Resim 30/Çizim 9) : İp delikli tutamak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kahverengimsi-gri/siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Astar büyük oranda dökülmüştür. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸¹.

Kat. No. 72 (Resim 27 /Foto 12; Resim 30/Çizim 10) : Kulp: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸².

Kat. No. 73 (Resim 27 /Foto 13; Resim 30/Çizim 11) : Kulp: Kırmızımsı-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı, astarı büyük oranda dökülmüştür. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸³.

Kat. No. 74 (Resim 27 /Foto 14; Resim 30/Çizim 12) : Kulp: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kiremit kırmızısı renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸⁴.

Kat. No. 75 (Resim 27 /Foto 15; Resim 30/Çizim 13) : Burma kulp: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, vişneçürüğümsü-kahverengi renkte astarlı, astarı yer yer dökülmüştür. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı.

Kat. No. 76 (Resim 27 /Foto 16; Resim 30/Çizim 14) : Burma kulp: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, dışta siyah astarlı ve perdahlı, içte vişneçürüğümsü-koyu kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸⁵.

Kat. No. 77 (Resim 27 /Foto 10; Resim 30/Çizim 15) : Gövde parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, içte ve dışta kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı, ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸⁶.

²⁸¹ Akdeniz 2010a, 35.

²⁸² Akdeniz 2010a, 35.

²⁸³ Akdeniz 2010a, 35.

²⁸⁴ Akdeniz 2010a, 35.

²⁸⁵ Akdeniz 2010a, 35.

²⁸⁶ Akdeniz 2010a, 35.

Kat. No. 78 (Resim 27 /Foto 11) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, dışta vişneçürüğümsü-koyu kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸⁷.

Kat. No. 79 (Resim 28 /Foto 17) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, koyu kahverengimsi-siyah renkte alacalı astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸⁸.

Kat. No. 80 (Resim 28 /Foto 18; Resim 30/Çizim 17) : Ayak: Koyu kahverengimsi kırmızı renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, vişneçürüğü/grimsi siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁸⁹.

Kat. No. 81 (Resim 28 /Foto 19; Resim 30/Çizim 18) : Taş üç ayak. İlk Tunç Çağı²⁹⁰.

Kat. No. 82 (Resim 28 /Foto 20; Resim 30/Çizim 16) : Taş üç ayak. İlk Tunç Çağı²⁹¹.

3.1.6. DAĞDEVİREN HÖYÜĞÜ

2007 Yılı Buluntuları

Kat. No. 83 (Resim 35 /Foto 1; Resim 37/Çizim 1) : Hafif dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı çömlek parçası: Hamuru kum, mika katkılıdır. İçte koyu kahverengi, dışta ise açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır²⁹². İlk Tunç Çağı I-II (?)

Kat. No. 84 (Resim 35 /Foto 2; Resim 37/Çizim 2) : Düzleştirilmiş ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. İç i kırmızı renkte astarlıdır. Çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı II²⁹³.

²⁸⁷ Akdeniz 2010a, 35.

²⁸⁸ Akdeniz 2010a, 35.

²⁸⁹ Akdeniz 2010a, 36.

²⁹⁰ Akdeniz 2010a, 36.

²⁹¹ Akdeniz 2010a, 36.

²⁹² Akdeniz 2010a, 38.

²⁹³ Akdeniz 2010a, 38.

Kat. No. 85 (Resim 35 /Foto 3; Resim 37/Çizim 3) : Tutamaklı Gövde parçası: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılıdır. Orta derecede pişirilmiştir. El yapımıdır²⁹⁴. İlk Tunç Çağı I-II (?).

Kat. No. 86 (Resim 35 /Foto 4; Resim 37/Çizim 4) : Ayak: Hamuru kum, mika katkılı, kahverengi renklidir. Yüzeyi kahverengimsi-gri renkte astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁹⁵.

2009 Yılı Buluntuları

Kat. No. 87 (Resim 36 /Foto 1; Resim 38/Çizim 1) : Hafif içe çekik kase ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, içte kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı, dışta kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlı yer yer siyah alacalıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁹⁶.

Kat. No. 88 (Resim 36 /Foto 2; Resim 38/Çizim 2) : İçe çekik kase ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, hamur renginde astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı²⁹⁷.

Kat. No. 89 (Resim 36 /Foto 3) : Gövde Parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, vişneçürüğümsü-kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. İlk Tunç Çağı²⁹⁸.

3.1.7. ERDELLİ HÖYÜK

Kat. No. 90 (Resim 42 /Foto 1; Resim 45/Çizim 3) : Düzleştirilmiş ağız kenarlı, dışa dikey duruşlu çanak parçası: Hamuru kum, mika, katkılı ve gri renktedir. İçi gri kiremit renktedir. Kırmızı astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III²⁹⁹.

²⁹⁴ Akdeniz 2010a, 40.

²⁹⁵ Akdeniz 2010a, 39.

²⁹⁶ Akdeniz 2010a, 40.

²⁹⁷ Akdeniz 2010a, 40.

²⁹⁸ Akdeniz 2010a, 40.

²⁹⁹ Akdeniz 2010a, 42.

Kat. No. 91 (Resim 42 /Foto 3; Resim 45/Çizim 4) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı dışa dikey duruşlu çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Gri astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰⁰.

Kat. No. 92 (Resim 42 /Foto 4; Resim 45/Çizim 7) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı sığ gövdeli çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılıdır. Gri-siyah astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰¹.

Kat. No. 93 (Resim 42 /Foto 5; Resim 45/Çizim 10) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Grimsi sarı renkte astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰².

Kat. No. 94 (Resim 42 /Foto 6; Resim 45/Çizim 8) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰³.

Kat. No. 95 (Resim 42 /Foto 7; Resim 45/Çizim 9) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı, omurgalı çanak parçası: Hamuru, kum, mika, kuvars katkılıdır. Dışı devetüyü, içi gri astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III³⁰⁴.

Kat. No. 96 (Resim 42 /Foto 8; Resim 45/Çizim 11) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru, kum, mika katkılıdır. Gri-siyah astarlıdır. Omuzda ip delikli kulba sahiptir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰⁵.

Kat. No. 97 (Resim 42 /Foto 9; Resim 45/Çizim 12) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru, kum, mika katkılı ve gri renktedir. Gri siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Omuzda ip delikli kulba sahiptir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰⁶.

³⁰⁰ Akdeniz 2010a, 42.

³⁰¹ Akdeniz 2010a, 42.

³⁰² Akdeniz 2010a, 42.

³⁰³ Akdeniz 2010a, 42.

³⁰⁴ Akdeniz 2010a, 42.

³⁰⁵ Akdeniz 2010a, 42.

³⁰⁶ Akdeniz 2010a, 42.

Kat. No. 98 (Resim 42 /Foto 10; Resim 45/Çizim 13) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru, kum, mika katkılı ve gri renktedir. Gri siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Omuzda ip delikli kulba sahiptir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰⁷.

Kat. No. 99 (Resim 42 /Foto 11; Resim 45/Çizim 14) : Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı yayvan çanak parçası: Hamuru, kum, mika katkılı kırmızı renktedir. Kırmızı-sarı astarlıdır. İçe doğru daralan profillidir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰⁸.

Kat. No. 100 (Resim 42 /Foto 12; Resim 45/Çizim 15) : Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı yayvan çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁰⁹.

Kat. No. 101 (Resim 42 /Foto 13; Resim 45/Çizim 5) : Düzleştirilmiş ağız kenarlı, dışa dikey duruşlu çanak parçası: Hamuru kum, mika, katkılıdır. Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Dik gövdelidir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹⁰.

Kat. No. 102 (Resim 42 /Foto 14; Resim 45/Çizim 6) : Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı çömlek parçası: Yüksek boyunludur. Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve kırmızı renktedir. Kırmızı astarlıdır. Çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı II³¹¹.

Kat. No. 103 (Resim 42 /Foto 15; Resim 45/Çizim 2) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı, dikey duruşlu çömlek parçası: Son derece ince cidarlıdır. Hamuru kum, mika, katkılı ve gri siyah renktedir. Gri astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III³¹².

³⁰⁷ Akdeniz 2010a, 42.

³⁰⁸ Akdeniz 2010a, 43.

³⁰⁹ Akdeniz 2010a, 43.

³¹⁰ Akdeniz 2010a, 42.

³¹¹ Akdeniz 2010a, 42.

³¹² Akdeniz 2010a, 42.

Kat. No. 104 (Resim 42 /Foto 16; Resim 45/Çizim 16) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı, keskin omuzlu çanak parçası: Hamuru kum, mika, katkı ve gri renktedir. Gri astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹³.

Kat. No. 105 (Resim 42 /Foto 17; Resim 45/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı sığ çanak parçası: Hamuru kum, mika, katkı ve sarı renktedir. Dışı kırmızı, içi açık kırmızı astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı I³¹⁴.

Kat. No. 106 (Resim 42 /Foto 18; Resim 45/Çizim 17) : İçe düzleştirilmiş ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika, katkı ve sarı-kırmızı renktedir. İçi kırmızı, dışı kiremit kırmızı renkte astarlı, oluk bezemelidir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹⁵.

Kat. No. 107 (Resim 42 /Foto 19; Resim 45/Çizim 18) : Yuvarlatılmış ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkıdır. Kırmızı astarlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹⁶.

Kat. No. 108 (Resim 43 /Foto 20; Resim 45/Çizim 23) : Düz dip: Hamuru kum, mika, kuvars katkı ve kiremit kırmızısı renktedir. Kırmızı astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹⁷.

Kat. No. 109 (Resim 43 /Foto 22; Resim 45/Çizim 24) : Düz Dip: Hamuru kum, mika katkı ve gri siyah renktedir. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹⁸.

Kat. No. 110 (Resim 43 /Foto 23; Resim 45/Çizim 25) : Kaide: Hamuru, kum, mika, kuvars katkıdır. Gri astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³¹⁹.

Kat. No. 111 (Resim 43 /Foto 21; Resim 45/Çizim 26) : Kaide: Hamuru kum, mika, kuvars katkıdır. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³²⁰.

³¹³ Akdeniz 2010a, 43.

³¹⁴ Akdeniz 2010a, 41.

³¹⁵ Akdeniz 2010a, 43.

³¹⁶ Akdeniz 2010a, 43.

³¹⁷ Akdeniz 2010a, 44.

³¹⁸ Akdeniz 2010a, 44.

³¹⁹ Akdeniz 2010a, 44.

Kat. No. 112 (Resim 42 /Foto 2; Resim 45/Çizim 27) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kahverengi renktedir. Kahverengi-gri astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³²¹.

Kat. No. 113 (Resim 44 /Foto 24; Resim 45/Çizim 28) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kahverengi renktedir. Sarı astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³²².

Kat. No. 114 (Resim 44 /Foto 28; Resim 45/Çizim 22) : Kulp: Hamuru bol kum ve kuvars katkılı ve kahverengi renktedir. Kahverengi astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³²³.

Kat. No. 115 (Resim 44 /Foto 25; Resim 45/Çizim 19) : Gövde parçası: Hamuru bol kum ve kuvars katkılı ve gri-siyah renktedir. Gri astarlı ve perdahlıdır. Üzerinde taramalarla oluşturulmuş kazıma bezeme bulunmaktadır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III³²⁴.

Kat. No. 116 (Resim 44 /Foto 26; Resim 45/Çizim 20) : Gövde parçası: Hamuru bol kum ve kuvars katkılı ve gri-siyah renktedir. Gri astarlı ve perdahlıdır. Üzerinde taramalarla oluşturulmuş kazıma bezeme bulunmaktadır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III³²⁵..

Kat. No. 117 (Resim 44 /Foto 27; Resim 45/Çizim 21) : Gövde parçası: Hamuru bol kum ve kuvars katkılı ve gri-siyah renktedir. Gri astarlı ve perdahlıdır. Üzerinde taramalarla oluşturulmuş kazıma bezeme bulunmaktadır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III³²⁶.

³²⁰ Akdeniz 2010a, 44.

³²¹ Akdeniz 2010a, 44.

³²² Akdeniz 2010a, 44.

³²³ Akdeniz 2010a, 44.

³²⁴ Akdeniz 2010a, 44.

³²⁵ Akdeniz 2010a, 44.

³²⁶ Akdeniz 2010a, 44.

3.1.9. KEFAYETTİN TEPE HÖYÜĞÜ

Kat. No. 118 (Resim 48 /Foto 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı ince cidarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kiremit renktedir. Kırmızı renkte iç astarlı, kırmızımsı siyah dış astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³²⁷

Kat. No. 119 (Resim 48 /Foto 2; Resim 49/Çizim 6) : Kulp: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılıdır. Gri-siyah renkte son derecede kalitelidir. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³²⁸.

Kat. No. 120 (Resim 48 /Foto 3; Resim 49/Çizim 1) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve sarı renktedir. Kırmızı-siyah dış astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³²⁹.

Kat. No. 121 (Resim 48 /Foto 4; Resim 49/Çizim 2) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızı renktedir. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı'na aittir³³⁰.

Kat. No. 122 (Resim 48 /Foto 5; Resim 49/Çizim 3) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve gri-siyah renktedir. Kırmızı astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³³¹.

Kat. No. 123 (Resim 48 /Foto 6; Resim 49/Çizim 4) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, katkılıdır. Son derece kaliteli gri renkte perdahlı ve gri astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı³³².

Kat. No. 124 (Resim 48 /Foto 7; Resim 49/Çizim 5) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, katkılıdır. Gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı³³³.

³²⁷ Akdeniz 2010a, 45.

³²⁸ Akdeniz 2010a, 45.

³²⁹ Akdeniz 2010a, 45.

³³⁰ Akdeniz 2010a, 45.

³³¹ Akdeniz 2010a, 45.

³³² Akdeniz 2010a, 45.

³³³ Akdeniz 2010a, 45.

3.1.10. KENNEZ HÖYÜĞÜ (KENNEZ I)

Kat. No. 125 (Resim 54 /Foto 1; Resim 56/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı dikey duruşlu çanak parçası: Hamuru kum, mika, taşçık katkılı ve gri-siyah renktedir. Astar yoktur. El yapımıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. Son Kalkolitik Çağ-İlk Tunç Çağı I³³⁴

Kat. No. 126 (Resim 54 /Foto 2; Resim 56/Çizim 2) : Düzleştirilmiş ağız kenarlı sığ çanak parçası: Hamuru kum, mika kuvars katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Omuzun alt kısmı yatay oluk bezemelidir. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı I³³⁵.

Kat. No. 127 (Resim 54 /Foto 3; Resim 56/Çizim 3) : Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı çömlek parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. İç i kırmızımsı kahverengi renk astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. Orta-iyi pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³³⁶.

Kat. No. 128 (Resim 54 /Foto 4; Resim 56/Çizim 4) : Dışa uzatılmış ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılıdır ve kiremit kırmızısı renktedir. İç i kırmızımsı devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonları³³⁷.

Kat. No. 129 (Resim 54 /Foto 5; Resim 56/Çizim 9) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kiremit kırmızı renge sahiptir. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı Sonu (İlk Tunç Çağı II ?)³³⁸.

Kat. No. 130 (Resim 54 /Foto 6; Resim 56/Çizim 5) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kiremit kırmızı renge sahiptir. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı Sonu (İlk Tunç Çağı II ?)³³⁹.

³³⁴ Akdeniz 2010a, 46.

³³⁵ Akdeniz 2010a, 46.

³³⁶ Akdeniz 2010a, 47.

³³⁷ Akdeniz 2010a, 47.

³³⁸ Akdeniz 2010a, 48.

³³⁹ Akdeniz 2010a, 48.

Kat. No. 131 (Resim 54 /Foto 7; Resim 56/Çizim 6) : Kulp: Hamuru kum, mika ve taşçık katkılı ve gri renktedir. Yüzeyi koyu kırmızımsı kahverengi renktedir. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı Sonu (İlk Tunç Çağı II ?)³⁴⁰.

Kat. No. 132 (Resim 54 /Foto 8; Resim 56/Çizim 7) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Devetüyü renkte astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı Sonu (İlk Tunç Çağı II ?)³⁴¹

Kat. No. 133 (Resim 54 /Foto 9; Resim 56/Çizim 10) :Gövde parçası: Hamuru kum, mika katkılıdır. İçte ve dışta gri renktedir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı³⁴².

Kat. No. 134 (Resim 55 /Foto 10; Resim 56/Çizim 11) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars ve bol miktarda taşçık katkılıdır. İç ve dışı kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁴³.

Kat. No. 135 (Resim 55 /Foto 11; Resim 56/Çizim 8) : Kulp-gövde parçası: Hamuru kum, mika katkılı, kırmızı renktedir. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonu-Orta Tunç Çağı³⁴⁴.

3.1.11. KIZLARALANI HÖYÜĞÜ

Kat. No. 136 (Resim 59 /Foto 1; Resim 60/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı yuvarlatılmış gövdeli çömlek parçası: Hamuru kum, mika kuvars ve taşçık katkılı, gri renktedir. Devetüyü renkte astarlıdır. El yapımıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁴⁵.

Kat. No. 137 (Resim 59 /Foto 3; Resim 60/Çizim 2) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı dışa dikey duruşlu parçası: Hamuru kum, mika, taşçık katkılı ve kiremit kırmızı renkte hamurludur. Devetüyü renkte astarlıdır. El yapımıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁴⁶.

³⁴⁰ Akdeniz 2010a, 48.

³⁴¹ Akdeniz 2010a, 48.

³⁴² Akdeniz 2010a, 49.

³⁴³ Akdeniz 2010a, 49.

³⁴⁴ Akdeniz 2010a, 48.

³⁴⁵ Akdeniz 2010a, 50.

³⁴⁶ Akdeniz 2010a, 50.

Kat. No. 138 (Resim 59 /Foto 2; Resim 60/Çizim 5) : Düzleştirilmiş dip: Hamuru, bol taşçık, kum, mika, kuvars katkılı ve kahverengi renktedir. Çok kaba bir mal. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonu³⁴⁷.

Kat. No. 139 (Resim 59 /Foto 4; Resim 60/Çizim 4) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Devetüyü renkte astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁴⁸.

Kat. No. 140 (Resim 59 /Foto 5) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızı hamurlu, kırmızı açkılı ve astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁴⁹.

Kat. No. 141 (Resim 59 /Foto 6; Resim 60/Çizim 3) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Sarı astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonu³⁵⁰.

Kat. No. 142 (Resim 59 /Foto 7; Resim 60/Çizim 6) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kahverengi renktedir. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵¹.

Kat. No. 143 (Resim 59 /Foto 8; Resim 60/Çizim 7) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika ve kuvars katkılı kahverengi renktedir. Çok kaliteli bir mal. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵².

Kat. No. 144 (Resim 59 /Foto 9; Resim 60/Çizim 8) : Gövde parçası: Hamuru, kum, mika katkılı ve gri renktedir. Kırmızı astarlıdır. Parça üzerinde siyahımsı-gri yivler bulunmaktadır. İlk Tunç Çağı³⁵³.

Kat. No. 145 (Resim 59 /Foto 10; Resim 60/Çizim 9) : Gövde parçası: Hamuru, kum, mika katkılı ve kırmızı renktedir. Kırmızı astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵⁴.

³⁴⁷ Akdeniz 2010a, 50.

³⁴⁸ Akdeniz 2010a, 50.

³⁴⁹ Akdeniz 2010a, 50.

³⁵⁰ Akdeniz 2010a, 50.

³⁵¹ Akdeniz 2010a, 50.

³⁵² Akdeniz 2010a, 50.

³⁵³ Akdeniz 2010a, 50.

³⁵⁴ Akdeniz 2010a, 50.

3.1.12. MASANTI HÖYÜĞÜ

Kat. No. 146 (Resim 63/Foto 1; Resim 64/Çizim 1) : Hafif içe çekik kase ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁵⁵.

Kat. No. 147 (Resim 63/Foto 2; Resim 64/Çizim 2) : Dışa çekik çömlek ağız kenarı: Oldukça kalın cidarlı ve kaba hamurludur. Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, bol mika, kuvars ve taşçık katkılı, devetüyü-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵⁶.

Kat. No. 148 (Resim 63/Foto 3; Resim 64/Çizim 3) : Dışa uzatılmış kalınlaştırılmış ağız kenarı: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-kahverengi yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵⁷.

Kat. No. 149 (Resim 63 /Foto 4; Resim 64/Çizim 4) : Hafif dışa çekik dikey duruşlu kase ağız kenarı: Devetüyü-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵⁸.

Kat. No. 150 (Resim 63 /Foto 5; Resim 64/Çizim 5) : Hafif omurgalı çanak ağız kenarı: Kiremit kırmızısı renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁵⁹.

Kat. No. 151 (Resim 63 /Foto 6; Resim 64/Çizim 7) : Dışa çekik küp ağız kenarı: Pembemsi-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, devetüyü-kahverengi renkte yüzeylidir. Kötü pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶⁰.

Kat. No. 152 (Resim 63 /Foto 7; Resim 64/Çizim 8) : Gövde parçası: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, portakalimsı-

³⁵⁵ Akdeniz 2010a, 52.

³⁵⁶ Akdeniz 2010a, 52.

³⁵⁷ Akdeniz 2010a, 52.

³⁵⁸ Akdeniz 2010a, 52.

³⁵⁹ Akdeniz 2010a, 52.

³⁶⁰ Akdeniz 2010a, 53.

kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Parça üzerinde vişneçürüğü-kahverengi renkte boya bant bezeme yer almaktadır. Orta-derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶¹.

Kat. No. 153 (Resim 63 /Foto 8) : Gövde parçası: Pembemsi-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶².

Kat. No. 154 (Resim 63 /Foto 9) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru bol ve iri taşçık, kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-devetüyü rengi yüzeye sahip, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶³.

Kat. No. 155 (Resim 63 /Foto 10; Resim 64/Çizim 9) : Kulp: Kırmızımsı-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, yer yer siyah alacalıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶⁴.

Kat. No. 156 (Resim 63 /Foto 11; Resim 64/Çizim 6) : Dip: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, turuncumsu-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶⁵.

Kat. No. 157 (Resim 63 /Foto 12; Resim 64/Çizim 10) : Dip: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, turuncumsu-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶⁶.

3.1.18. REFİK ASLAN HÖYÜĞÜ

Kat. No. 158 (Resim 80 /Foto 1; Resim 82/Çizim 6) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çömlek ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızı renktedir. Kırmızımsı siyah renkte ağız kenarıdır. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶⁷.

³⁶¹ Akdeniz 2010a, 53.

³⁶² Akdeniz 2010a, 53.

³⁶³ Akdeniz 2010a, 53.

³⁶⁴ Akdeniz 2010a, 53.

³⁶⁵ Akdeniz 2010a, 53.

³⁶⁶ Akdeniz 2010a, 53.

³⁶⁷ Akdeniz 2010a, 66.

Kat. No. 159 (Resim 80 /Foto 2; Resim 82/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. İçte kahverengimsi siyah astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁶⁸.

Kat. No. 160 (Resim 80 /Foto 3; Resim 82/Çizim 2) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızı renktedir. İçte ve dışta kırmızıdır. Astarlı ve siyah açağılıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III³⁶⁹.

Kat. No. 161 (Resim 80 /Foto 4; Resim 82/Çizim 5) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çömlek ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve siyahımsı-gri renktedir. İçte ve dışta aynı renk astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁷⁰.

Kat. No. 162 (Resim 80 /Foto 5; Resim 82/Çizim 3) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve siyahımsı-gri renktedir. İçte ve dışta siyah renkte astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁷¹.

Kat. No. 163 (Resim 80 /Foto 6; Resim 82/Çizim 4) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika katkılı, gri renklidir. Gri renk astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁷².

Kat. No. 164 (Resim 80 /Foto 7; Resim 82/Çizim 7) : Kulplu gövde parçası: Hamuru kum, mika katkılı, kahverengi renktedir. Pişme farklılıklarından dolayı siyahımsı-gri alacalı yüzeye sahiptir. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷³.

³⁶⁸ Akdeniz 2010a, 66.

³⁶⁹ Akdeniz 2010a, 66.

³⁷⁰ Akdeniz 2010a, 66.

³⁷¹ Akdeniz 2010a, 66.

³⁷² Akdeniz 2010a, 66.

³⁷³ Akdeniz 2010a, 67.

Kat. No. 165 (Resim 80 /Foto 8; Resim 82/Çizim 10) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı, kahverengi renklidir. Siyah renk astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷⁴.

Kat. No. 166 (Resim 80 /Foto 9; Resim 82/Çizim 11) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı, gri renklidir. Siyah renk astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷⁵.

Kat. No. 167 (Resim 80 /Foto 10; Resim 82/Çizim 8) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı ve gri renktedir. İçte ve dışta kırmızı renktedir. Kazıma bezemelidir. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷⁶.

Kat. No. 168 (Resim 80 /Foto 11; Resim 82/Çizim 9) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı, kırmızı renklidir. Siyah astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷⁷.

Kat. No. 169 (Resim 81 /Foto 12; Resim 82/Çizim 12) : Ayak: Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Dışı koyu kahverengi, içi kahverengimsi-sarıdır. Dışı açkılıdır. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷⁸.

Kat. No. 170 (Resim 81 /Foto 13; Resim 82/Çizim 13) : Ayak: Hamuru kum, mika katkılıdır. İçte kırmızımsı-vişne renktedir. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁷⁹.

Kat. No. 171 (Resim 81 /Foto 14; Resim 82/Çizim 14) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı ve siyahımsı gri renktedir. El yapımıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁸⁰.

Kat. No. 172 (Resim 81 /Foto 15; Resim 82/Çizim 15) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, gri renktedir. Alacalı kırmızımsı-siyah renkte dış yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁸¹

³⁷⁴ Akdeniz 2010a, 67.

³⁷⁵ Akdeniz 2010a, 67.

³⁷⁶ Akdeniz 2010a, 67.

³⁷⁷ Akdeniz 2010a, 67.

³⁷⁸ Akdeniz 2010a, 67.

³⁷⁹ Akdeniz 2010a, 68.

³⁸⁰ Akdeniz 2010a, 68.

Kat. No. 173 (Resim 81 /Foto 16) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars ve bol taşçık katkılı, siyah hamurludur. Alacalı kırmızımsı-siyah renkte dış yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁸².

Kat. No. 174 (Resim 81 /Foto 17; Resim 82/Çizim 16) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, gri hamurludur. Alacalı kırmızımsı-siyah renkte dış yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁸³.

Kat. No. 175 (Resim 82/Çizim 17) : Ağırşak: Hamur ve yüzey devetüyü. Orta iyi-pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁸⁴.

3.1.19. SÜLEYMANLI HÖYÜĞÜ

Kat. No. 176 (Resim 85 /Foto 1; Resim 86/Çizim 2) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı sığ çanak parçası: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızı kiremit renktedir. Aynı renk astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁸⁵.

Kat. No. 177 (Resim 85 /Foto 2; Resim 86/Çizim 5) : Kulp: Hamuru kum, mika, kuvars, taşçık katkılı ve siyahımsı-gri renktedir. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁸⁶.

Kat. No. 178 (Resim 85 /Foto 3; Resim 86/Çizim 6) : Ayak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars ve bol taşçık katkılıdır. Kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁸⁷.

Kat. No. 179 (Resim 85 /Foto 4; Resim 86/Çizim 4) : Düzleştirilmiş dip: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızıdır. Kırmızı astarlıdır. Çark yapımıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı sonları³⁸⁸.

³⁸¹ Akdeniz 2010a, 68.

³⁸² Akdeniz 2010a, 68.

³⁸³ Akdeniz 2010a, 68.

³⁸⁴ Akdeniz 2010a, 68.

³⁸⁵ Akdeniz 2010a, 69.

³⁸⁶ Akdeniz 2010a, 69.

³⁸⁷ Akdeniz 2010a, 69.

³⁸⁸ Akdeniz 2010a, 69.

Kat. No. 180 (Resim 85 /Foto 5; Resim 86/Çizim 1) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve kırmızıdır. Kırmızı renk astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁸⁹.

Kat. No. 181 (Resim 85 /Foto 6; Resim 86/Çizim 3) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı yumuşak omurgalı çanak ağız kenarı parçası: İp delikli kulba sahiptir. Hamuru kum, mika katkılı ve gri renktedir. Devetüyü sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Çark yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı³⁹⁰.

3.1.20. TEPEBAĞLAR HÖYÜĞÜ

Kat. No. 182 (Resim 89 /Foto 1; Resim 90/Çizim 1) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, gri renklidir. Kaliteli gri astarlı ve perdahlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı I³⁹¹.

Kat. No. 183 (Resim 89 /Foto 2; Resim 90/Çizim 6) : Düzleştirilmiş ağız kenarlı omurgalı kase parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Koyu gri-siyah astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III³⁹².

Kat. No. 184 (Resim 89 /Foto 3; Resim 90/Çizim 4) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı keskin omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Sarı astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III³⁹³.

Kat. No. 185 (Resim 89 /Foto 4) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Koyu gri-siyah astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III³⁹⁴.

Kat. No. 186 (Resim 89 /Foto 5; Resim 90/Çizim 3) : Yuvarlatılmış ağız kenarlı keskin omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, gri renklidir. Koyu gri-siyah astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II³⁹⁵.

³⁸⁹ Akdeniz 2010a, 69.

³⁹⁰ Akdeniz 2010a, 69.

³⁹¹ Akdeniz 2010a, 71.

³⁹² Akdeniz 2010a, 71.

³⁹³ Akdeniz 2010a, 71.

³⁹⁴ Akdeniz 2010a, 71.

³⁹⁵ Akdeniz 2010a, 71.

Kat. No. 187 (Resim 89 /Foto 6; Resim 90/Çizim 2) : Kulp: Hamuru kum, mika katkılı ve sarı renktedir. Kahverengi astarlı, dışı kahverengi-siyah alacalıdır. İlk Tunç Çağı II-III³⁹⁶.

Kat. No. 188 (Resim 89 /Foto 7; Resim 90/Çizim 7) : Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve gri renktedir. Siyah renk astarlıdır. El yapımıdır İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III³⁹⁷.

Kat. No. 189 (Resim 89 /Foto 8; Resim 90/Çizim 8) : Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılıdır. Gri-siyah renk astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı III³⁹⁸.

Kat. No. 190 (Resim 89 /Foto 9; Resim 90/Çizim 9) : İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve sarımsı-gri renkte hamurludur. Sarı kahverengi yüzeylidir. El yapımıdır. İlk Tunç Çağı³⁹⁹.

Kat. No. 191 (Resim 89 /Foto 10; Resim 90/Çizim 5) : İçe yuvarlatılmış ağız kenarlı omurgalı çanak parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı ve sarımsı gri renktedir. Sarı kahverengi astarlıdır. El yapımıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II-III⁴⁰⁰.

3.1.21. TEPETARLA HÖYÜĞÜ

Kat. No. 192 (Resim 94 /Foto 1; Resim 97/Çizim 3) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰¹.

Kat. No. 193 (Resim 94 /Foto 2; Resim 97/Çizim 4) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah renkte astarlı ve perdahlı, iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰².

³⁹⁶ Akdeniz 2010a, 72.

³⁹⁷ Akdeniz 2010a, 72.

³⁹⁸ Akdeniz 2010a, 72.

³⁹⁹ Akdeniz 2010a, 72.

⁴⁰⁰ Akdeniz 2010a, 71.

⁴⁰¹ Akdeniz 2010a, 74.

⁴⁰² Akdeniz 2010a, 74.

Kat. No. 194 (Resim 94 /Foto 3; Resim 97/Çizim 5) : Hafif omurgalı çanak ağız kenarı: İyi arındırılmış, grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum ve az mika katkılı, az gözeneklidir. Siyah astarlı ve perdahlı, iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰³.

Kat. No. 195 (Resim 94 /Foto 4; Resim 97/Çizim 6) : Yuvarlatılmış omurgalı çanak ağız kenarı: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-kahverengi/siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Ağız kenarı üzerinde kabartma şeklinde yatay bezeme bulunmaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰⁴.

Kat. No. 196 (Resim 94 /Foto 5; Resim 97/Çizim 7) : Omurgalı kase ağız kenarı: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, siyah astarlı ve perdahlı, iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰⁵.

Kat. No. 197 (Resim 94 /Foto 6; Resim 97/Çizim 8) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Devetüyü-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlı, ağız kenarı üzerinde kazıma bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰⁶.

Kat. No. 198 (Resim 94 /Foto 7; Resim 97/Çizim 9) : Hafif omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰⁷.

Kat. No. 199 (Resim 94 /Foto 8; Resim 97/Çizim 10) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴⁰⁸.

Kat. No. 200 (Resim 94 /Foto 9; Resim 97/Çizim 11) : Dışa sarkıtılmış çömlek ağız kenarı: Grimsi-devetüyü hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, devetüyü-

⁴⁰³ Akdeniz 2010a, 74.

⁴⁰⁴ Akdeniz 2010a, 74.

⁴⁰⁵ Akdeniz 2010a, 74.

⁴⁰⁶ Akdeniz 2010a, 74.

⁴⁰⁷ Akdeniz 2010a, 74.

⁴⁰⁸ Akdeniz 2010a, 74.

kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. Çark yapımı (?). İlk Tunç Çağı⁴⁰⁹.

Kat. No. 201 (Resim 94 /Foto 10; Resim 97/Çizim 2) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴¹⁰.

Kat. No. 202 (Resim 95 /Foto 11; Resim 97/Çizim 12) : Gövde parçası: Kırmızımsı-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, hamur renginde yüzeylidir. Üzerinde kazıma çizgilerle yapılmış bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. Çark yapımı. İlk Tunç Çağı⁴¹¹.

Kat. No. 203 (Resim 95 /Foto 12; Resim 97/Çizim 13) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeylidir. Üzerinde kazıma çizgilerle yapılmış bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. Çark yapımı. İlk Tunç Çağı⁴¹².

Kat. No. 204 (Resim 95 /Foto 13; Resim 97/Çizim 14) : Düz yayvan parça: Devetüyü-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴¹³.

Kat. No. 205 (Resim 95 /Foto 14; Resim 97/Çizim 15) : Gövde parçası (kulp ?): Kırmızımsı-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, hamur renginde yüzeylidir. Üzerinde kazıma çizgilerle yapılmış bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. El yapımı. İlk Tunç Çağı⁴¹⁴.

Kat. No. 206 (Resim 95 /Foto 15; Resim 97/Çizim 16) : Kulplu-gövde parçası: Kırmızımsı-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde yüzeylidir. Üzerinde kazıma çizgilerle yapılmış bezeme yer almaktadır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴¹⁵.

⁴⁰⁹ Akdeniz 2010a, 75.

⁴¹⁰ Akdeniz 2010a, 74.

⁴¹¹ Akdeniz 2010a, 75.

⁴¹² Akdeniz 2010a, 75.

⁴¹³ Akdeniz 2010a, 75.

⁴¹⁴ Akdeniz 2010a, 75.

⁴¹⁵ Akdeniz 2010a, 76.

Kat. No. 207 (Resim 95 /Foto 16) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve az taşçık katkı, kırmızımsı-kahverengi astarlı ve perdahlı, yer yer siyah alacalıdır. Üzerinde kazıma çizgilerle yapılmış bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. Çark yapımı (?). İlk Tunç Çağı⁴¹⁶.

Kat. No. 208 (Resim 96 /Foto 17; Resim 97/Çizim 26) : Ayak: Devetüyü-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkı, grimsi-siyah renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴¹⁷.

Kat. No. 209 (Resim 96 /Foto 18; Resim 97/Çizim 27) : Ayak: Devetüyü-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴¹⁸.

Kat. No. 210 (Resim 96 /Foto 19; Resim 97/Çizim 1) : Ayak: Devetüyü-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkı, vişneçürüğü-siyah renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴¹⁹.

Kat. No. 211 (Resim 96 /Foto 20; Resim 97/Çizim 17) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkı, siyah renkte astarlıdır. Parça üzerinde kazıma çizgilerle yapılmış bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²⁰.

Kat. No. 212 (Resim 96 /Foto 21; Resim 97/Çizim 18) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkı, grimsi-siyah renkte astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²¹.

Kat. No. 213 (Resim 96 /Foto 22; Resim 97/Çizim 19) : Meyvelik ayağı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkı, siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Üzerinde yiv şeklinde oluk bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²².

⁴¹⁶ Akdeniz 2010a, 76.

⁴¹⁷ Akdeniz 2010a, 77.

⁴¹⁸ Akdeniz 2010a, 77.

⁴¹⁹ Akdeniz 2010a, 76.

⁴²⁰ Akdeniz 2010a, 76.

⁴²¹ Akdeniz 2010a, 76.

⁴²² Akdeniz 2010a, 76.

Kat. No. 214 (Resim 96 /Foto 23; Resim 97/Çizim 20) : Meyvelik ayağı: Siyah hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²³.

Kat. No. 215 (Resim 96 /Foto 24; Resim 97/Çizim 21) : Meyvelik ayağı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah astarlı ve perdahlıdır. Üzerinde yiv şeklinde oluk bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²⁴.

Kat. No. 216 (Resim 96 /Foto 25; Resim 97/Çizim 22) : Kaide (Ayak ?): Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, parlak grimsi-siyah renkte astarlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²⁵.

Kat. No. 217 (Resim 96 /Foto 26; Resim 97/Çizim 23) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, hamur renginde astarlı ve perdahlıdır. Üzerinde yiv şeklinde oluk bezeme yer almaktadır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²⁶.

Kat. No. 218 (Resim 96 /Foto 27; Resim 97/Çizim 24) : Kaide: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²⁷.

Kat. No. 219 (Resim 96 /Foto 28; Resim 97/Çizim 25) : Ayak: Siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴²⁸.

3.1.22. ULUYOL HÖYÜĞÜ

Kat. No. 220 (Resim 101 /Foto 20; Resim 103/Çizim 2) : Omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılıdır. Kırmızımsı-kahverengi

⁴²³ Akdeniz 2010a, 76.

⁴²⁴ Akdeniz 2010a, 76.

⁴²⁵ Akdeniz 2010a, 77.

⁴²⁶ Akdeniz 2010a, 77.

⁴²⁷ Akdeniz 2010a, 77.

⁴²⁸ Akdeniz 2010a, 77.

olan astar büyük ölçüde dökülmüştür. Orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴²⁹.

Kat. No. 221 (Resim 101 /Foto 1; Resim 103/Çizim 3) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Hamuru kum, mika katkılı, devetüyü-kahverengi renkte astarlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³⁰.

Kat. No. 222 (Resim 101 /Foto 2; Resim 103/Çizim 4) : Omurgalı çanak ağız kenarı parçası: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, devetüyü astarlı ve perdahlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³¹.

Kat. No. 223 (Resim 101 /Foto 3; Resim 103/Çizim 5) : Dışa uzatılmış kase ağız kenarı: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı renkte astarlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³².

Kat. No. 224 (Resim 101 /Foto 4; Resim 103/Çizim 6) : Dışa uzatılmış çanak ağız kenarı: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³³.

Kat. No. 225 (Resim 101 /Foto 5; Resim 103/Çizim 7) : Dikey duruşlu kase ağız kenarı: Oldukça kaliteli bir hamura sahiptir. Gri hamurlu, hamuru kum katkılı, kırmızı renkte astarlı ve kaliteli perdahlıdır. Parçanın iç ve dış kısmında kazıma bezeme yer almaktadır. İyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı sonları⁴³⁴.

Kat. No. 226 (Resim 101 /Foto 6; Resim 103/Çizim 8) : Dikey duruşlu kase yuvarlatılmış ağız kenarı: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-kahverengi renkte alacalı yüzeyli hafif perdahlıdır. Omuzda yatay bir bant (boya ?) Gövde üzerinde kazıma bezeme yer almaktadır. İlk Tunç Çağı⁴³⁵.

Kat. No. 227 (Resim 101 /Foto 7; Resim 103/Çizim 9) : Dışa kalınlaştırılmış kase ağız kenarı: Kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık

⁴²⁹ Akdeniz 2010a, 79.

⁴³⁰ Akdeniz 2010a, 79.

⁴³¹ Akdeniz 2010a, 79.

⁴³² Akdeniz 2010a, 79.

⁴³³ Akdeniz 2010a, 79.

⁴³⁴ Akdeniz 2010a, 80.

⁴³⁵ Akdeniz 2010a, 80.

katkılı, hamur renginde astarlı, parça üzerinde kazıma çizgilerle oluşturulmuş bezeme yer almaktadır. Orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³⁶.

Kat. No. 228 (Resim 101 /Foto 8) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkı, kırmızımsı-vişne renginde astarlı ve perdahlı, İyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³⁷.

Kat. No. 229 (Resim 101 /Foto 9; Resim 103/Çizim 10) : Gövde parçası: Hamuru kum, mika katkı, sarımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlı, alacalı yüzeyli, parça üzerinde yatay bant şeklinde bezemeler (boya ?) yer almaktadır. İyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴³⁸.

Kat. No. 230 (Resim 101 /Foto 10; Resim 103/Çizim 11) : Sepet kulp: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkı, kırmızı renkte astarlıdır. İyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴³⁹.

Kat. No. 231 (Resim 101 /Foto 11; Resim 103/Çizim 12) : Kaide: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, kum, mika, kuvars katkı, orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁰.

Kat. No. 232 (Resim 101 /Foto 12; Resim 103/Çizim 13) : Kaide: Gri hamurlu, kum, mika katkı, kaliteli astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴¹.

Kat. No. 233 (Resim 101 /Foto 13; Resim 103/Çizim 14) : İp delikli kulp: Siyah hamurlu, hamuru kum, mika katkı, açık kahverengimsi-siyah renkte alacalı yüzeyli, perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁴².

Kat. No. 234 (Resim 101 /Foto 14; Resim 103/Çizim 15) : Omurgalı kase (ip delikli kulplu): Hamuru kum, mika, kuvars katkı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı başları⁴⁴³.

⁴³⁶ Akdeniz 2010a, 80.

⁴³⁷ Akdeniz 2010a, 80.

⁴³⁸ Akdeniz 2010a, 80.

⁴³⁹ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴⁰ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴¹ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴² Akdeniz 2010a, 80.

Kat. No. 235 (Resim 101 /Foto 15; Resim 103/Çizim 16) : Omurgalı kase (ip delikli kulplu): Hamuru kum, mika kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁴.

Kat. No. 236 (Resim 101 /Foto 16; Resim 103/Çizim 17) : Ayak: Kırmızı renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde astarlı ve perdahlı, gövde üzerinde baskı bezeme yer almaktadır. İyi derecede pişirilmiş, çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁵.

Kat. No. 237 (Resim 101 /Foto 17; Resim 103/Çizim 18) : Ayak: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, devetüyü astarlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁶.

Kat. No. 238 (Resim 101 /Foto 18; Resim 103/Çizim 19) : Ayak: Kırmızı renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde astarlı, orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁷.

Kat. No. 239 (Resim 101 /Foto 19; Resim 103/Çizim 1) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, hamur renginde astarlı, orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁸.

Kat. No. 240 (Resim 102 /Foto 21; Resim 103/Çizim 20) : Ayak: Hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızı renkte astarlı ve perdahlı, iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁴⁹.

Kat. No. 241 (Resim 102 /Foto 22; Resim 103/Çizim 21) : Ayak: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-kahverengi alacalı yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵⁰.

⁴⁴³ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴⁴ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴⁵ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴⁶ Akdeniz 2010a, 80.

⁴⁴⁷ Akdeniz 2010a, 81.

⁴⁴⁸ Akdeniz 2010a, 79.

⁴⁴⁹ Akdeniz 2010a, 81.

⁴⁵⁰ Akdeniz 2010a, 81.

Kat. No. 242 (Resim 102 /Foto 23; Resim 103/Çizim 22) : Ayak: Kahverengi hamurlu, kum, mika, kuvars katkılı, kırmızımsı-siyah alacalı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵¹.

Kat. No. 243 (Resim 102 /Foto 24; Resim 103/Çizim 23) : Üç ayak parçası: Kahverengi hamurlu, kum, mika, kuvars katkılı, gri renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵².

Kat. No. 244 (Resim 102 /Foto 25; Resim 103/Çizim 24) : Ayak: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kahverengimsi-devetüyü renkte astarlı, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵³.

Kat. No. 245 (Resim 102 /Foto 26; Resim 103/Çizim 25) : Ayak: Grimsi-kırmızı hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵⁴.

3.2. YAMAÇ YERLEŞİMLERİ

3.2.1. DEVETEPE

Kat. No. 246 (Resim 106 /Foto 1) : Gövde parçası: Devetüyü-açık kırmızı renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve taşçık katkılı, açık gri renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁵⁵.

Kat. No. 247 (Resim 106 /Foto 2) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵⁶.

Kat. No. 248 (Resim 106 /Foto 3) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, portakalımsı-kahverengi renkte astarlı, astarı yer yer dökülmüş, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵⁷.

⁴⁵¹ Akdeniz 2010a, 81.

⁴⁵² Akdeniz 2010a, 81.

⁴⁵³ Akdeniz 2010a, 81.

⁴⁵⁴ Akdeniz 2010a, 81.

⁴⁵⁵ Akdeniz 2010a, 235.

⁴⁵⁶ Akdeniz 2010a, 235.

⁴⁵⁷ Akdeniz 2010a, 235.

Kat. No. 249 (Resim 106 /Foto 4; Resim 107/ Çizim 1) : Kulp: Kiremit kırmızı-vişneçürüğü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁵⁸.

3.2.2. DURASI(L)LI YELLİGEDİK

Kat. No. 250 (Resim 110 /Foto 1; Resim 111/Çizim 1) : İçe çekik kase ağız kenarı: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, devetüyü-kahverengi renkte yüzeyli, yüzeyi aşırı derecede siyah yanık görünümlü, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı II⁴⁵⁹.

Kat. No. 251 (Resim 110 /Foto 2; Resim 111/Çizim 2) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Pembemsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve iri taneli taşçık katkılı, grimsi-devetüyü renkte yüzeyli, yer yer siyah alacalıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁰.

Kat. No. 252 (Resim 110 /Foto 3) : Gövde parçası: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-devetüyü yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶¹.

Kat. No. 253 (Resim 110 /Foto 4) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlı, astarı büyük ölçüde dökülmüş, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶².

Kat. No. 254 (Resim 110 /Foto 5) : Gövde parçası: Grimsi-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve iri taneli taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶³.

Kat. No. 255 (Resim 110 /Foto 6) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁴.

⁴⁵⁸ Akdeniz 2010a, 235.

⁴⁵⁹ Akdeniz 2010a, 235.

⁴⁶⁰ Akdeniz 2010a, 235.

⁴⁶¹ Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶² Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶³ Akdeniz 2010a, 236.

Kat. No. 256 (Resim 110 /Foto 7) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-devetüyü/siyah renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁵.

Kat. No. 257 (Resim 110 /Foto 8) : Gövde parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve iri taneli bol taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi yüzeyli, kötü pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁶.

Kat. No. 258 (Resim 110 /Foto 9) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, devetüyü-krem/gri renkte yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁷.

Kat. No. 259 (Resim 110 /Foto 10; Resim 111/Çizim 3) : Taş balta. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁸.

3.2.3. KAZIMÇEŞME MEVKİİ

Kat. No. 260 (Resim 114 /Foto 4; Resim 115/Çizim 3) : Dip parçası: Pembemsi-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-kahverengi renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁶⁹.

Kat. No. 261 (Resim 114 /Foto 2; Resim 115/Çizim 1) : Dip parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-kahverengi astarlı ve perdahlı, yüzeyi oksidasyona bağlı olarak yer yer siyah renkte alacalı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁰.

Kat. No. 262 (Resim 114 /Foto 3; Resim 115/Çizim 2) : Kaide parçası: Grimsi-pembe renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-kahverengi renkte astarlı, yer yer siyah alacalı yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷¹.

⁴⁶⁴ Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶⁵ Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶⁶ Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶⁷ Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶⁸ Akdeniz 2010a, 236.

⁴⁶⁹ Akdeniz 2010a, 238.

⁴⁷⁰ Akdeniz 2010a, 238.

⁴⁷¹ Akdeniz 2010a, 238.

Kat. No. 263 (Resim 114 /Foto 5; Resim 115/Çizim 4) : Dip parçası: Kırmızımsı-devetüyü renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-devetüyü renkte yüzeylidir. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷².

Kat. No. 264 (Resim 114 /Foto 6; Resim 115/Çizim 5) : Alçak halka kaide: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, siyah renkte astarlı ve perdahlı, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷³.

Kat. No. 265 (Resim 114 /Foto 7; Resim 115/Çizim 6) : Kaide: Pembemsi-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁴.

Kat. No. 266 (Resim 114 /Foto 1; Resim 115/Çizim 7) : Kulp: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars ve iri taneli taşçık katkılı, kahverengimsi-kırmızı renkte yüzeylidir. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁵.

3.2.4. SU DELİĞİ TEPE

Kat. No. 267 (Resim 118 /Foto 1; Resim 119/Çizim 13) : Kulp: Gri hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, grimsi-kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁶.

Kat. No. 268 (Resim 118 /Foto 2; Resim 119/Çizim 14) : Kulp: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Parça üzerinde hamuru yaşken kazıma çizgilerle oluşturulmuş bir bezeme yer almaktadır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁷.

Kat. No. 269 (Resim 118 /Foto 3; Resim 119/Çizim 23) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, grimsi-

⁴⁷² Akdeniz 2010a, 238.

⁴⁷³ Akdeniz 2010a, 239.

⁴⁷⁴ Akdeniz 2010a, 239.

⁴⁷⁵ Akdeniz 2010a, 238.

⁴⁷⁶ Akdeniz 2010a, 242.

⁴⁷⁷ Akdeniz 2010a, 242.

kahverengi/siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁸.

Kat. No. 270 (Resim 118 /Foto 4; Resim 119/Çizim 1) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁷⁹.

Kat. No. 271 (Resim 118 /Foto 5; Resim 119/Çizim 2) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁰.

Kat. No. 272 (Resim 118 /Foto 6; Resim 119/Çizim 3) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸¹.

Kat. No. 273 (Resim 118 /Foto 7; Resim 119/Çizim 4) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸².

Kat. No. 274 (Resim 118 /Foto 8; Resim 119/Çizim 5) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte olan astarı büyük oranda dökülmüştür. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸³.

Kat. No. 275 (Resim 118 /Foto 9; Resim 119/Çizim 6) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, vişneçürüğü renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁴.

Kat. No. 276 (Resim 118 /Foto 10; Resim 119/Çizim 7) : Omurgalı çanak ağız kenarı: Kiremit kırmızısı renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, içte

⁴⁷⁸ Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁷⁹ Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁸⁰ Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁸¹ Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁸² Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁸³ Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁸⁴ Akdeniz 2010a, 240.

kırmızımsı kahverengi renkte astarlı, dışta kiremit kırmızısı renkte yüzeylidir. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁵.

Kat. No. 277 (Resim 118 /Foto 11; Resim 119/Çizim 8) : Hafif içe çekik ağız kenarlı çanak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁶.

Kat. No. 278 (Resim 118 /Foto 12; Resim 119/Çizim 9) : Dışa çekik ağız kenarlı tabak: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁷.

Kat. No. 279 (Resim 118 /Foto 13; Resim 119/Çizim 10) : Kulp: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı, astarı büyük oranda dökülmüştür. Parça üzerinde dikey olarak uygulanmış baklava dilimi bezemesi ve zig zag bezemeler yer almaktadır. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁸.

Kat. No. 280 (Resim 118 /Foto 14; Resim 119/Çizim 11) : Kulp: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁸⁹.

Kat. No. 281 (Resim 118 /Foto 15; Resim 119/Çizim 12) : Kulp: Kiremit kırmızı renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlı ve perdahlı, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁰.

Kat. No. 282 (Resim 118 /Foto 16; Resim 119/Çizim 15) : Gövde parçası: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi siyahımsı kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹¹.

Kat. No. 283 (Resim 118 /Foto 17; Resim 119/Çizim 16) : Dip: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, kiremit kırmızısı renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹².

⁴⁸⁵ Akdeniz 2010a, 240.

⁴⁸⁶ Akdeniz 2010a, 241.

⁴⁸⁷ Akdeniz 2010a, 241.

⁴⁸⁸ Akdeniz 2010a, 241.

⁴⁸⁹ Akdeniz 2010a, 241.

⁴⁹⁰ Akdeniz 2010a, 241.

⁴⁹¹ Akdeniz 2010a, 242.

Kat. No. 284 (Resim 118 /Foto 18; Resim 119/Çizim 17) : Kaide: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyah renkte astarlı, astarı büyük oranda dökülmüştür. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹³.

Kat. No. 285 (Resim 118 /Foto 19; Resim 119/Çizim 18) : Dip: Kiremit kırmızısı renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, hamur renginde yüzeyli, orta-iyi derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁴.

Kat. No. 286 (Resim 118 /Foto 20) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte astarlıdır. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁵.

Kat. No. 287 (Resim 118 /Foto 21; Resim 119/Çizim 19) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, vişneçürüğümsü kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁶.

Kat. No. 288 (Resim 118 /Foto 22; Resim 119/Çizim 20-20a) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika ve kuvars katkılı, kırmızımsı-kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁷.

Kat. No. 289 (Resim 118 /Foto 23; Resim 119/Çizim 21) : Ayak: Grimsi-siyah renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, vişneçürüğü-kahverengi renkte astarlı, astarı büyük oranda dökülmüştür. Orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁸.

Kat. No. 290 (Resim 118 /Foto 24; Resim 119/Çizim 22) : Ayak: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, grimsi-siyahımsı kahverengi renkte yüzeyli, orta derecede pişirilmiştir. İlk Tunç Çağı⁴⁹⁹.

⁴⁹² Akdeniz 2010a, 242.

⁴⁹³ Akdeniz 2010a, 243.

⁴⁹⁴ Akdeniz 2010a, 243.

⁴⁹⁵ Akdeniz 2010a, 243.

⁴⁹⁶ Akdeniz 2010a, 243.

⁴⁹⁷ Akdeniz 2010a, 243.

⁴⁹⁸ Akdeniz 2010a, 243.

⁴⁹⁹ Akdeniz 2010a, 243.

3.4. MEZARLIKLAR

3.4.3. TABAN TEPE (YORTAN MEZARLIĞI)

Kat. No. 291 (Resim 129 /Foto 1; Resim 130/Çizim 1) : İçe eğik duruşlu yuvarlatılmış çanak ağız kenarı: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, taşçık katkılı, hamur renginde astarlı, iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı II. ⁵⁰⁰.

Kat. No. 292 (Resim 129 /Foto 2) : Gövde parçası: Gri hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, grimsi-kahverengi renkte astarlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı. ⁵⁰¹.

Kat. No. 293 (Resim 129 /Foto 3) : Gövde parçası: Gri hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, kırmızımsı-vişne renkte astarlı ve perdahlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı. ⁵⁰².

Kat. No. 294 (Resim 129 /Foto 4) : Gövde parçası: Gri hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika, kuvars ve taşçık katkılı, portakal renkte astarlı ve perdahlı, orta derecede pişirilmiş, çark yapımıdır. İlk Tunç Çağı ⁵⁰³.

Kat. No. 295 (Resim 129 /Foto 5) : Gövde parçası: Gri hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde astarlı, orta derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı ⁵⁰⁴.

Kat. No. 296 (Resim 129 /Foto 6; Resim 130/Çizim 6) : Gövde parçası: Gri hamurlu, hamuru kum, mika katkılı, kırmızı astarlı ve perdahlı, çok iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı. ⁵⁰⁵.

Kat. No. 297 (Resim 129 /Foto 7) : Gövde parçası: Siyahımsı-gri renkte hamurlu, hamuru kum, mika, kuvars katkılı, hamur renginde astarlı ve perdahlı, iyi derecede pişirilmiş, el yapımıdır. İlk Tunç Çağı. ⁵⁰⁶

⁵⁰⁰ Akdeniz 2010a, 276.

⁵⁰¹ Akdeniz 2010a, 276.

⁵⁰² Akdeniz 2010a, 276.

⁵⁰³ Akdeniz 2010a, 277.

⁵⁰⁴ Akdeniz 2010a, 277.

⁵⁰⁵ Akdeniz 2010a, 277.

⁵⁰⁶ Akdeniz 2010a, 277.

Kat. No. 298 (Resim 129 /Foto 8) : Pitos parçası: Kırmızı renkte hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika kuvars ve taşçık katkıdır. İlk Tunç Çağı⁵⁰⁷

Kat. No. 299 (Resim 129 /Foto 9) : Küp parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika kuvars ve taşçık katkıdır. İlk Tunç Çağı.⁵⁰⁸

Kat. No. 300 (Resim 129 /Foto 10) : Küp parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika kuvars ve taşçık katkıdır. İlk Tunç Çağı.⁵⁰⁹

Kat. No. 301 (Resim 129 /Foto 11) : Küp parçası: Grimsi-kahverengi renkte hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika kuvars ve taşçık katkıdır. İlk Tunç Çağı.⁵¹⁰

Kat. No. 302 (Resim 129 /Foto 12) : Küp parçası: Kırmızı renkte hamurlu, hamuru bol miktarda kum, mika kuvars ve taşçık katkıdır. İlk Tunç Çağı⁵¹¹.

⁵⁰⁷ Akdeniz 2010a, 277.

⁵⁰⁸ Akdeniz 2010a, 277.

⁵⁰⁹ Akdeniz 2010a, 277.

⁵¹⁰ Akdeniz 2010a, 277.

⁵¹¹ Akdeniz 2010a, 277.

KAYNAKÇA

- Addison C.G (1838) *Damascus and Palmyra: A Journal to the East, with a sketch of The State and Prospects of Syria under İbrahim Paşa*; Richard Bentley: London.
- Akdeniz, E. (2009a) “2007 Yılında Manisa İli ve İlçelerinde Yürütülen Prehistorik-Protohistorik Yüzey Araştırmaları”, *26.Araştırma Sonuçları Toplantısı*, c.2, ss.255-266.
- Akdeniz, E. (2009b) “Yortan Mezarlığı Hakkında Yeni Gözlemler”, *TÜBA – AR*, s. 12, ss. 49-64.
- Akdeniz, E. (2010a) Prehistorik ve Protohistorik Çağlar’da Manisa ve Çevresi, TÜBİTAK Projesi Sosyal ve Beşeri Araştırma Grubu Başkanlığı, Basılmamış Proje, (SOBAG): Ankara.
- Akdeniz, E. (2010b) “2008 Yılında Manisa İli ve İlçelerinde Yürütülen Prehistorik - Protohistorik Yüzey Araştırmaları”, *27. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, c.1, ss.153-174.
- Akdeniz, E. (2011) *Tarih Öncesinden İlk Demir Çağı’na Manisa*, Esin Ofset Matbaacılık: Akhisar.
- Akdeniz, E. (2014) “Kuzey Lydia’deki Thyateira’nın Erken Dönem Yerleşimi: ‘Hastane Höyüğü’ Kazısı”, *TÜBA-AR*, s.15, ss.21-45.
- Alsancak, B. (2005) *Gediz Havzasında İklim İsteklerine Göre Farklı Üzüm Çeşitlerinin Yetiştirilebileceği Alanların Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarımsal Yapılar ve Sulama Anabilim Dalı: Ankara.
- Arundell, F. V. J.
(1828) *A Visit to The Seven Churches of Asia Minor*, Bond – Street: London.
- Bittel, K. (1939) “Ein Gräberfeld der Yortan-Kultur bei Babaköy” *Archiv Für Orientforschung*, (Ed. Ernst F.Weidner), s.13, ss.1-28.
- Bittel, K. (1942) “Zur Kenntnis der Vorgeschichte Westkleinasiens” *IstMitt*, ,s.5, ss.127-200.
- Brewer, J-
Barber, W. (1851) *Seven Churches of Asia*, Bradley and Peck:Bridgeport.

- Buresch K. (1898) *Aus Lydien: Epigraphische-geographische Reisefrüchte*, Teubner: Leipzig.
- Charloux G. (2001) “Paul Gaudin et les premières campagnes de fouilles à Yortan et à Aphrodisias”, *Orient Express* s.1, ss.24-26.
- Chishull, E. (1747) *Travels in Turkey and back to England*, W. Bowyer: London.
- Christmas, H.
(2012) *İstanbul ve Ege Yollarında, 1851’de İzmir, Efes, Bergama, Salihli, Denizli, Akhisar* (çev. M. Özbaş), Kitap Yayınevi: İstanbul.
- Dağlı, Y., Kahraman S.A., Dankoff R.
(2005) *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi Evliya Çelebi b. Derviş Mehmed Zilli IX. Kitap*, Üç-Er Ofset: İstanbul
- Dinç, R. (1991) “Erdelli Höyük und die Bedeutung seiner Funde für die frühbronzezeitliche Geschichte des Manisa- Akhisar – Gebietes”, *Istanbuler Mitteilungen*, c.41, s. 1, ss.25-38.
- Dinç, R. (1996) “1994 Yılı Akhisar-Kulaksızlar Mermer İdol Atölyesi Yüzey Araştırması”, *XIII. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sonuçları Sempozyumu*, c.2, ss.11-41.
- Dinç, R. (1997) “Kulaksızlar Mermer İdol Atölyesi ve Çevre Araştırmaları”, *XIV. AST II*, s. 2, ss. 255-282.
- Duyuran, R. (1969) “Akhisar Tepe Mezarlığında Yapılan Arkeolojik Araştırmalar”, *Türk Arkeoloji Dergisi* c. XVII, s.2, ss.73-76.
- Duyuran, R. (1974) “Akhisar Tepe Mezarlığında Yapılan Arkeolojik Araştırmalar: II” *Türk Arkeoloji Dergisi*, c.XX, s.2, ss.17-27.
- Fellows, C. (1839) *A Journal Written During an Excursion in Asia Minor*, Red Lion Court: London.
- Fellows, C. (1852) *Travels and Researches in Asia Minor More Particularly in The Province of Lycia*, John Murray Albemarle Street: London.
- Fontrier, M. A .

- (1887) "Exploration de la Plane de L'Hermus", *Bulletin de Correspondance Hellenique*, s.11, ss.79-107.
- Foss, C. (1987) "Sites and Strongholds of Northern Lydia", *Anatolian Studies*, s.37, ss.81-102.
- French, D. H. (1965) "Early Pottery Sites from Western Anatolia", *Bulletin of the Institute of Archaeology, University of London* c.5, ss.15-23.
- French, D. H. (1969) "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia II. The Balıkesir and Akhisar/Manisa Areas", *Anatolian Studies*, c.19, ss.41-98.
- Gökmen, E. (2008) "Osmanlı Döneminde Bir Mermer Ocağı İmtiyazı Fourni Adaları Örneği", 26- 27 Haziran 2008 Afyonkarahisar, Türkiye VI. Mermer ve Doğaltaş Sempozyumu Bildirileri Kitabı (Ed. Metin Ersoy vd.), ss.1-9, Ankara.
- Greenhalgh M.
(2013) *From the Romans to the Railways: The Fate of Antiquities in Asia Minor*, Brill: Leiden.
- Hawley, W. A.
(1918) *Asia Minor*, Forgotten Books: London.
- Horváth, B. (1929) *Anadolu 1913*, Numune Matbaacılık: İstanbul.
- Hoşgören, M.Y.
(1983) *Akhisar Havzası Jeomorfolojik ve Tatbikî Jeomorfolojik Etüt*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası: İstanbul.
- İncil (1995) Zafer Matbaası: İstanbul.
- İncil (2005) Acar Matbaacılık: İstanbul.
- Kamil, T. (1980) *The Yortan Culture Within The Early Bronze Age of Western Anatolia I-II*, University of London: London.
- Karakuyu, M.,
Sarıusta
F., Yalçın, S.
(2012) *Kentleşme Sürecinde Akhisar*, Esin Ofset Matbaacılık: Akhisar.

- Karakuyu, M.
(2012) *Tarihi Coğrafyasıyla Akhisar*, Esin Ofset Matbaacılık: Akhisar.
- Kiepert H. (1890) *Spezialkarte vom Westlichen Kleinasien*,
Dietrich Reimer: Berlin.
- Kitabı Mukaddes
Eski Ve Yeni Ahit
(1969) İstanbul Matbaacılık: İstanbul
- Malay, H. (1982), “Batı Anadolu’nun Antik Çağ’daki Ekonomik Durumu”, *Ege Üniversitesi Arkeoloji Sanat Dergisi*, s.2 ss.51-61.
- Meinardus O.F.A.
(1974) *The Greeks of Thyatira*, Athens.
- Meriç, R. (1986) “1985 Yılı İzmir ve Manisa İlleri Yüzey Araştırması” *IV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, s.1, ss.301-310.
- Meriç, R. (1988) “1987 Yılı Alaşehir Kazısı”, *X. Kazı Sonuçları Toplantısı*, s.1, ss.157-170.
- Meriç, R. (1989) “1988 Yılı İzmir, Manisa İlleri Arkeolojik Yüzey Araştırması” *VII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, c.1, ss.361-366.
- Meriç, R. (1993), “Pre-Bronze Age Settlements Of West-Central Anatolia”, *Anatolica XIX (Ed. John Roodenberg)*, İstanbul, 1993.
- Pınar, İ (drl.)
(1998) *Alman Gezginlerin Gözüyle 19.Yüzyıl Anadolu Şehirleri: Manisa, Edirne, Kütahya, Ankara, İstanbul, Trabzon, Antalya, Diyarbakır, Konya, İzmir*, Akademi Kitabevi: İzmir.
- Rheidt, K. (1986) “Chliara Ein Beitrag zur spätbyzantinischen Topographie der pergamenischen Landschaft”, *IstMitt*, s.36, ss.223-244.
- Richter, O.F. (1822) *Wallfahrten im Morgenlande*, Reimer’s Berlage: Berlin.
- Rycault, P. (1679) *Present State of The Greek and Armenian Churches*, John Starkey: London

- Sevin, V. (2007) *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Sarıyıldız Basımevi: Ankara.
- Spon, J.,Wheler, G.
(1678) *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant I-III*,
Avec Privilege Dv Roy. : Lyon.
- Svoboda, M.A.
(1869) *The Seven Churches of Asia*,R. Clay,Sons and Taylor Printers:
London.
- Takaoğlu, T (2002) "Chalcolthic Marble Working at Kulaksızlar in Western Anatolia"
TÜBA – AR, s.5, ss.71-93.
- Takaoğlu, T. (2004a) "Moralı: A Neolithic Mound in Central-Western Anatolia",
60. Yaşında Fahri Işık'a Armağan, Anadolu'da Doğdu, (Derl.:T.
Korkut), ss.743-751.
- Takaoğlu, T (2004b) "Early Cycladic Presence İn Central – Western Anatolia:
Evidence of Stone Bowls", *Anadolu/Anatolia*, c.1, s.26, ss.65-73.
- Takaoğlu, T. (2005) *A Chalcolitic Marble Workshop at Kulaksızlar in Western
Anatolia*,Gordon House: Oxford.
- Temuçin, E. (1991) *Manisa- Akhisar Ovalarında İklim ve Ortam İlişkileri
(Uygulamalı Bir Coğrafya Araştırması)*, Doktora Tezi, Ege
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı:
İzmir.
- Texier C. (2002) *Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi-II*, Enformasyon ve
Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı: Ankara.
- Walsh,R. (1838) *Constantinople And The Scenery of The Seven Churches Of Asia
Minor I-II*, Thomas Allom (ill.), Fisher, Son, & Co.: Londra.
- Wells, D. D. E.
(1819) *Historical Geography of the Old and New Testament: in
Two Volumes, Vol. II*, Clarendon Press: Oxford
- Wheler, G. (1682) *A Journey into Greece*, William Cademan- Fleet Street : London.
- Wilson, M. (2012) *Biblical Turkey A Guide to the Jewish and Christian Sites of Asia
Minor*, Ege Yayınları: İstanbul.

Strabon “ *Geographica: Antik Anadolu Coğrafyası*” Kitap XII-XIII-XIV, (Çeviren: A. Pekman), İstanbul, 2009.

<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>,

TÜİK, ADNKS veri tabanı. (10.04.2014).

http://www.manisa.gov.tr/ortak_icerik/manisa/t%C3%BCik/Say%C4%B1larla%20Manisa%202012.pdf,

Manisa Valiliği, Sayılarla Manisa 2012. (10.04.2014).

http://www.akhisar.gov.tr/default_B0.aspx?content=1058. (10.04.2014).

<http://thyateirakazisi.com/> (25.04.2014)

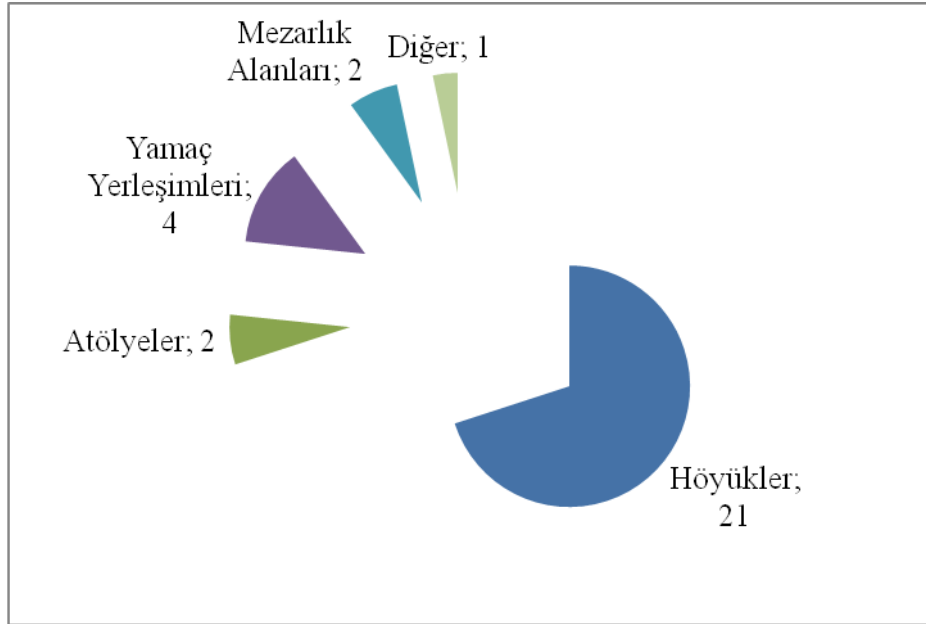
<http://www.lib.uchicago.edu/e/collections/maps/kiapert/> (06.05.2014)

<http://www.hasanmalay.com/> Roma Devrinde Thyateira’da (Akhisar) Keldaniler Başlığı (02.02.2015)

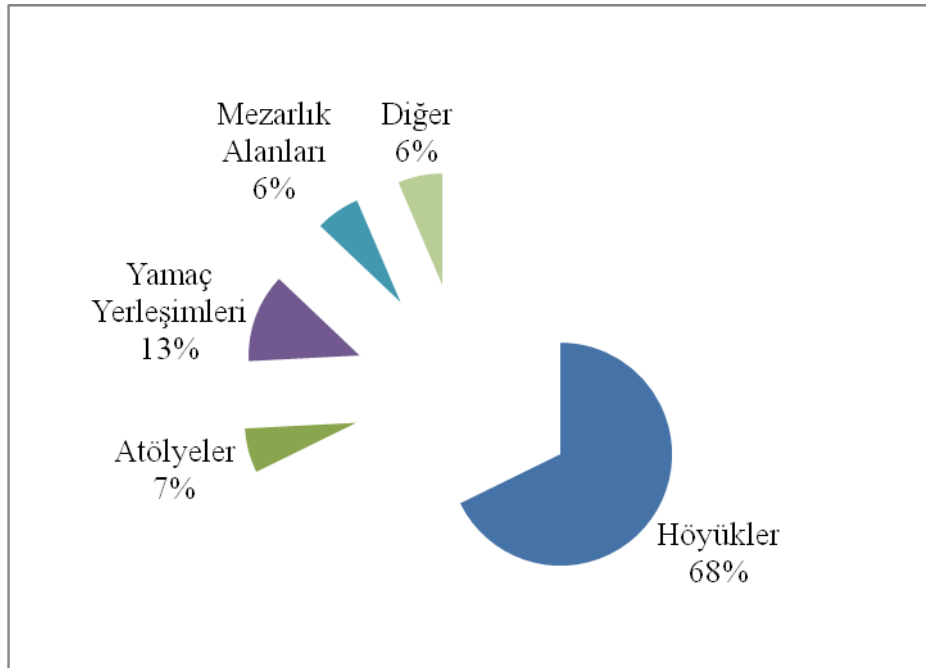
<http://www.korumakurullari.gov.tr/> İzmir 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Tescil Kararları/ 2013, 2014, 2015 Yılı Kararları Başlıkları (26.05.2015)

<http://www.hgk.msb.gov.tr/tematik-haritalar> (02.06.2015)

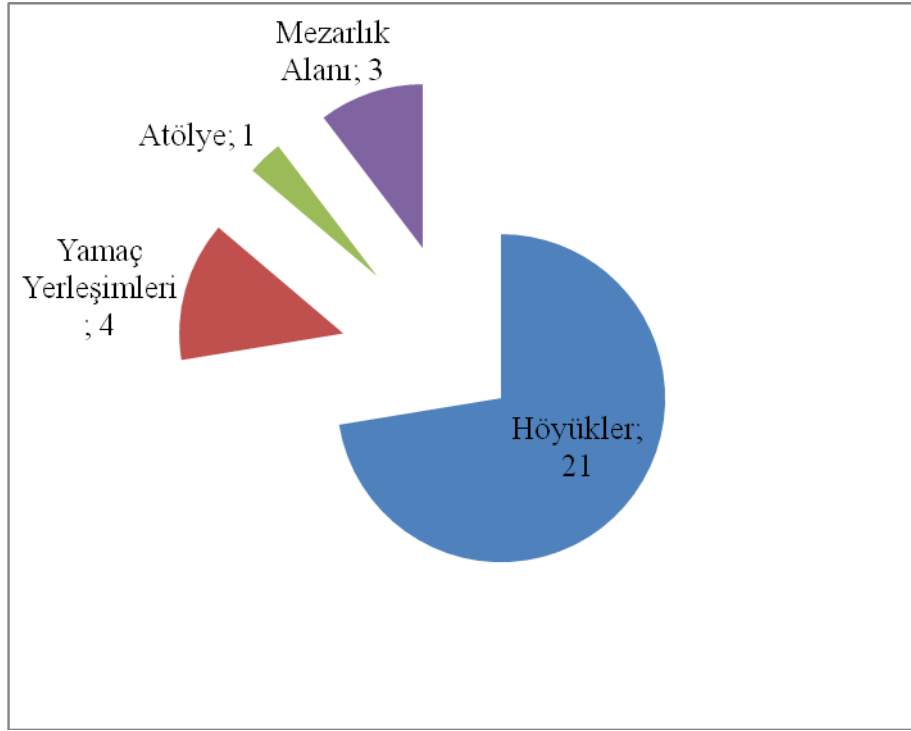
GRAFİKLER

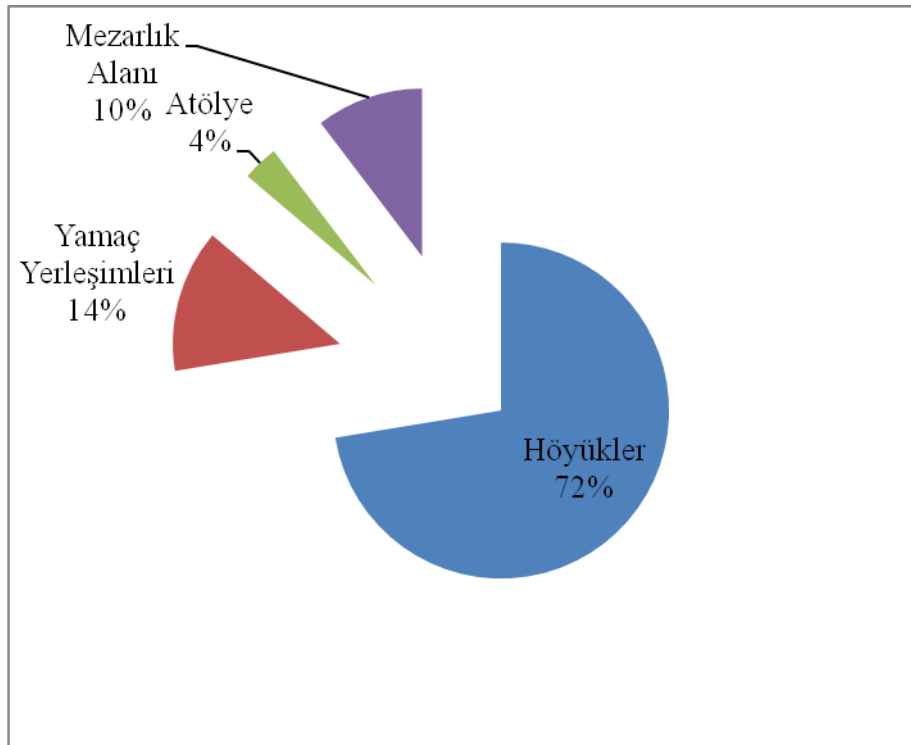
Grafik 1. Akhisar İlçesinde Bulunan Prehistorik ve Protohistorik toplam merkez sayısı (Akdeniz 2010, tarafımızca düzenlenmiştir).

Grafik 2. Akhisar İlçesinde Bulunan Prehistorik ve Protohistorik toplam merkez sayısının oransal olarak dağılımı (Akdeniz 2010, tarafımızca düzenlenmiştir).

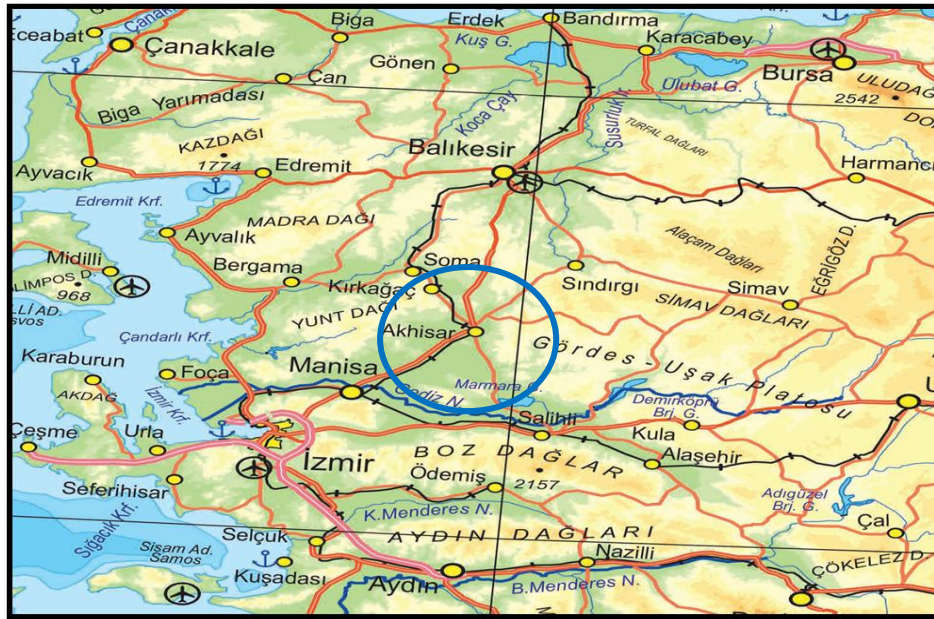
Grafik 3. Tez kapsamında incelenen Prehistorik ve Protohistorik toplam merkez sayısının buluntu merkezlerine göre dağılımı (Akdeniz 2010, tarafımızca düzenlenmiştir).

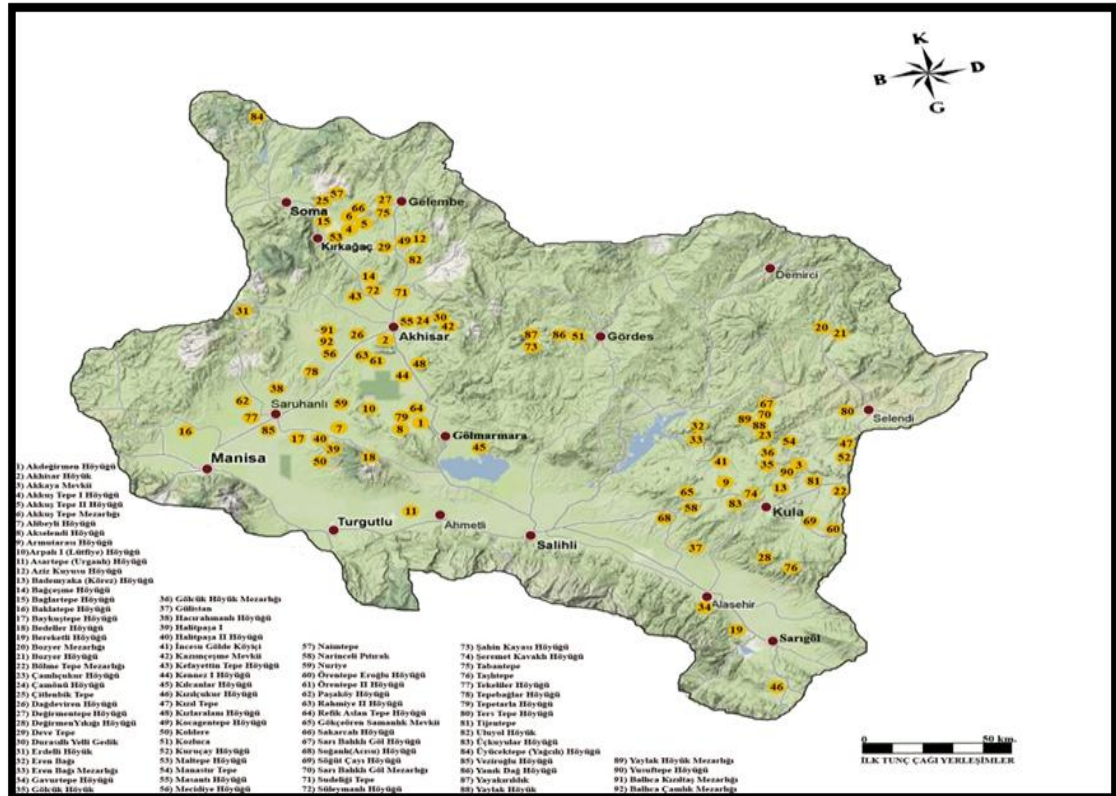
Grafik 4. Tez kapsamında incelenen Prehistorik ve Protohistorik toplam merkez sayısının sayısal olarak dağılımı (Akdeniz 2010, tarafımızca düzenlenmiştir).

LEVHALAR

LEVHA I

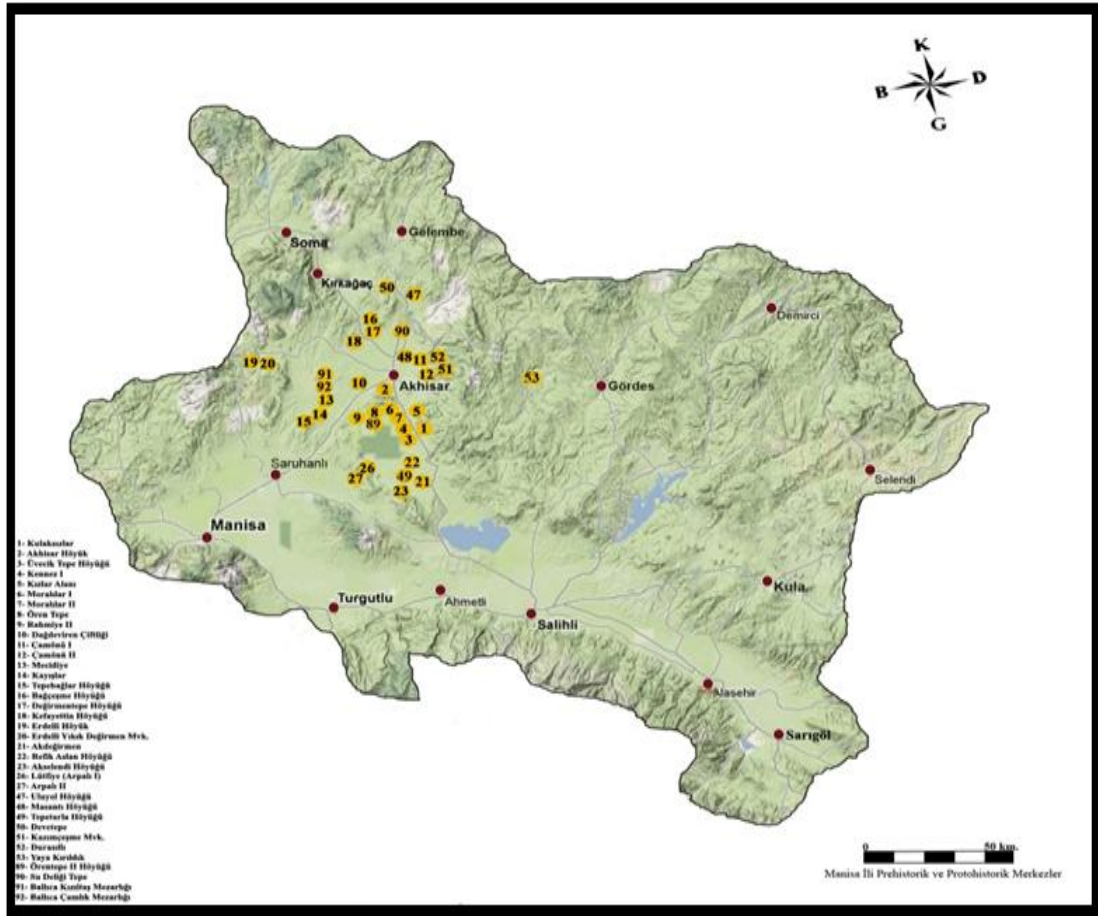
Resim 1. Tezin konusu olan coğrafyayı gösterir harita (<http://www.hgk.msb.gov.tr>, 2015)

Resim 2. Manisa ili sınırlarında tespit edilen İlk Tunç Çağı buluntu merkezleri

(Akdeniz 2010a, -).

LEVHA II

Resim 3. İlk Tunç Çağı merkezlerinin Akhisar Yöresi'ndeki dağılımını gösterir harita (Akdeniz 2010a, tarafımızca düzenlenmiştir).

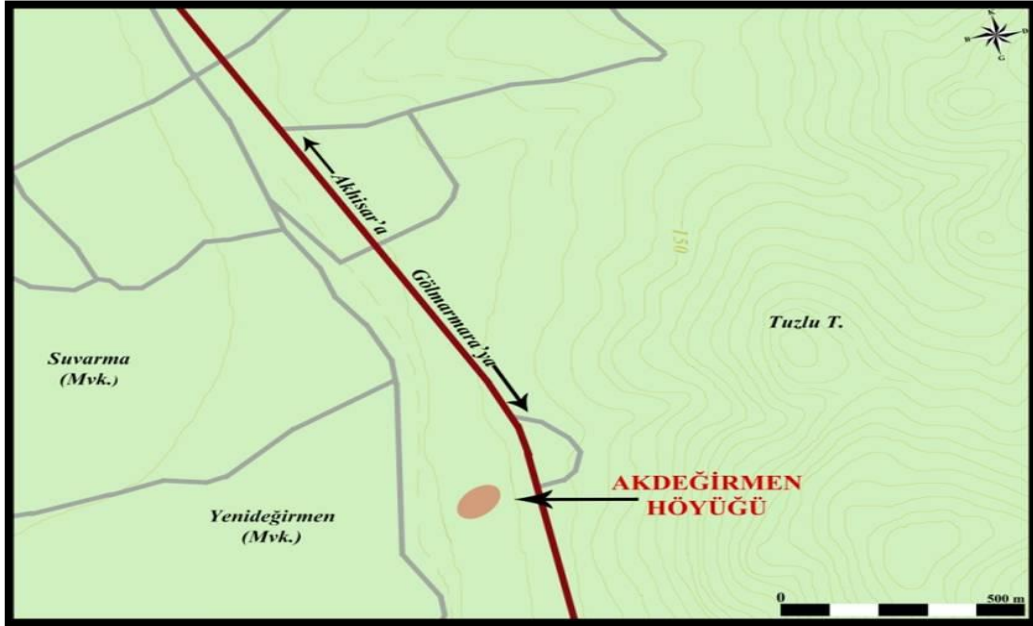

Resim 4. Akhisar Bölgesi jeoloji haritası (Takaoğlu 2005, 10).

LEVHA III

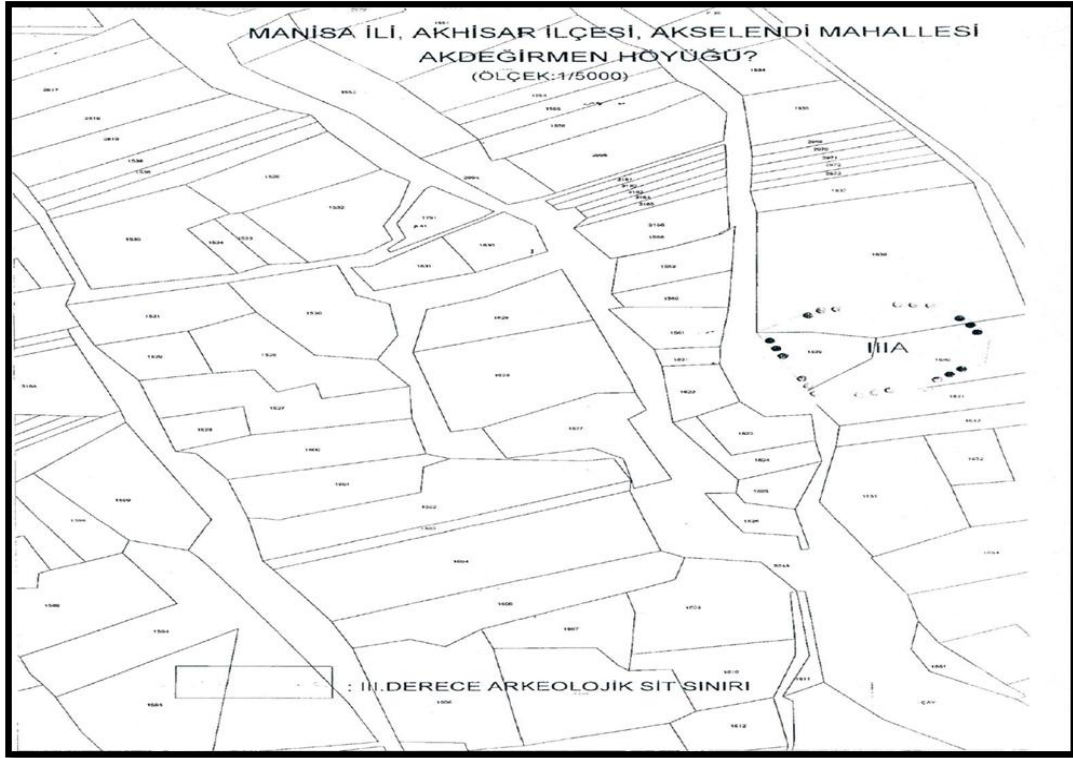
Resim 5. Akdeğirmen Höyüğü, doğudan genel görünüm (Akdeniz 2010a,379).

Resim 6. Akdeğirmen Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 378).

LEVHA IV

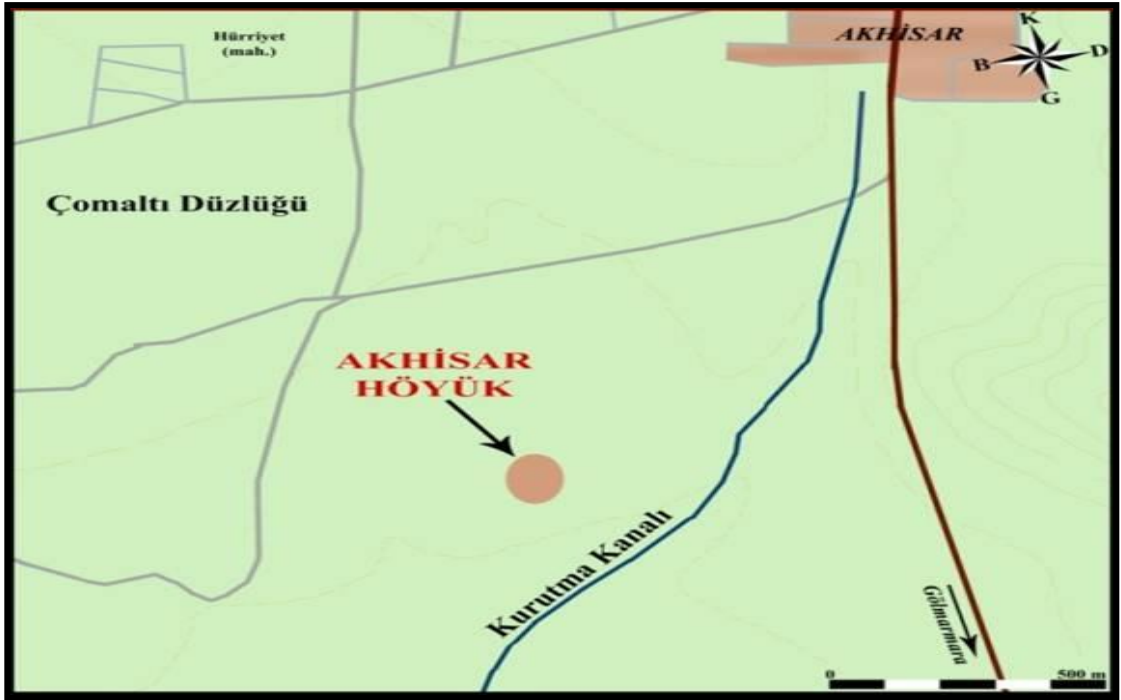

Resim 7. Akdeğirmen Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

Resim 8. Akhisar Höyüğü, kuzeydoğudan görünüm (Akdeniz 2010a, 382).

LEVHA V

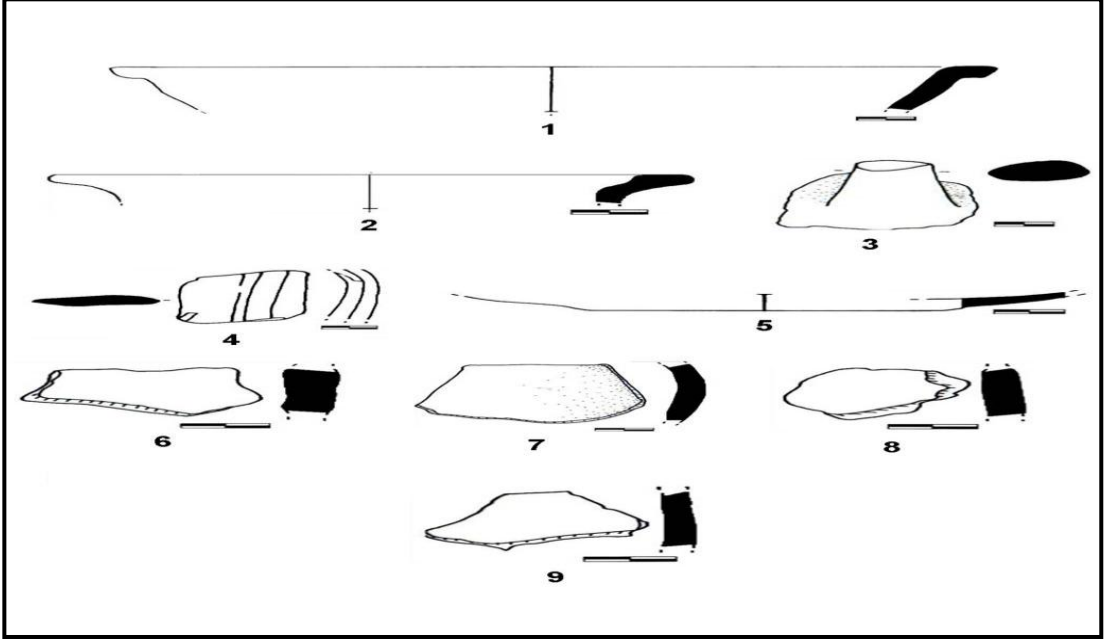

Resim 9. Akhisar Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita (Akdeniz 2010a, 381).

Resim 10. Akhisar Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,383).

LEVHA VI

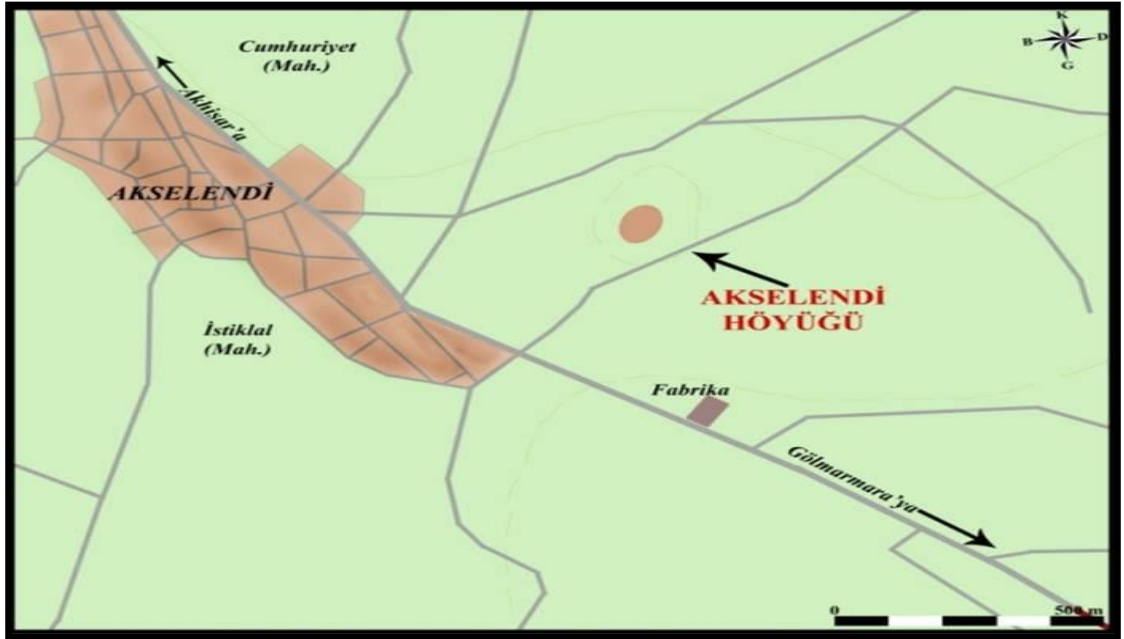
Resim 11. Akhisar Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,385).

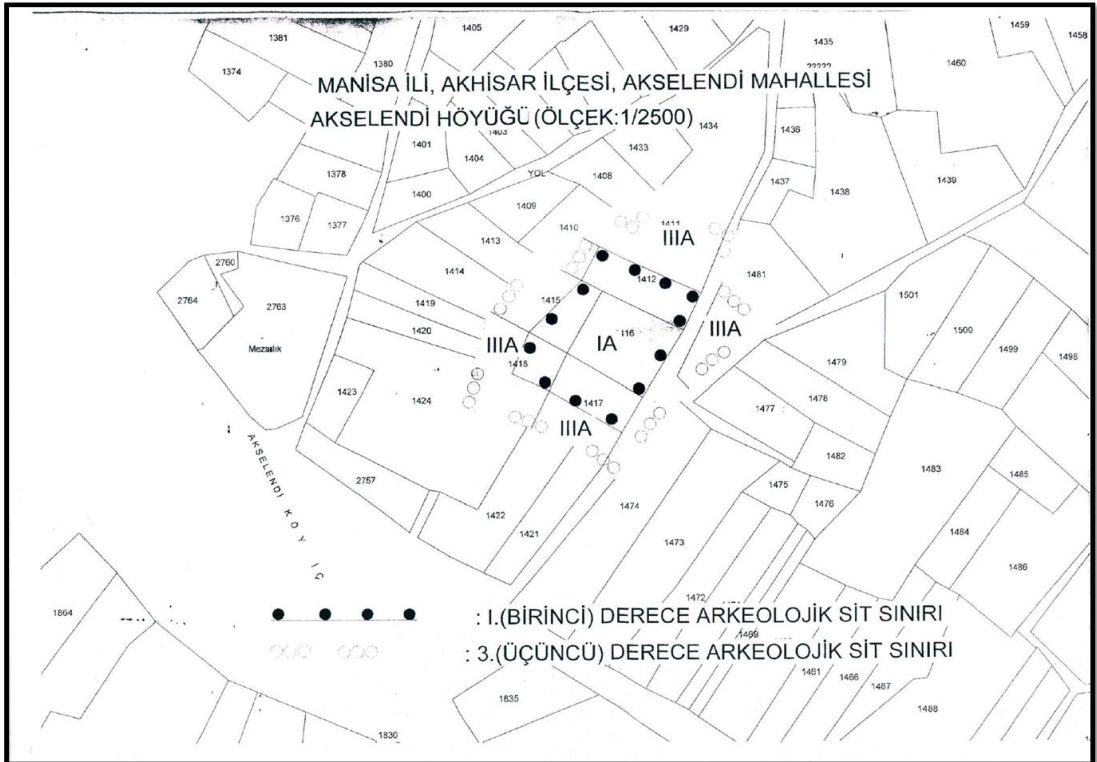

Resim 12. Akselendi Höyüğü'nün, güneydoğudan görünümü (Akdeniz 2010a,387).

LEVHA VII

Resim 13. Akselendi Höyüğü ve çevresini gösterir harita (Akdeniz 2010a, 386).

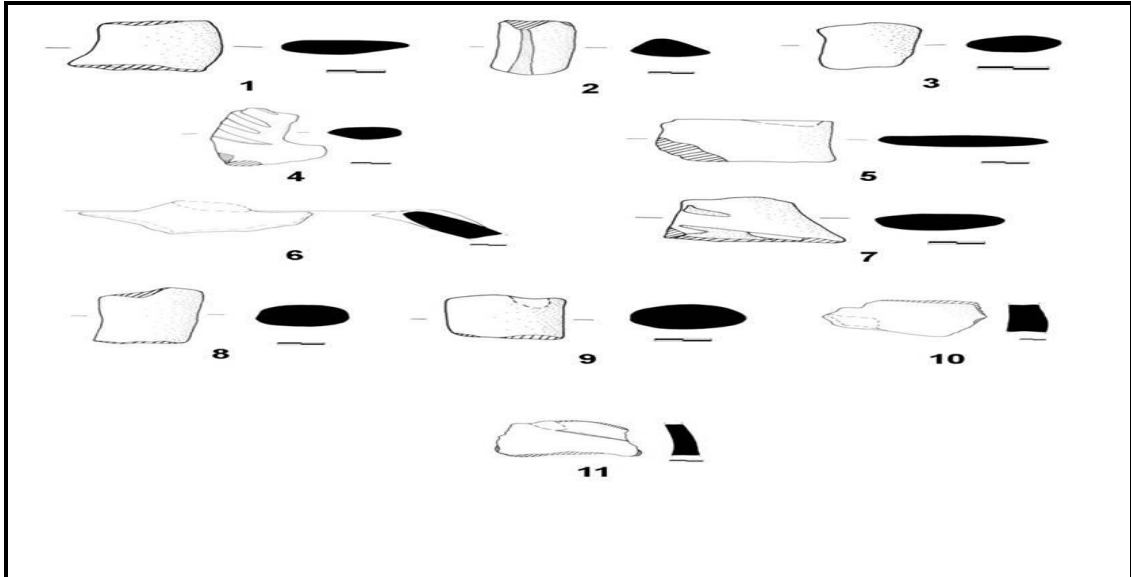

Resim 14. Akselendi Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

LEVHA VIII

Resim 15. Akseleudi Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,387).

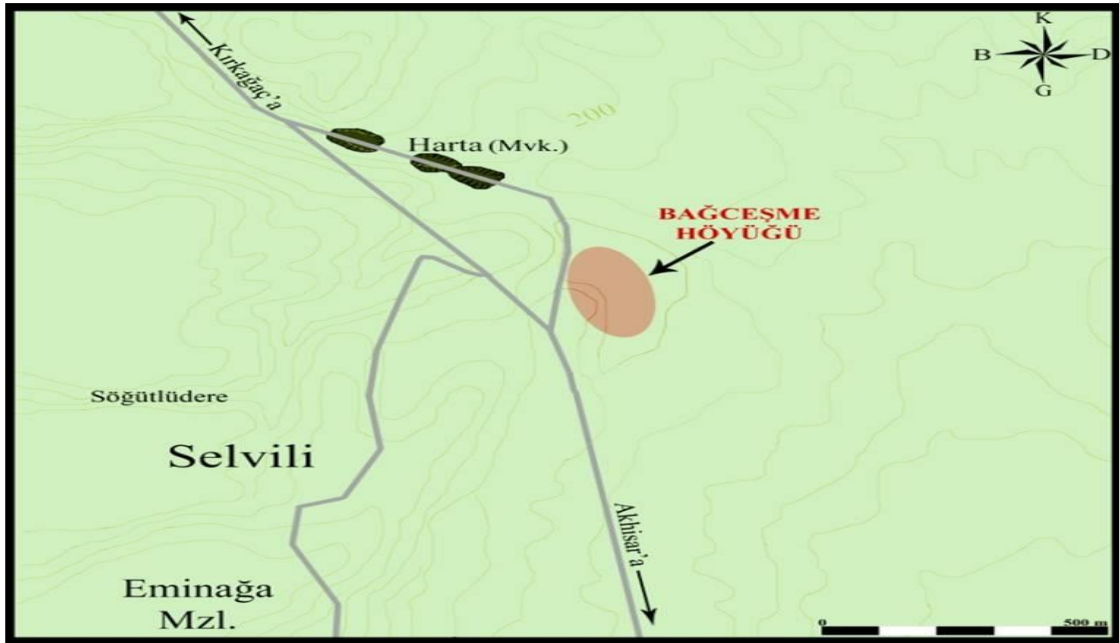
Resim 16. Akseleudi Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,388).

LEVHA IX

Resim 17. Bağçeşme Höyüğü'nün batıdan görünümü (Akdeniz 2010a,389).

Resim 18. Bağçeşme Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 389).

LEVHA X

Resim 19. Bağçeşme Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

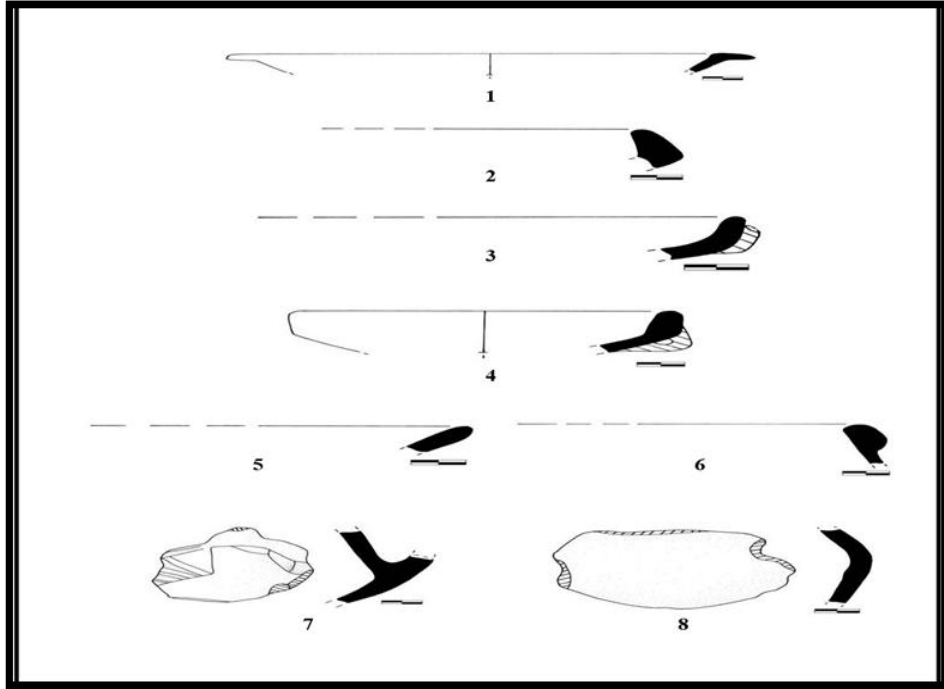
(Akdeniz 2010a,390).

Resim 20. Bağçeşme Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

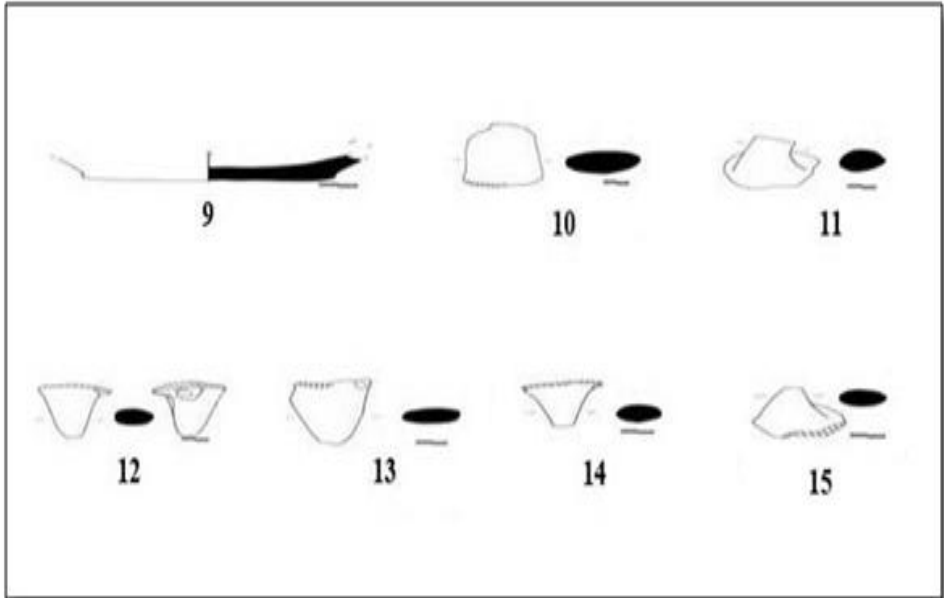
(Akdeniz 2010a,390).

LEVHA XI

Resim 21. Bağçeşme Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,392).

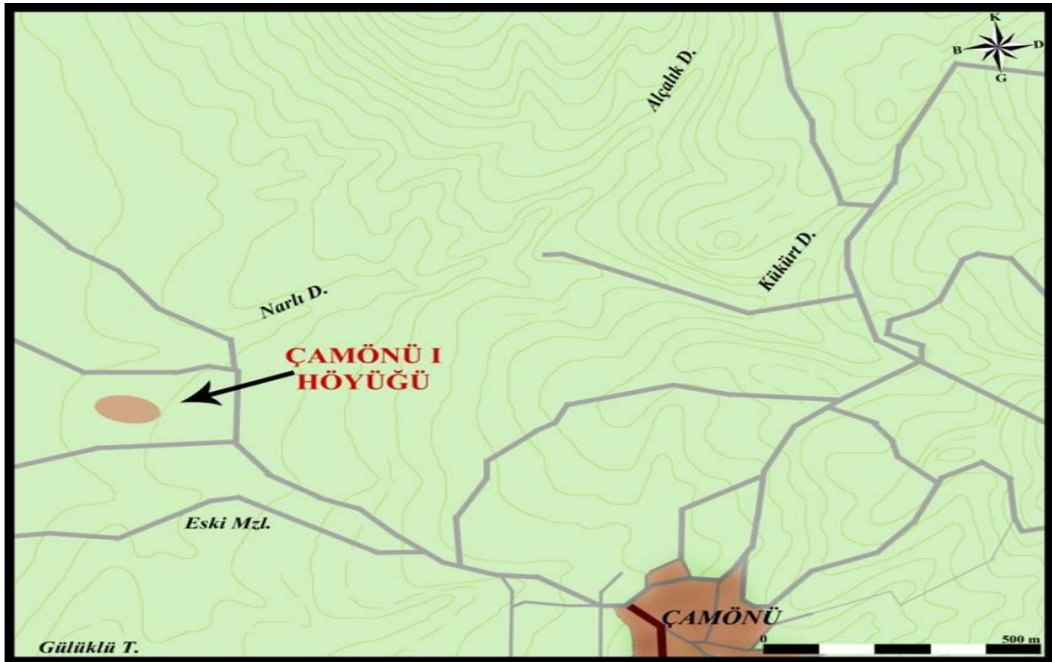
Resim 22. Bağçeşme Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,393).

LEVHA XII

Resim 23. Çamönü Höyüğü'nün güneydoğudan görünümü (Akdeniz 2010a,394).

Resim 24. Çamönü Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 394).

LEVHA XIII

Resim 25. Çamönü Höyüğü 2007 yılı İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,395).

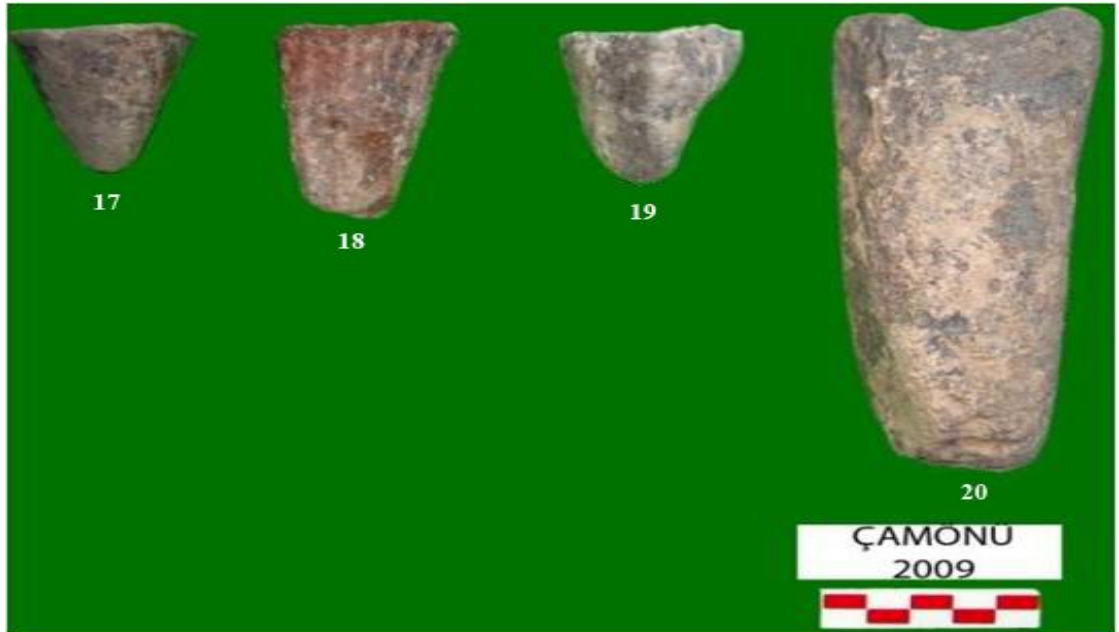

Resim 26. Çamönü Höyüğü 2007 yılı İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,395).

LEVHA XIV

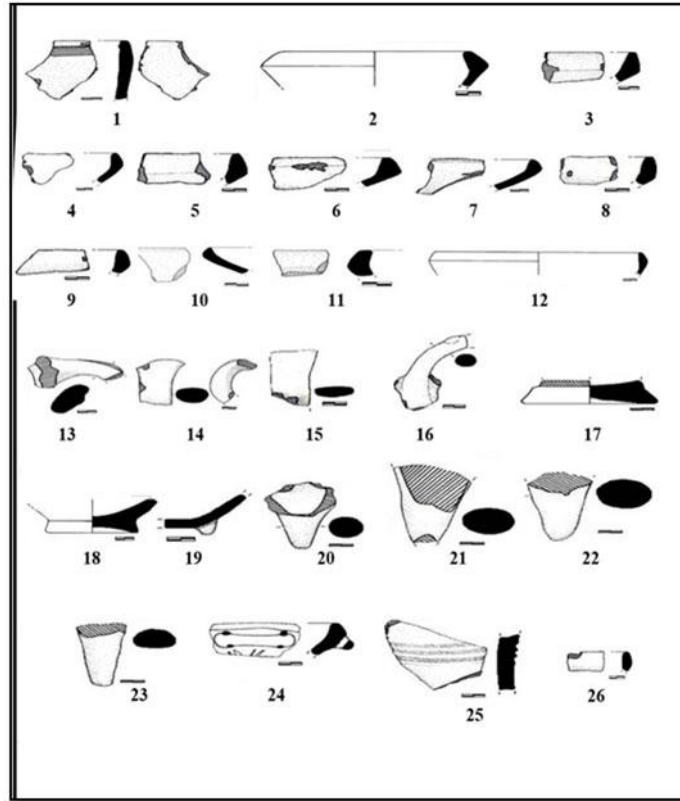

Resim 27. Çamönü Höyüğü 2009 yılı İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,397).

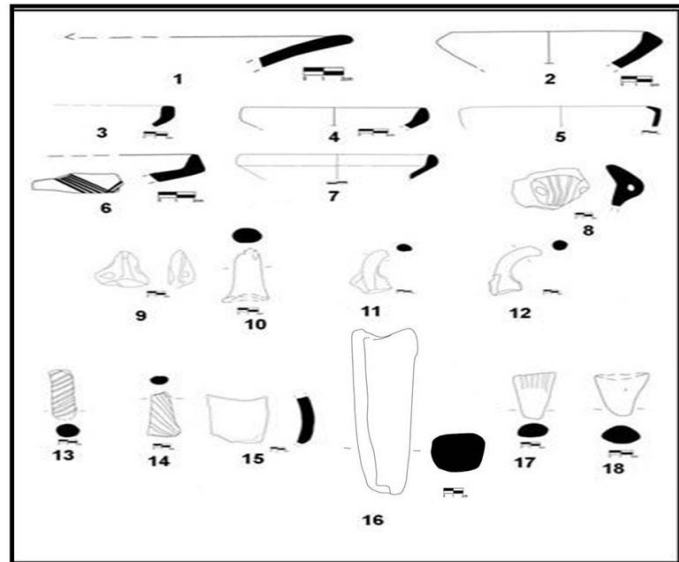

Resim 28. Çamönü Höyüğü 2009 yılı İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,397).

LEVHA XV

Resim 29.Çamönü Höyüğü 2007 yılı İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a,400).

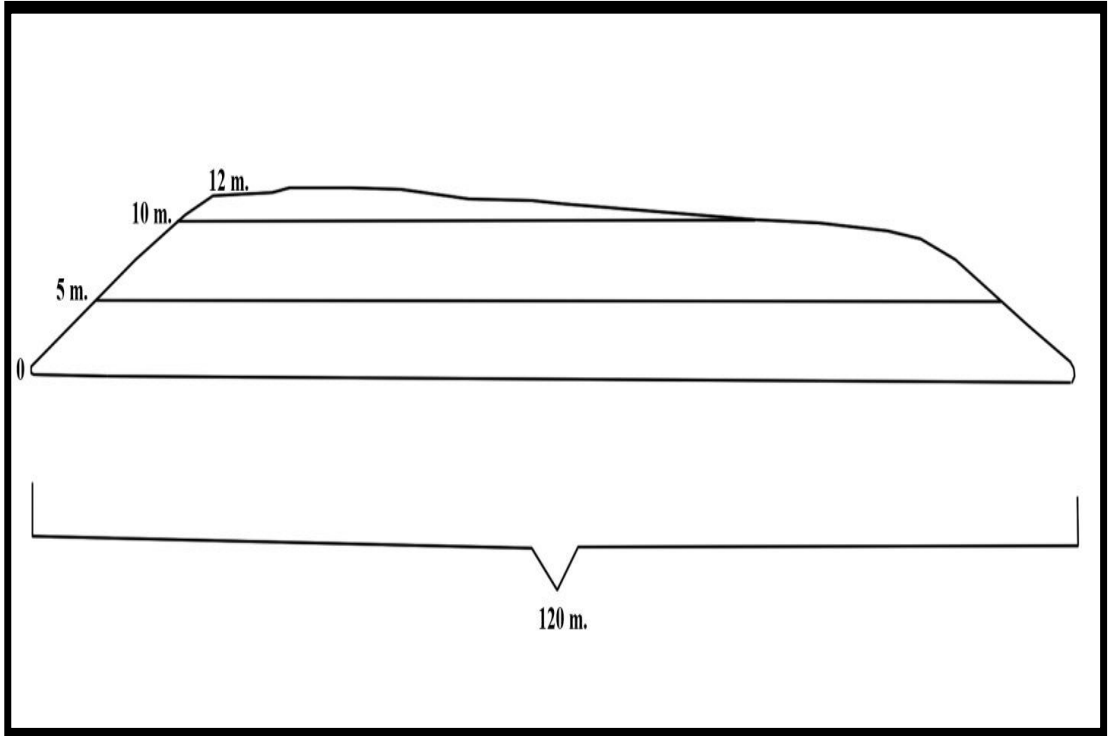
Resim 30. Çamönü Höyüğü 2009 yılı İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a,403).

LEVHA XVI

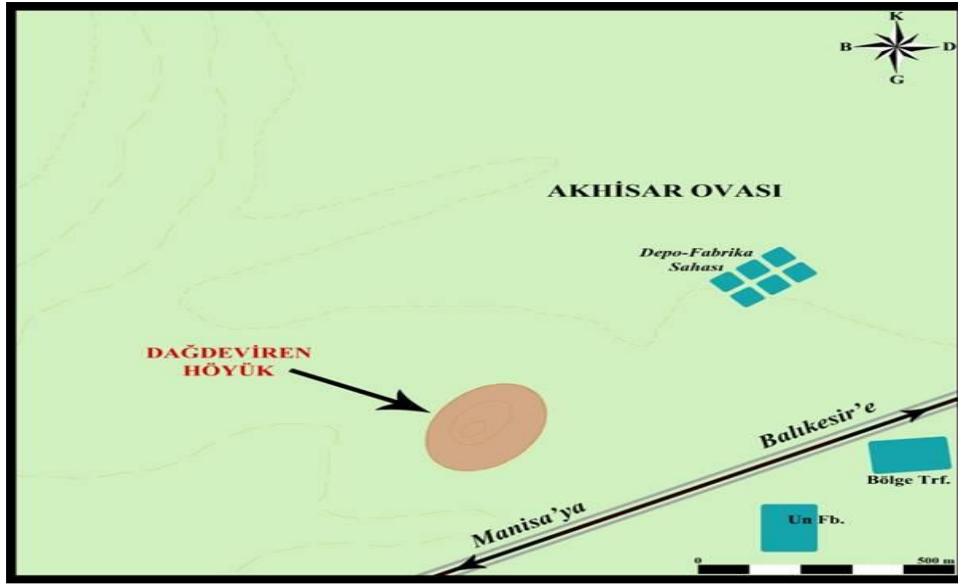
Resim 31. Dağdeviren Hüyükü, güneydoğudan görünüm

(Akdeniz 2010a,403).

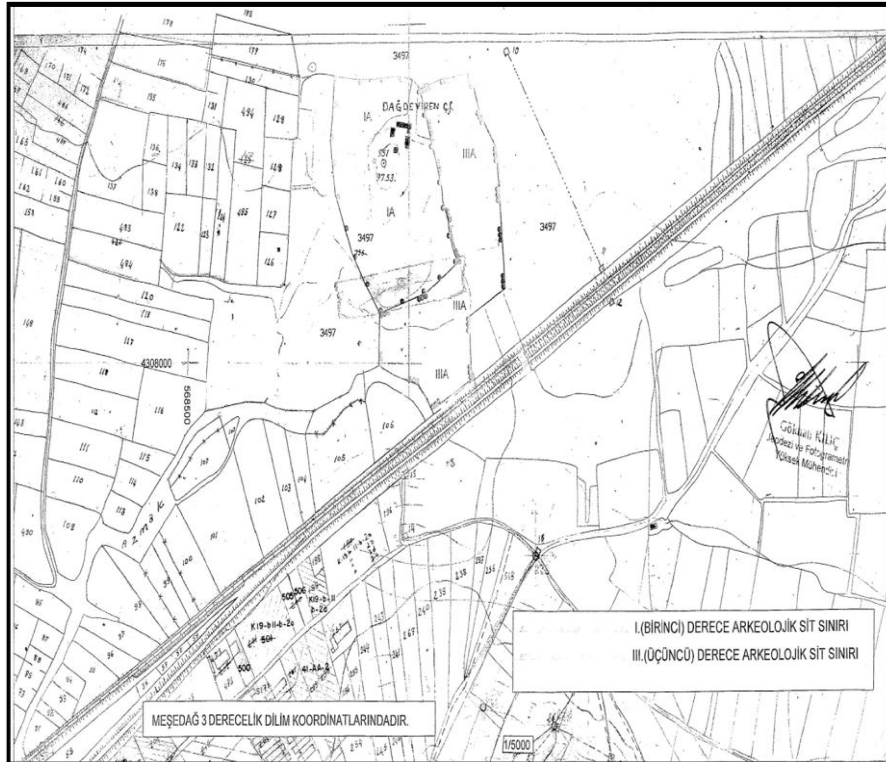

Resim 32. Dağdeviren Hüyükü, cepheden çizimi (Akdeniz 2010a, 402).

LEVHA XVII

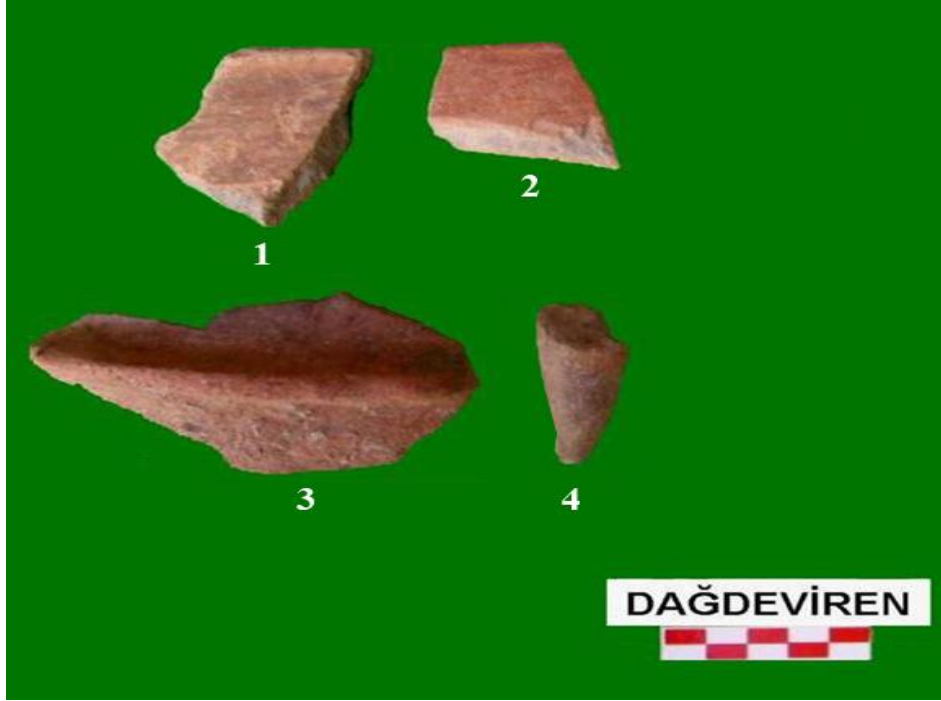

Resim 33. Dağdeviren Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita
(Akdeniz 2010a,402).

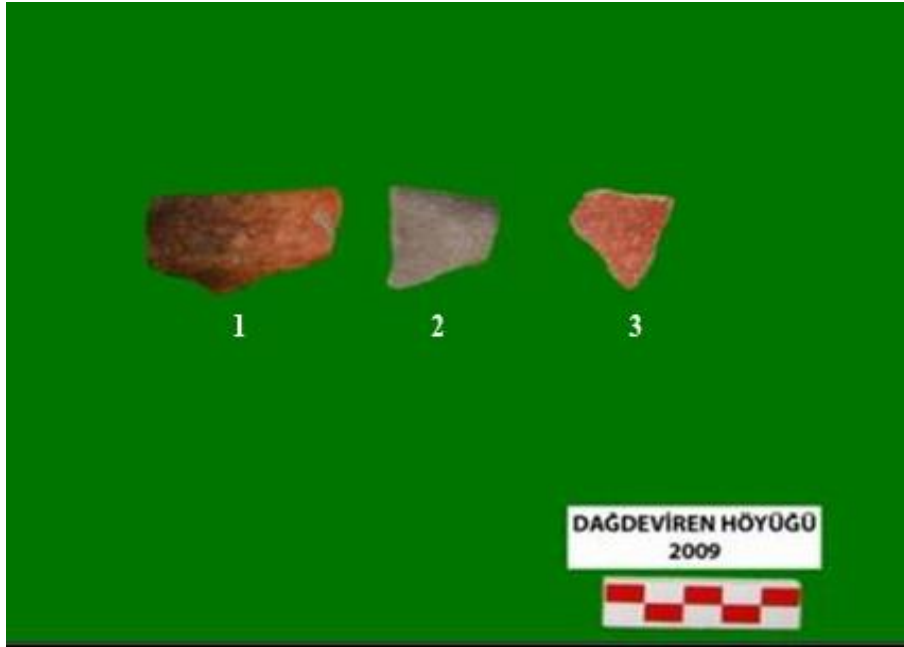
Resim 34. Dağdeviren Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik SİT
haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015)

LEVHA XVIII

Resim 35. Dağdeviren Höyüğü 2007 yılı İlk Tunç Çağı buluntuları

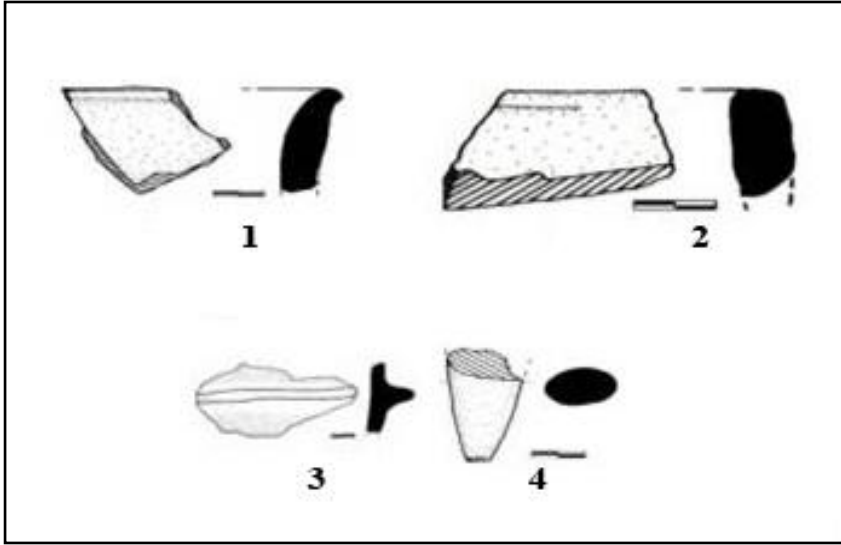
(Akdeniz 2010a,404).

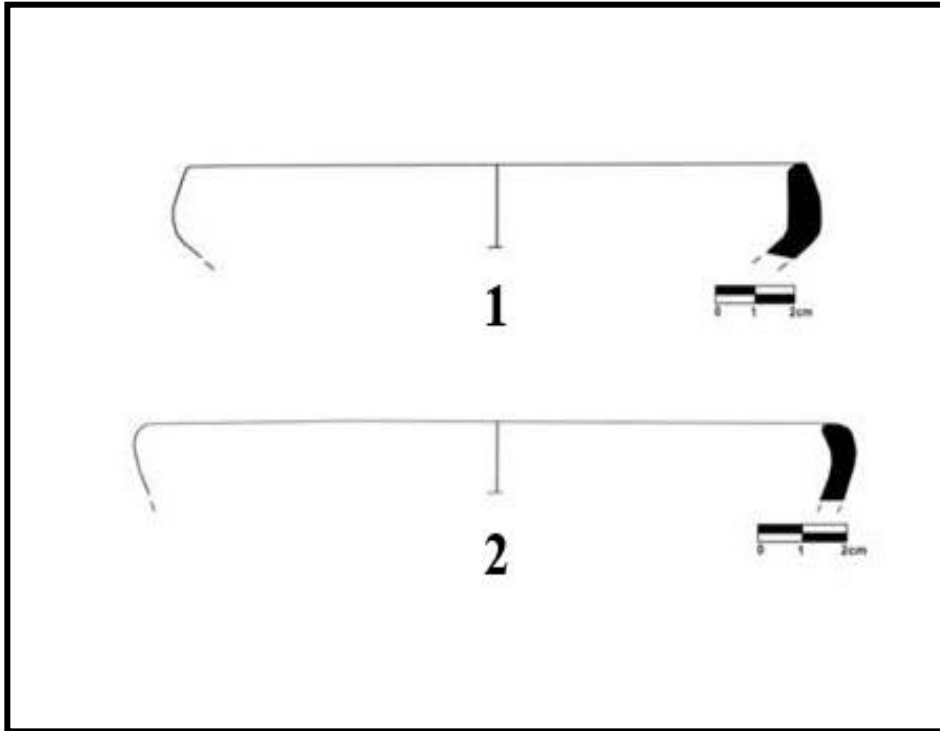
Resim 36. Dağdeviren Höyüğü 2009 yılı İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a,405).

LEVHA XIX

Resim 37. Dağdeviren Höyüğü 2007 yılı İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a,404).

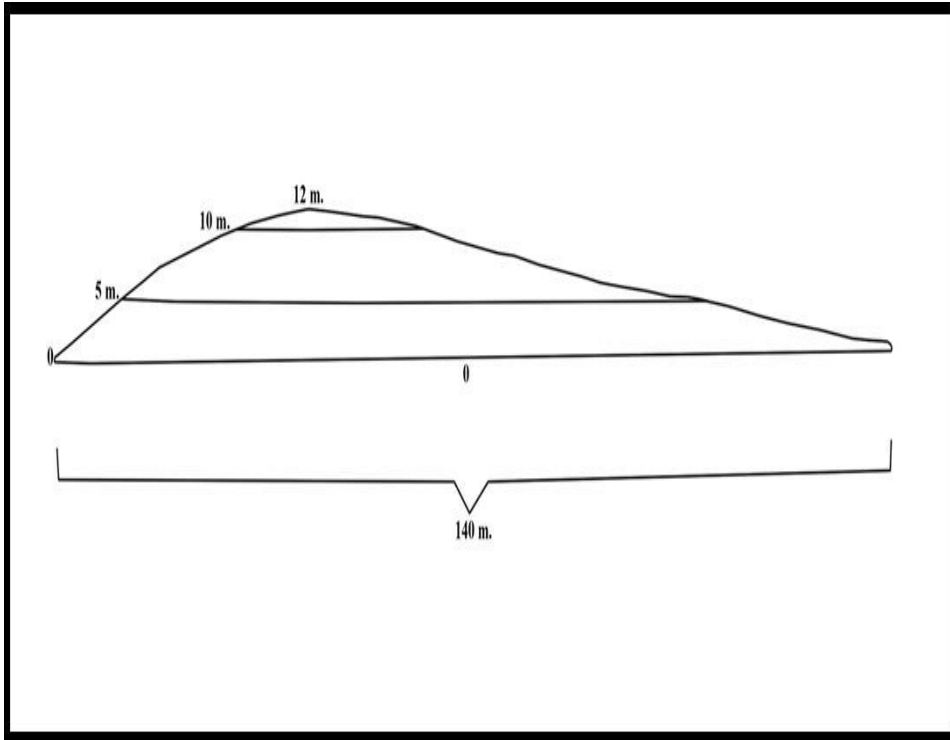

Resim 38. Dağdeviren Höyüğü 2009 yılı İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a,406).

LEVHA XX

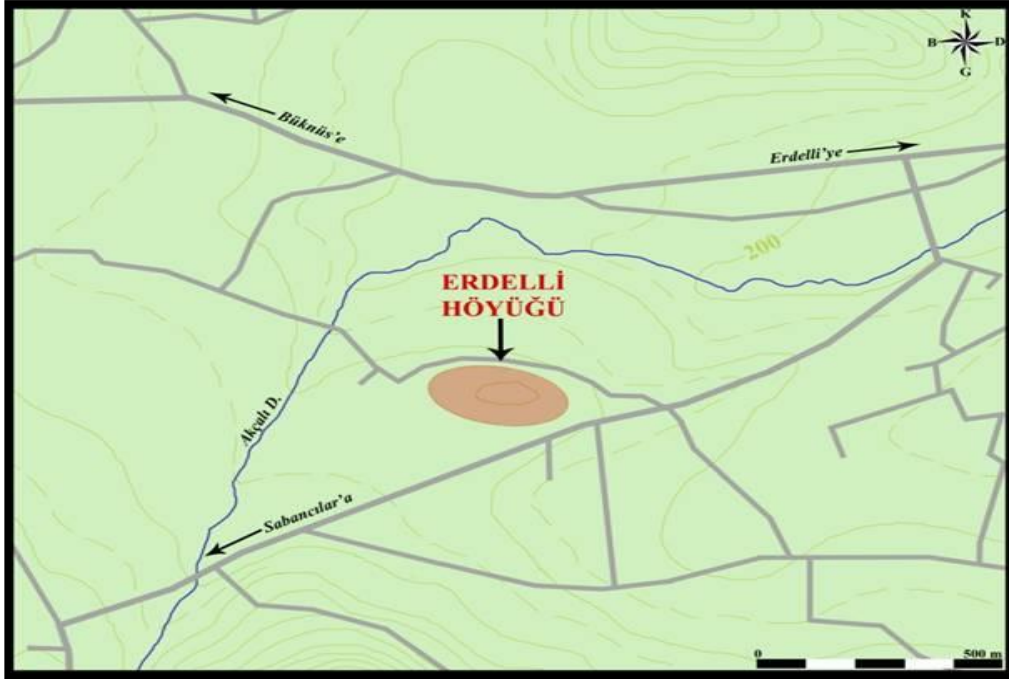

Resim 39. Erdelli Höyüğü'nün doğudan görünümü (Akdeniz 2010a,408).

Resim 40. Erdelli Höyüğü, cepheden çizimi (Akdeniz 2010a, 407).

LEVHA XXI

Resim 41. Erdelli Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 407).

Resim 42. Erdelli Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,409).

LEVHA XXII

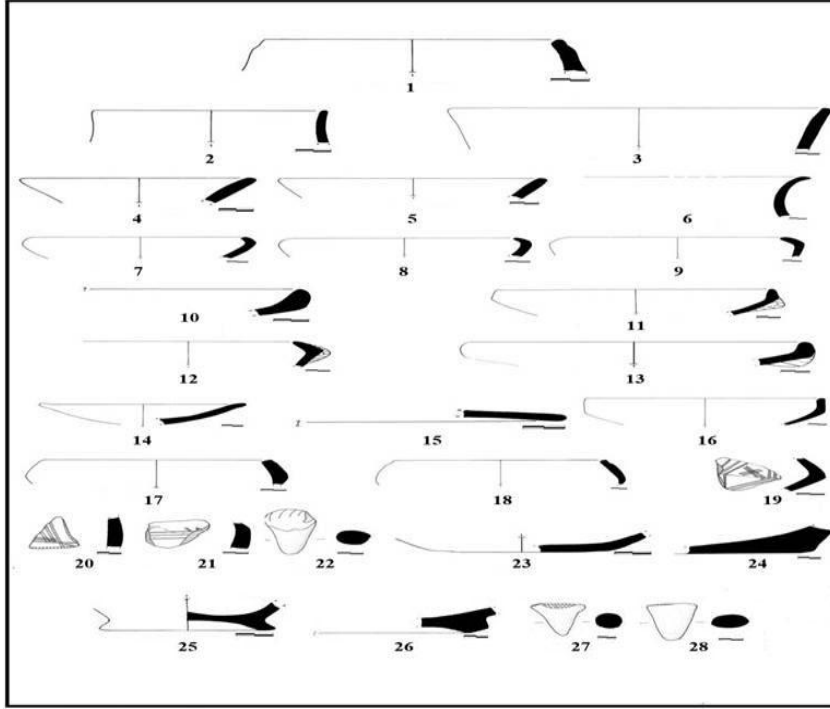
Resim 43. Erdelli Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,410).

Resim 44. Erdelli Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a,410).

LEVHA XXIII

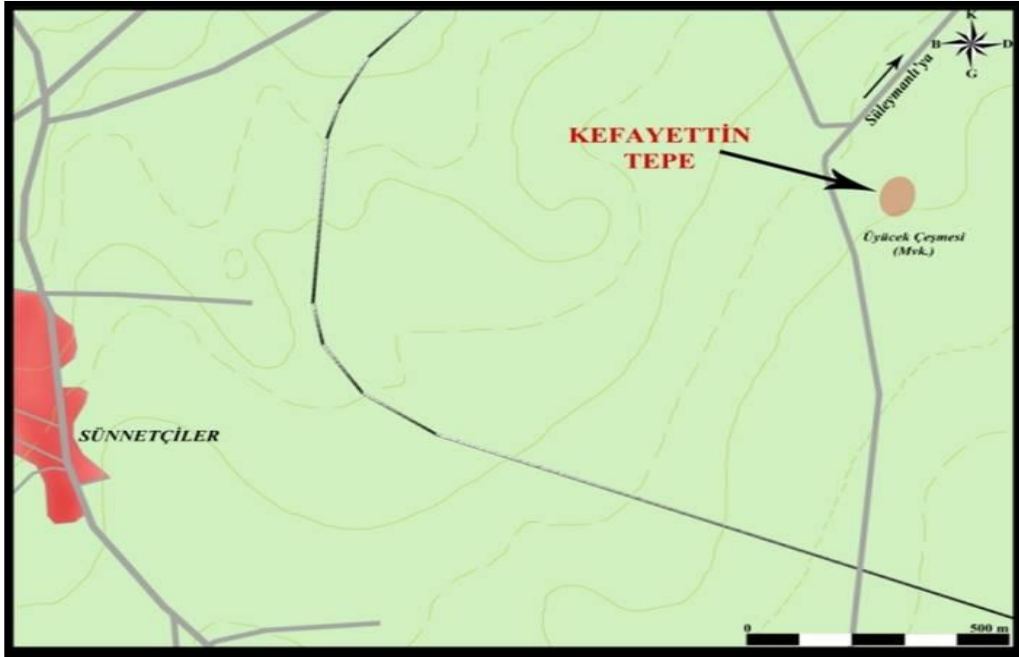
Resim 45. Erdelli Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,413).

Resim 46. Kefayettin Tepe Höyüğü, doğudan görünüm (Akdeniz 2010a,415).

LEVHA XXIV

Resim 47. Kefayettin Tepe Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

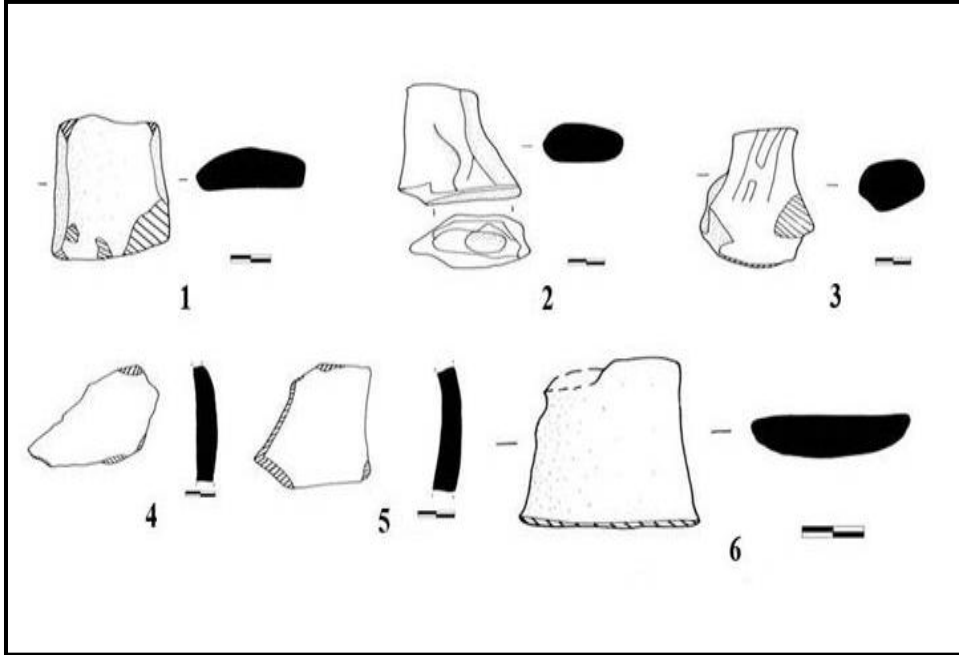
(Akdeniz 2010a, 414).

Resim 48. Kefayettin Tepe Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a,415).

LEVHA XXV

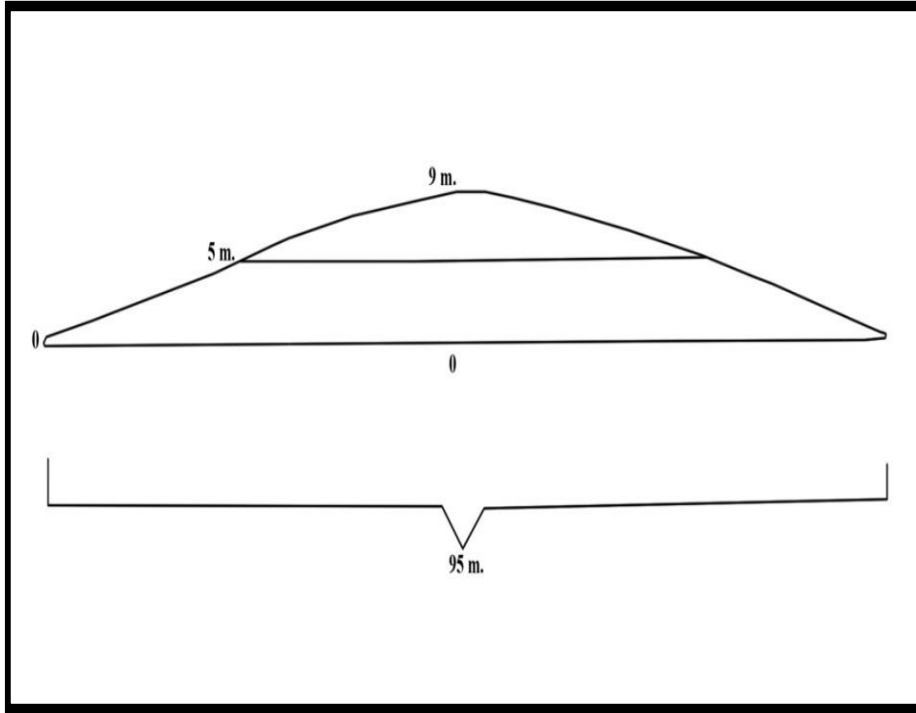
Resim 49. Kefayettin Tepe Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,417).

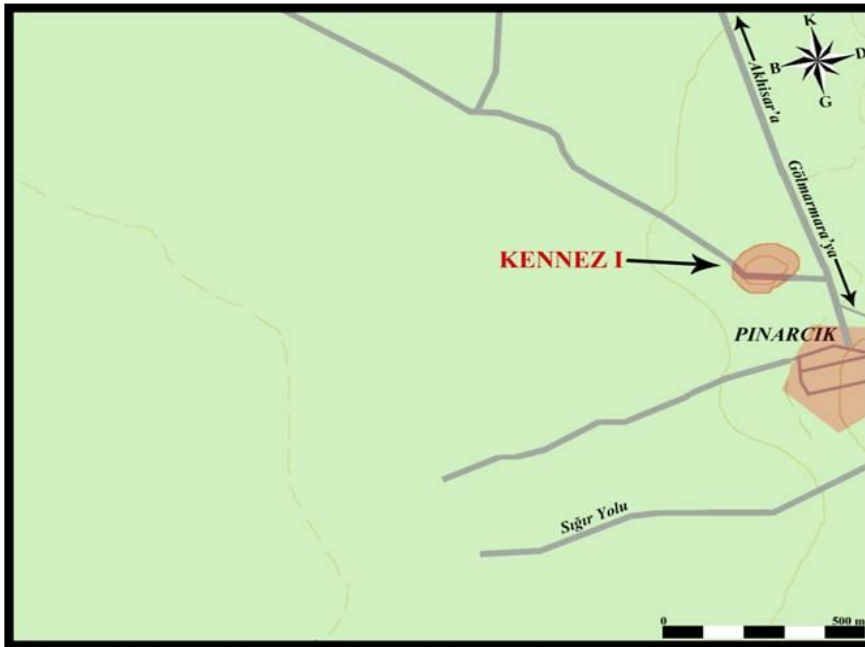

Resim 50. Kennez I Höyüğü, güneybatıdan görünüm (Akdeniz 2010a,419).

LEVHA XXVI

Resim 51. Kennez I Höyüğü, cepheden çizimi (Akdeniz 2010a, 418).

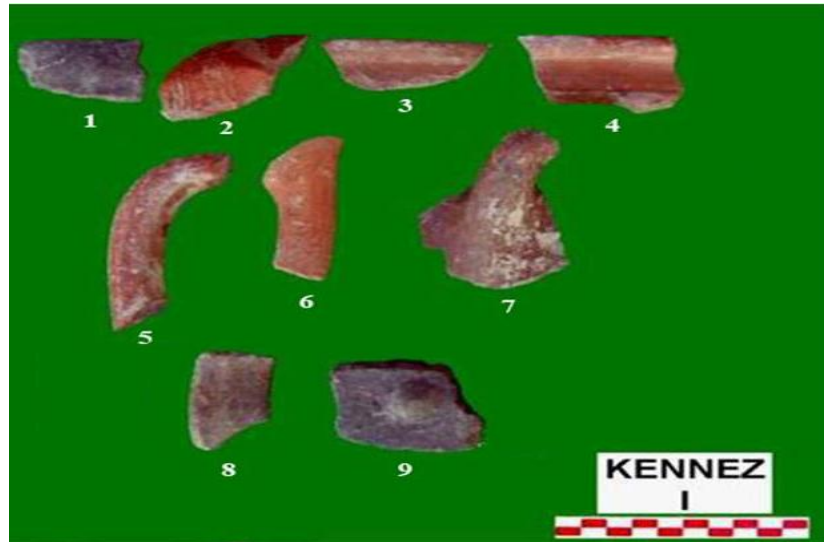

Resim 52. Kennez I Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita (Akdeniz 2010a,418)

LEVHA XXVII

Resim 53. Kennez I Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

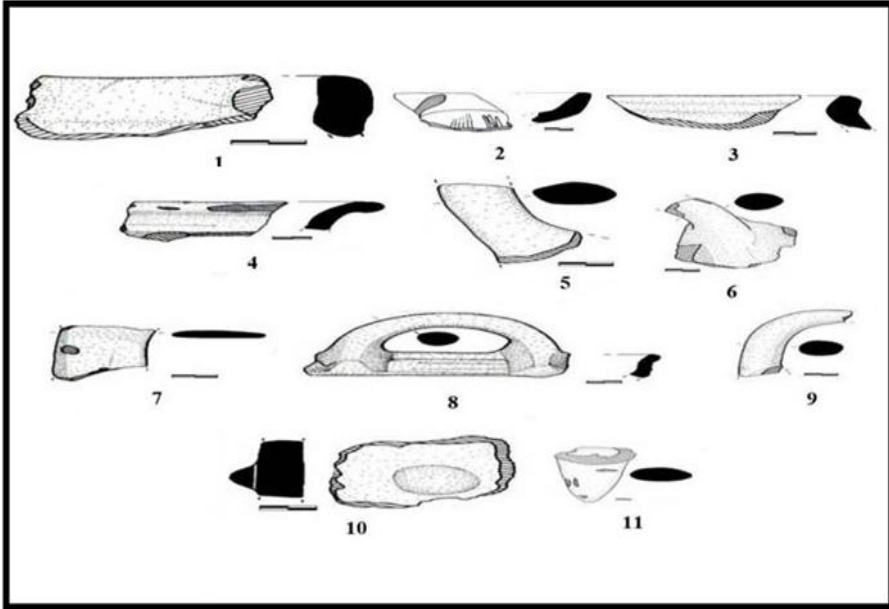
Resim 54. Kennez I Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları
(Akdeniz 2010a,420).

LEVHA XXVIII

Resim 55. Kennez I Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a,420).

Resim 56. Kennez I Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

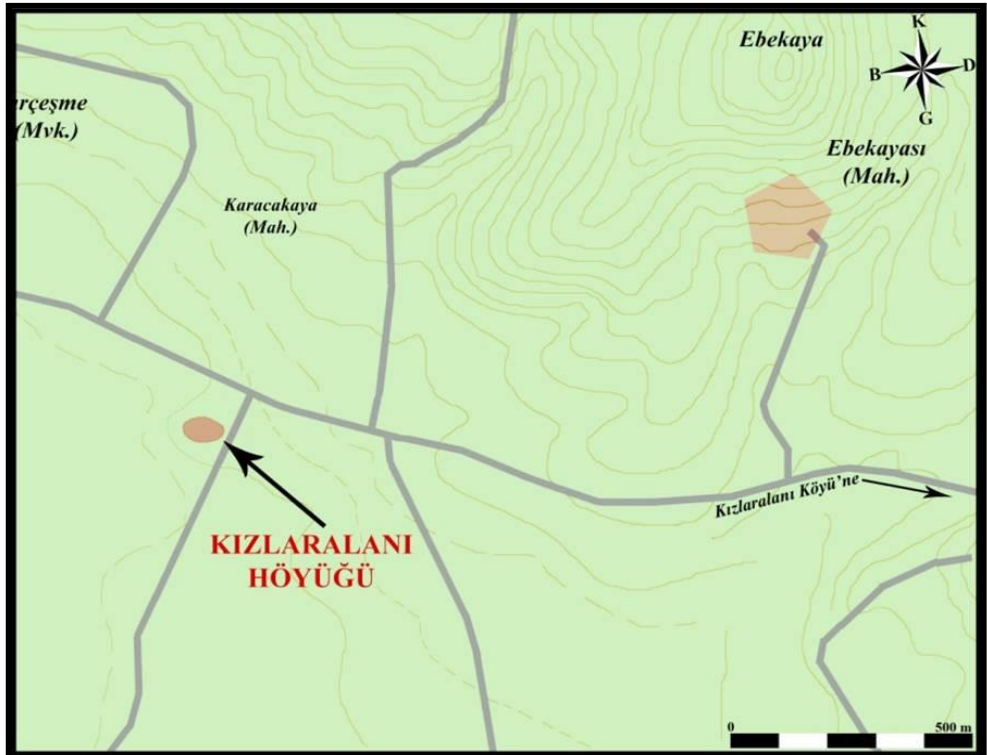
(Akdeniz 2010a,422).

LEVHA XXIX

Resim 57. Kızlaralanı Höyüğü'nün, güneybatıdan görünümü

(Akdeniz 2010a,422).

Resim 58. Kızlaralanı Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

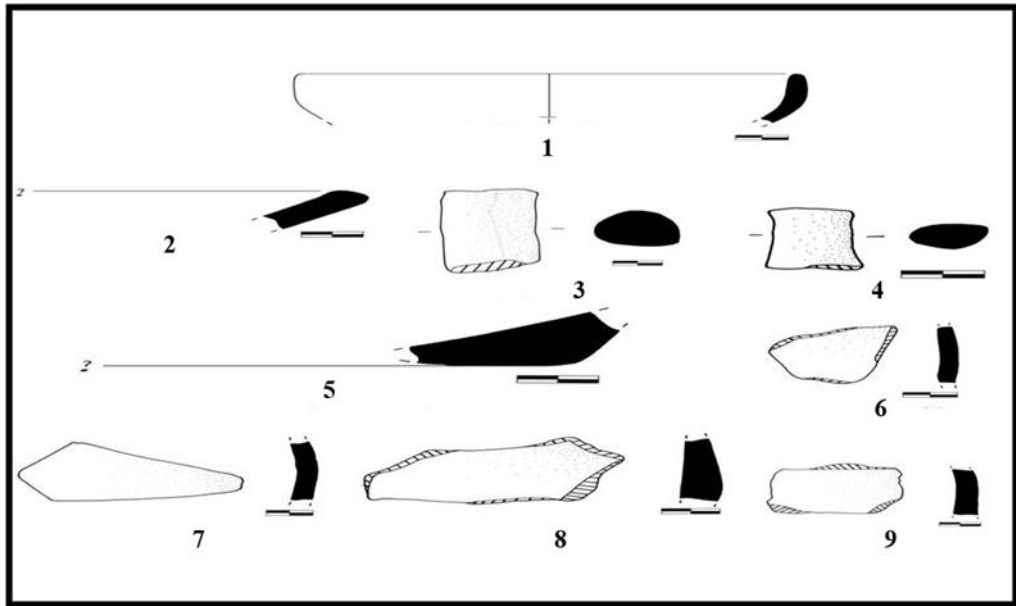
(Akdeniz 2010a, 422).

LEVHA XXX

Resim 59.Kızlaralanı Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a,423).

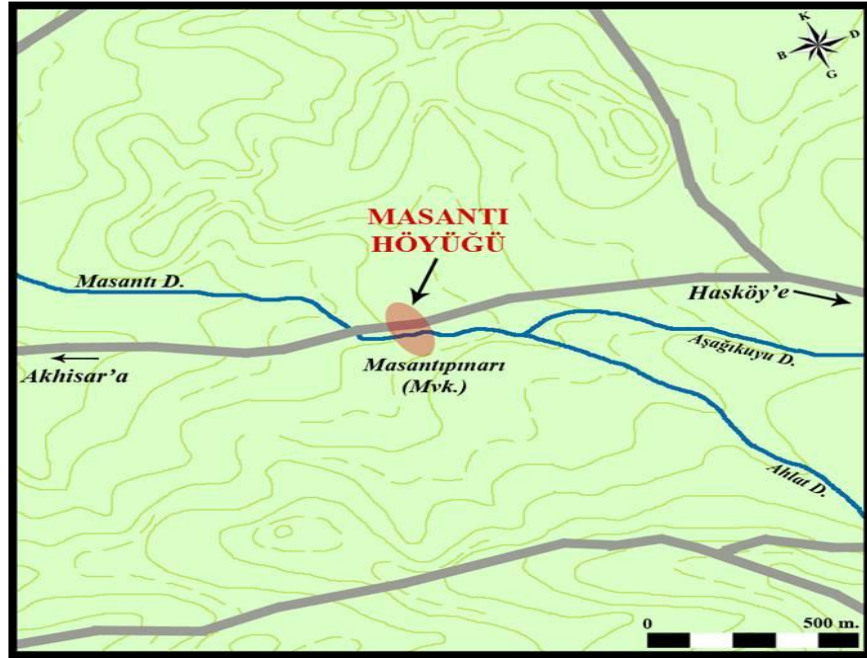
Resim 60. Kızlaralanı Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,424).

LEVHA XXXI

Resim 61. Masantı Höyüğü'nden bir görünüm (Akdeniz 2010a,425).

Resim 62. Masantı Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

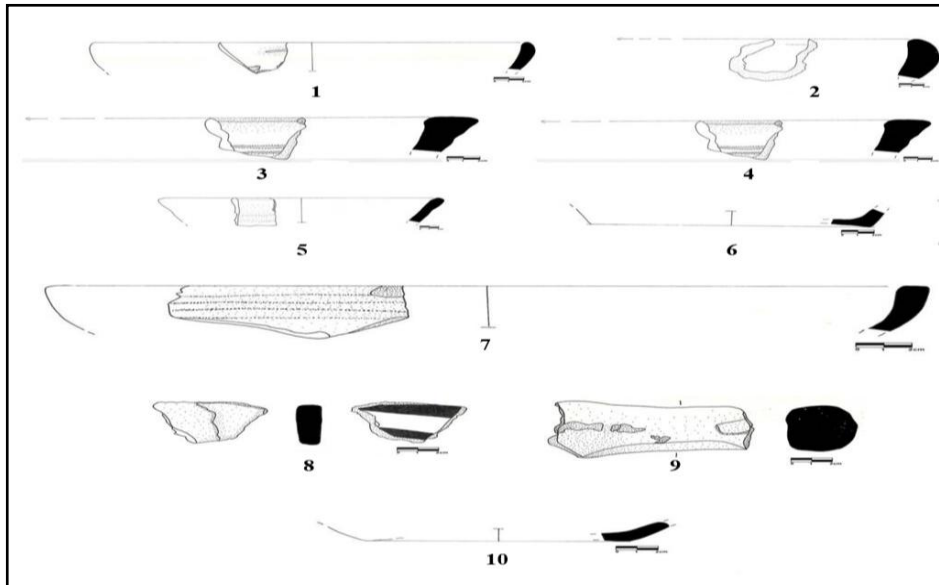
(Akdeniz 2010a, 424).

LEVHA XXXII

Resim 63. Masantı Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a,426).

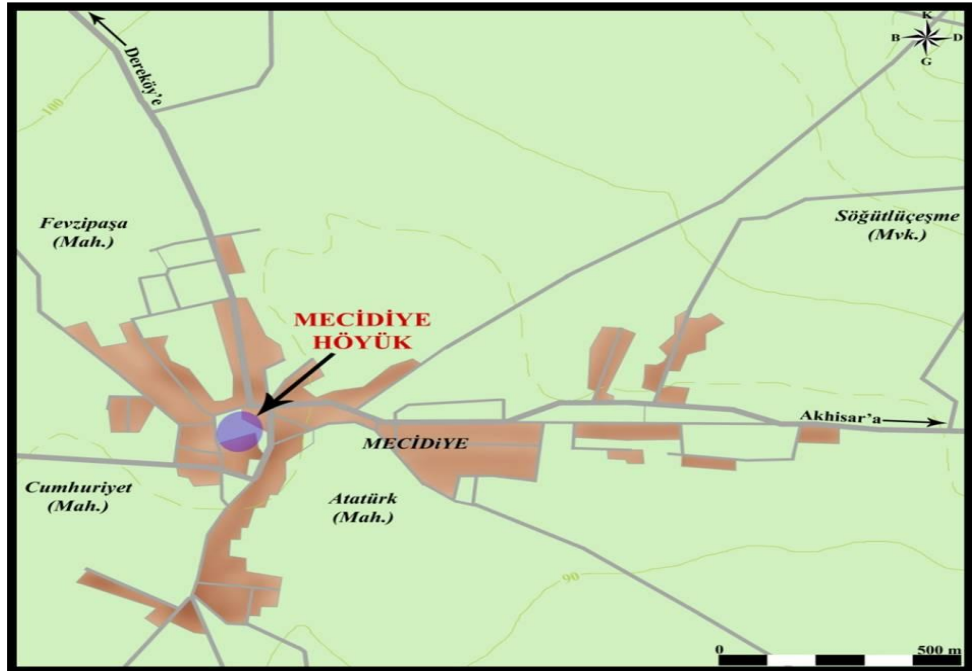
Resim 64. Masantı Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a,427).

LEVHA XXXIII

Resim 65. Mecidiye Höyüğü'nün güneydoğusundaki cami minaresinden görünümü (Akdeniz 2010a,429).

Resim 66. Mecidiye Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

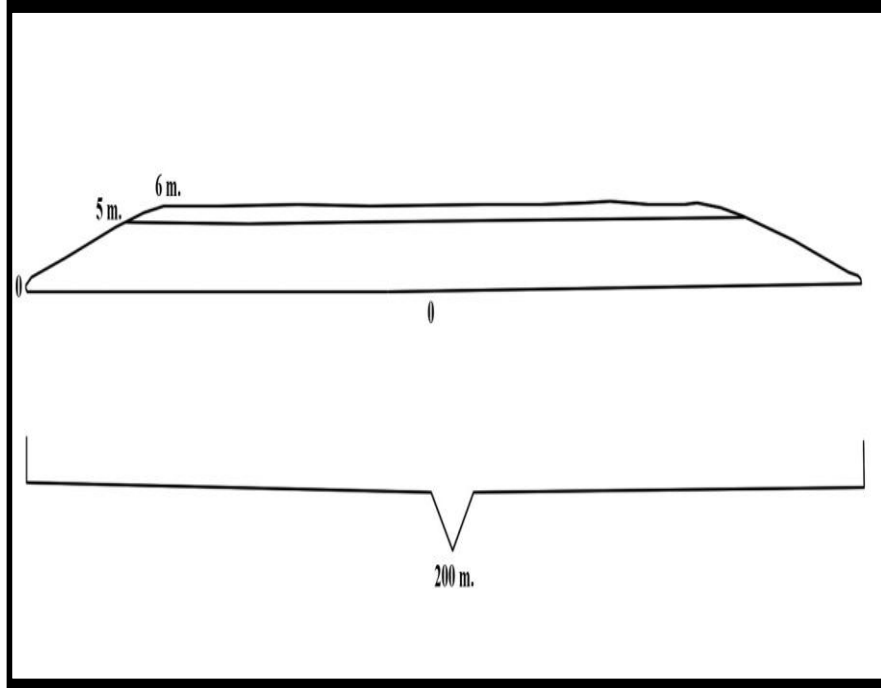
(Akdeniz 2010a, 428).

LEVHA XXXIV

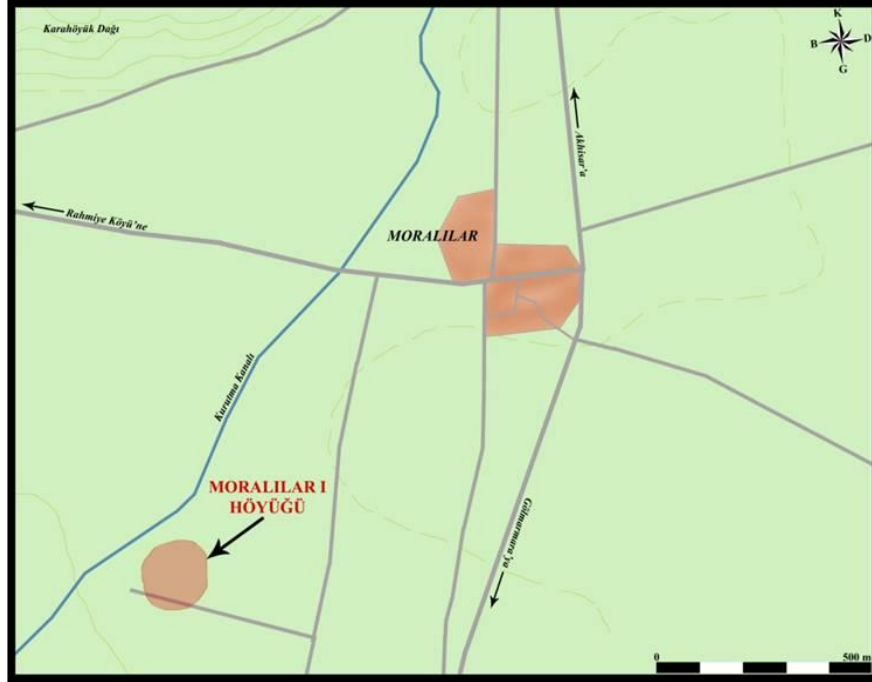
Resim 67. Moralılar Höyüğü'nün kuzeydoğudan görünümü

(Akdeniz 2010a,433).

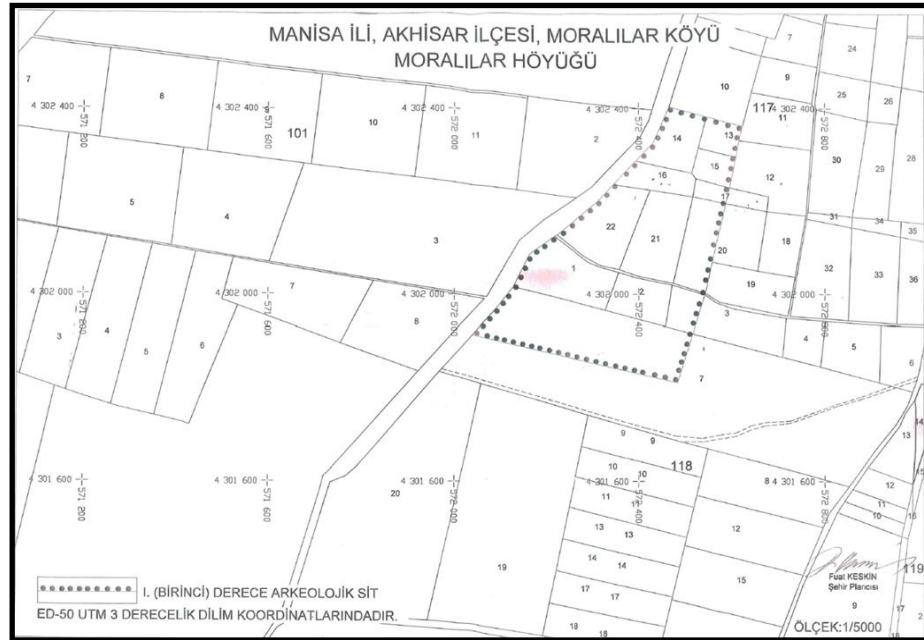
Resim 68. Moralılar Höyüğü, cepeden çizimi (Akdeniz 2010a, 432).

LEVHA XXXV

Resim 69. Moralılar Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 432).

Resim 70. Moralılar Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik SİT

haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

LEVHA XXXVI

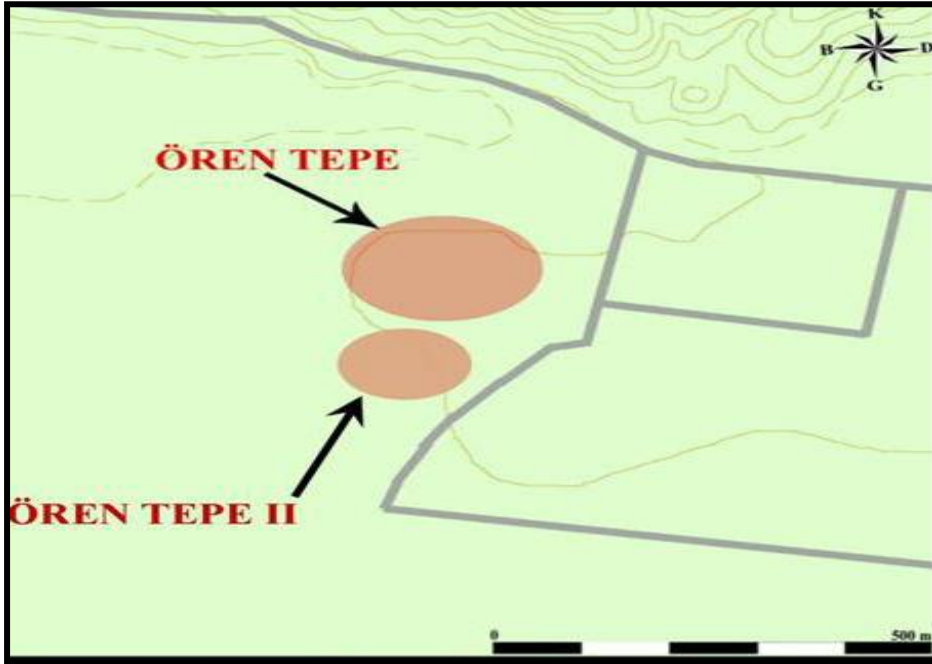
Resim 71. Örentepe I Höyüğü'nün, kuzeybatıdan görünümü

(Akdeniz 2010a,439).

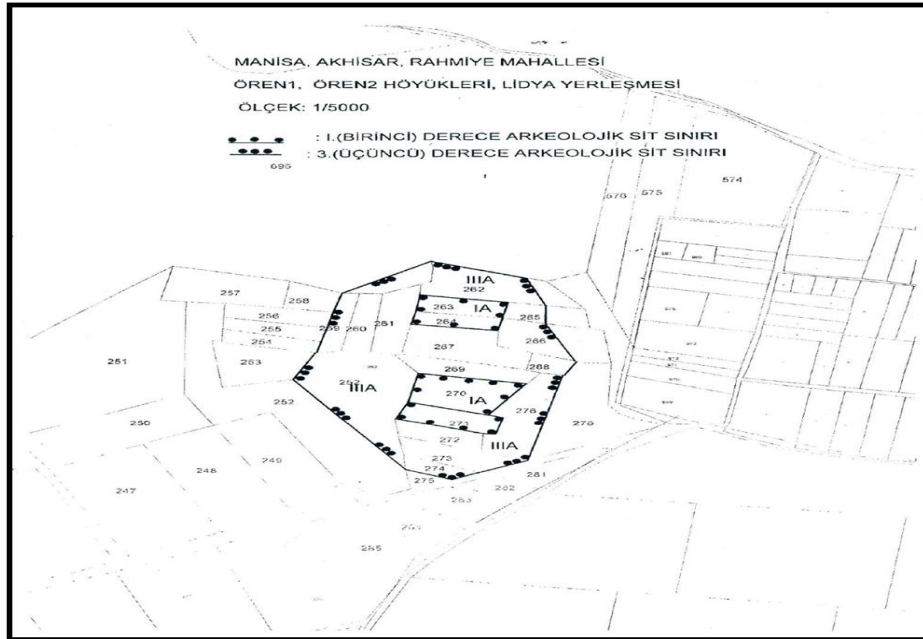
Resim 72. Örentepe II Höyüğü'nden bir görünüm (Akdeniz 2010a,440).

LEVHA XXXVII

Resim 73. Örentepe I ve II Höyüklerini gösterir topoğrafik harita

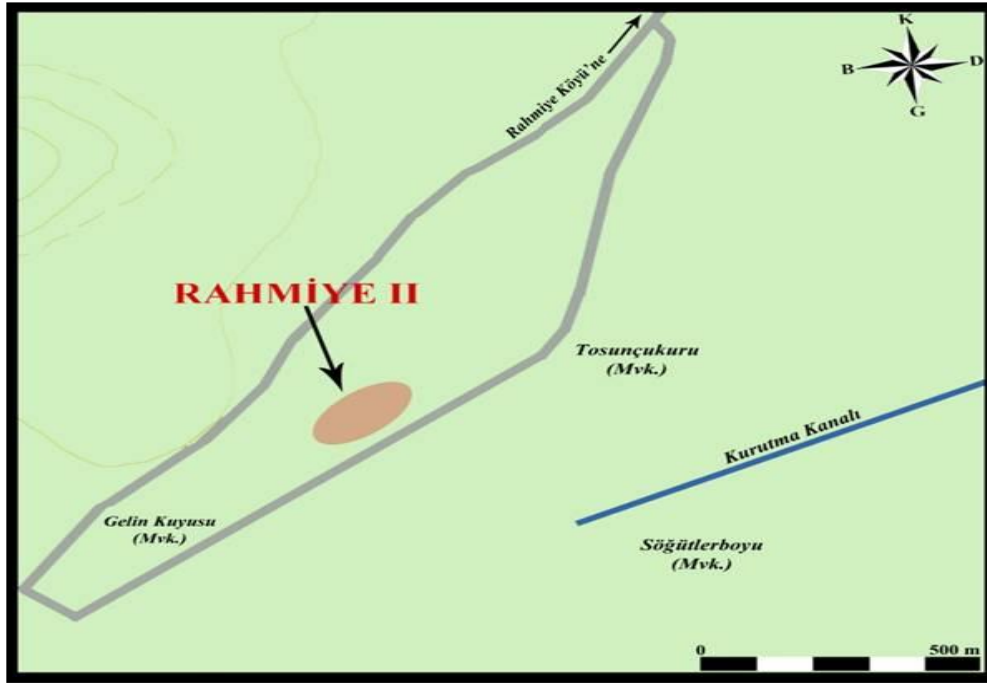
(Akdeniz 2010a, 439).

Resim 74. Örentepe I ve II Höyüklerini ve çevresini gösteren Arkeolojik

SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

LEVHA XXXVIII

Resim 75. Rahmiye II Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 443).

Resim 76. Rahmiye II Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik

SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

LEVHA XXXIX

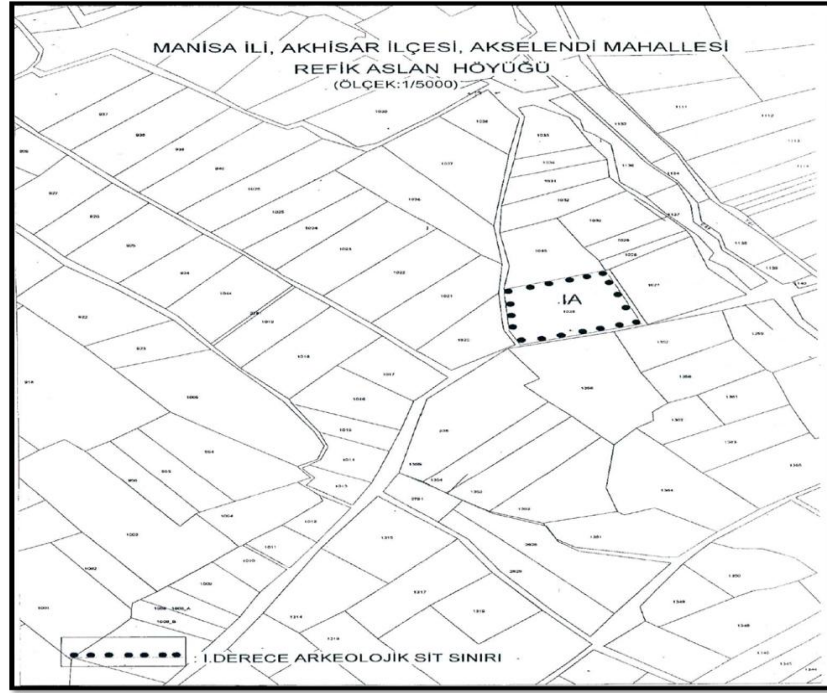
Resim 77. Refik Aslan Höyüğü'nün, doğudan görünümü (Akdeniz 2010a,447).

Resim 78. Refik Aslan Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 446).

LEVHA XL

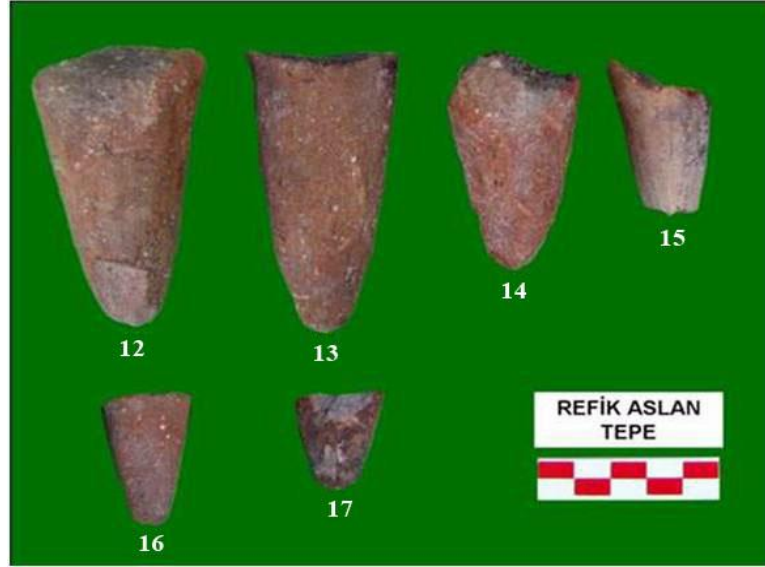

Resim 79. Refik Aslan Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

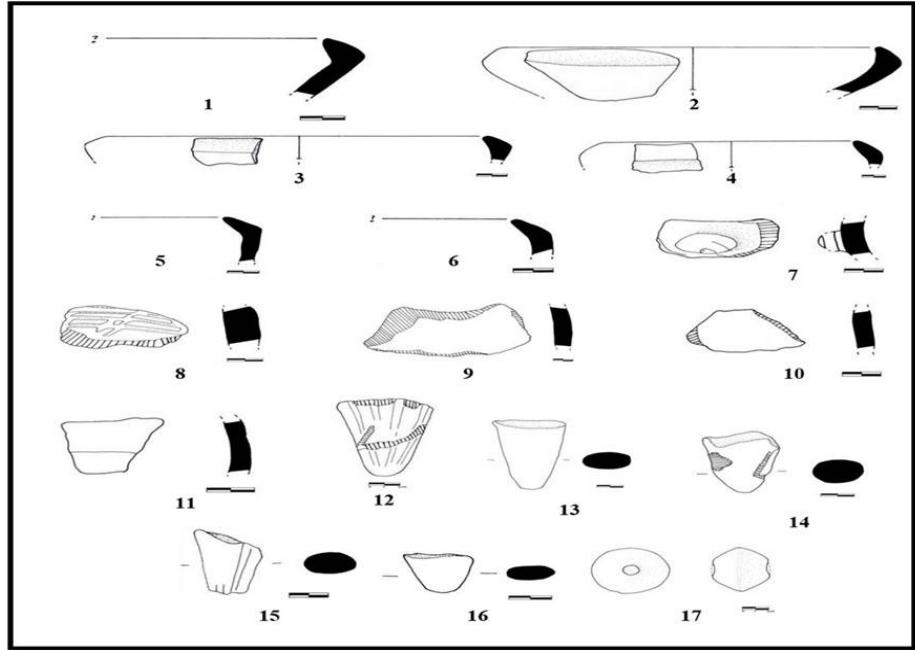

Resim 80. Refik Aslan Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 447).

LEVHA XLI

Resim 81. Refik Aslan Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları
(Akdeniz 2010a, 448).

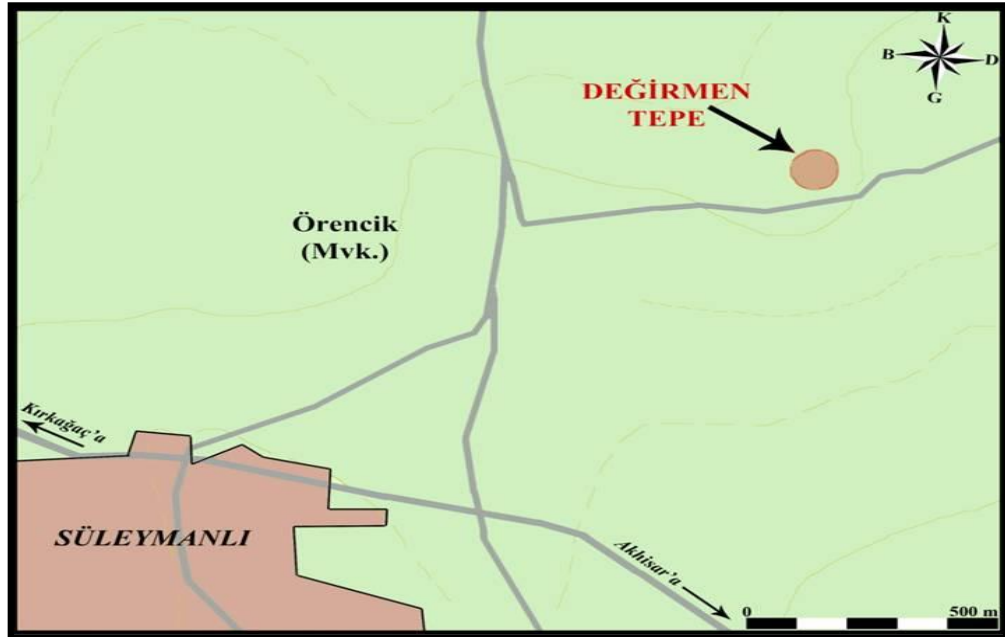
Resim 82. Refik Aslan Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri
(Akdeniz 2010a,449).

LEVHA XLII

Resim 83. Süleymanlı Höyüğü'nün, kuzeydoğudan görünümü

(Akdeniz 2010a, 451).

Resim 84. Süleymanlı Höyüğü (Değirmen Tepe) ve çevresini gösterir harita

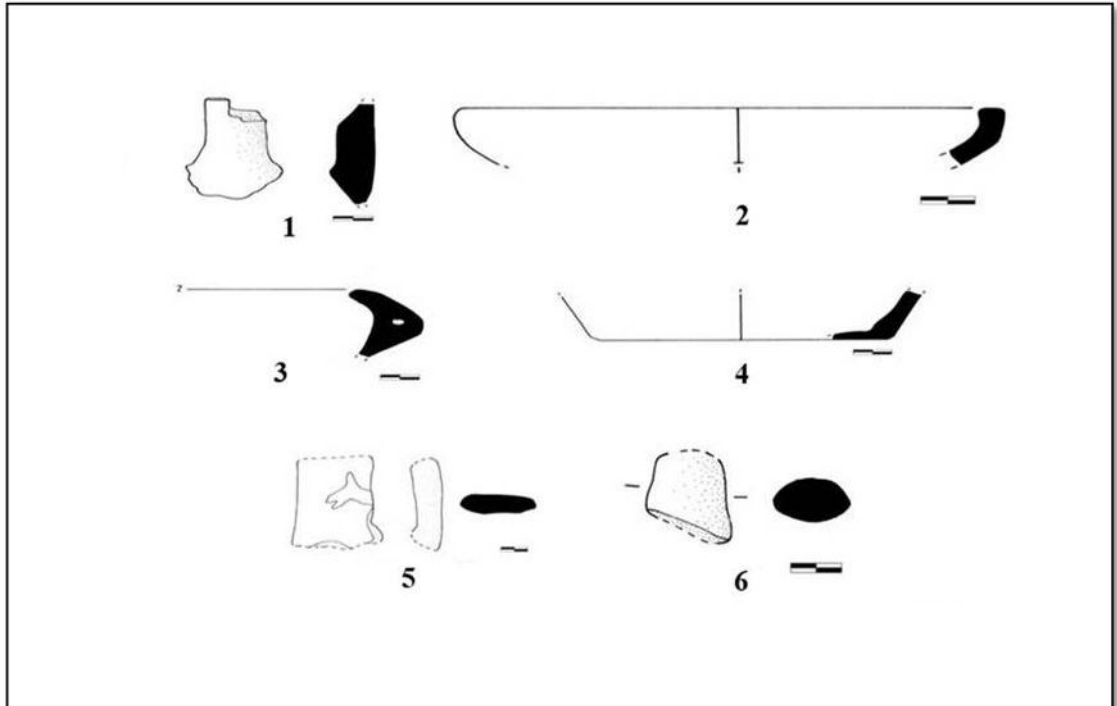
(Akdeniz 2010a, 450).

LEVHA XLIII

Resim 85. Süleymanlı Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a, 451).

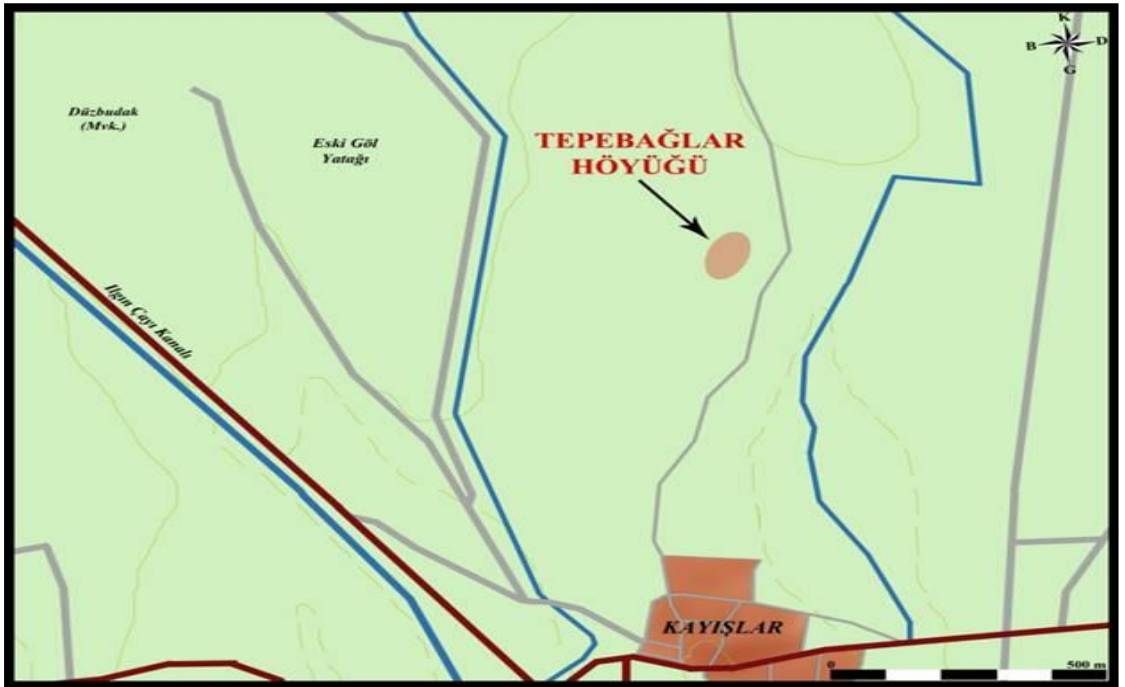
Resim 86. Süleymanlı Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a, 452).

LEVHA XLIV

Resim 87. Tepebağlar Höyüğü'nün, güneydoğudan görünümü (Akdeniz 2010a,453).

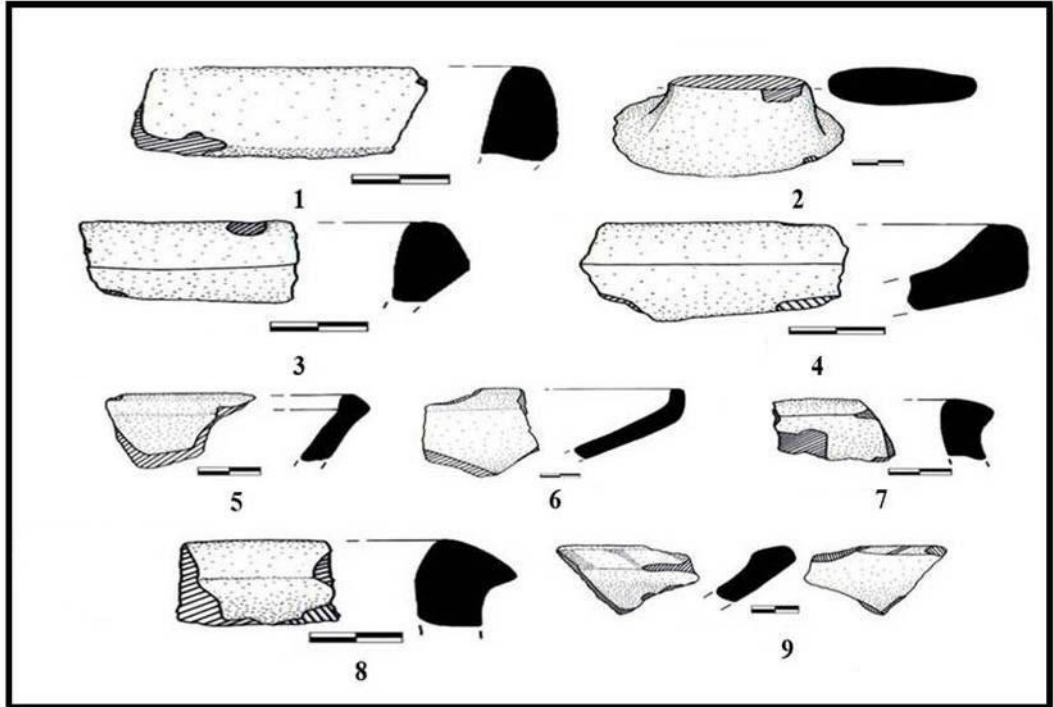
Resim 88. Tepebağlar Höyüğü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 453).

LEVHA XLV

Resim 89. Tepebağlar Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 454).

Resim 90. Tepebağlar Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

(Akdeniz 2010a, 455).

LEVHA XLVI

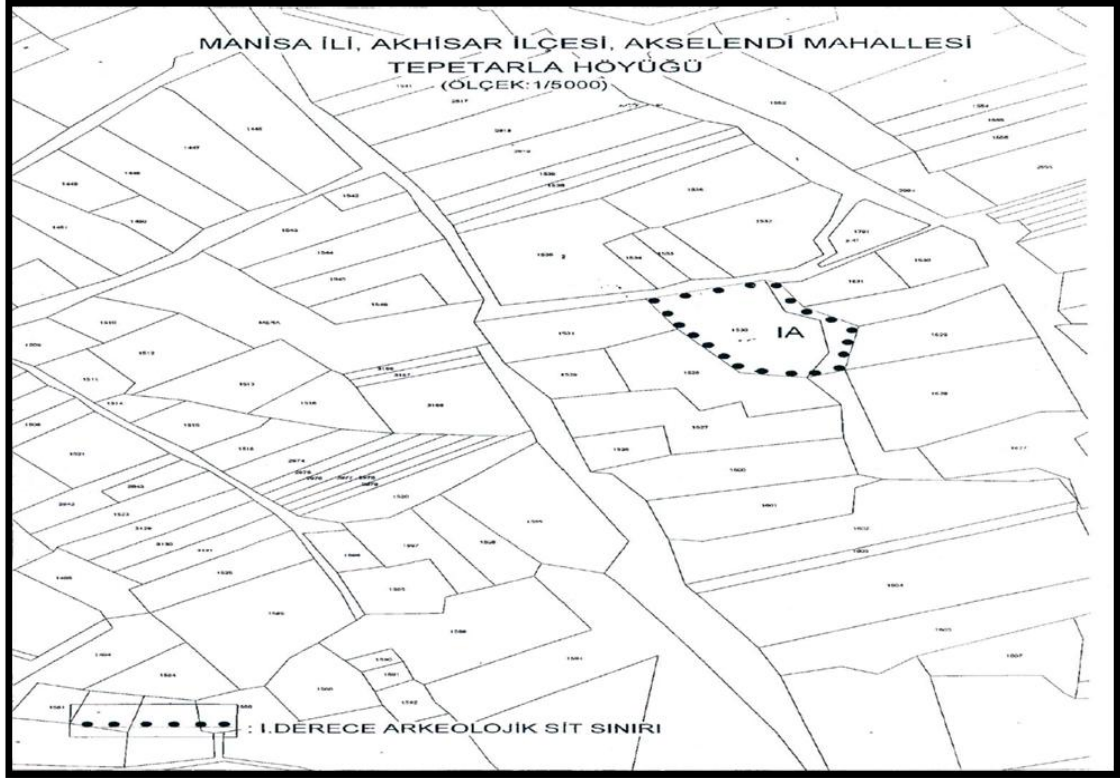
Resim 91. Tepetarla Höyüğü'nün doğudan görünümü

(Akdeniz 2010a, 456).

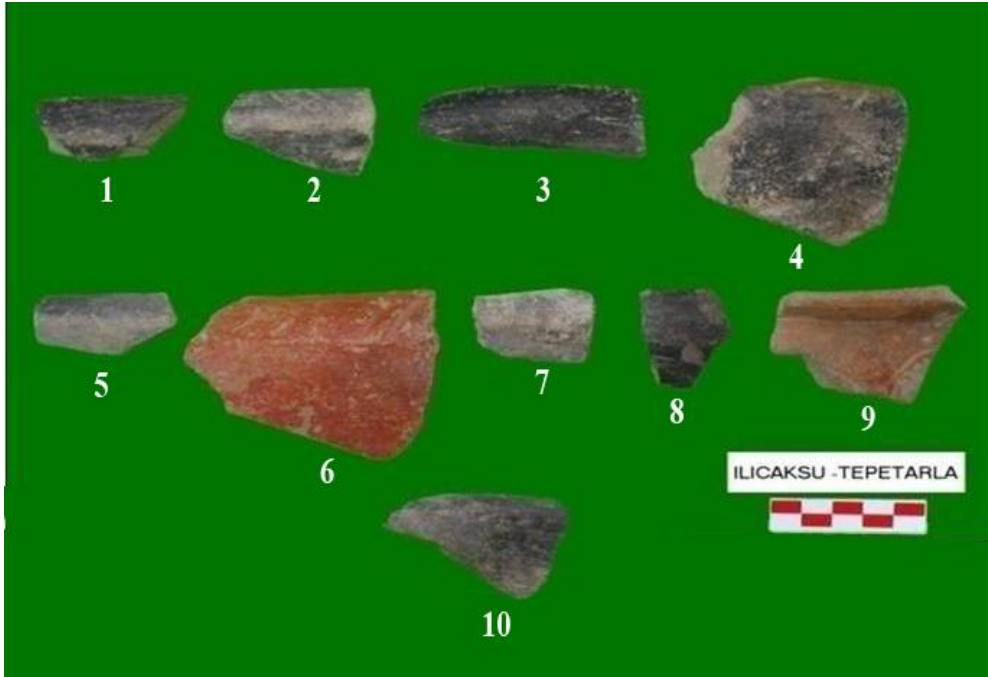
Resim 92. Tepetarla Höyüğü ve çevresini gösterir harita (Akdeniz 2010a, 456).

LEVHA XLVII

Resim 93. Tepetarla Höyüğü ve çevresini gösteren Arkeolojik

SİT haritası (www.korumakurullari.gov.tr, 2015).

Resim 94. Tepetarla Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,457).

LEVHA XLVIII

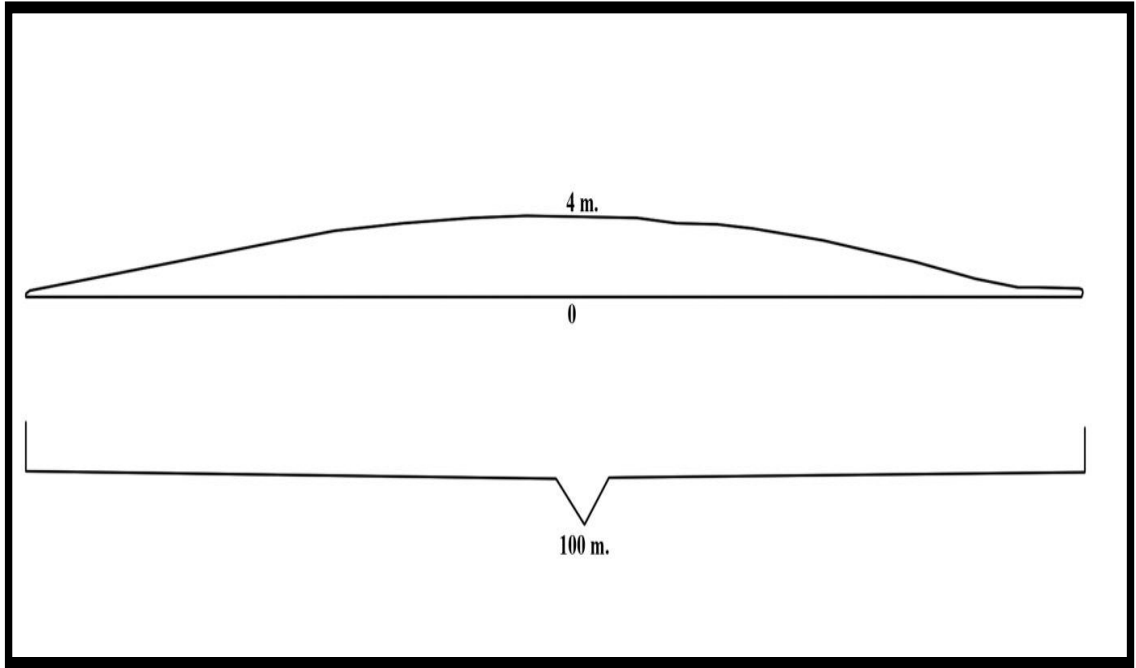

Resim 95. Tepetarla Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,457).

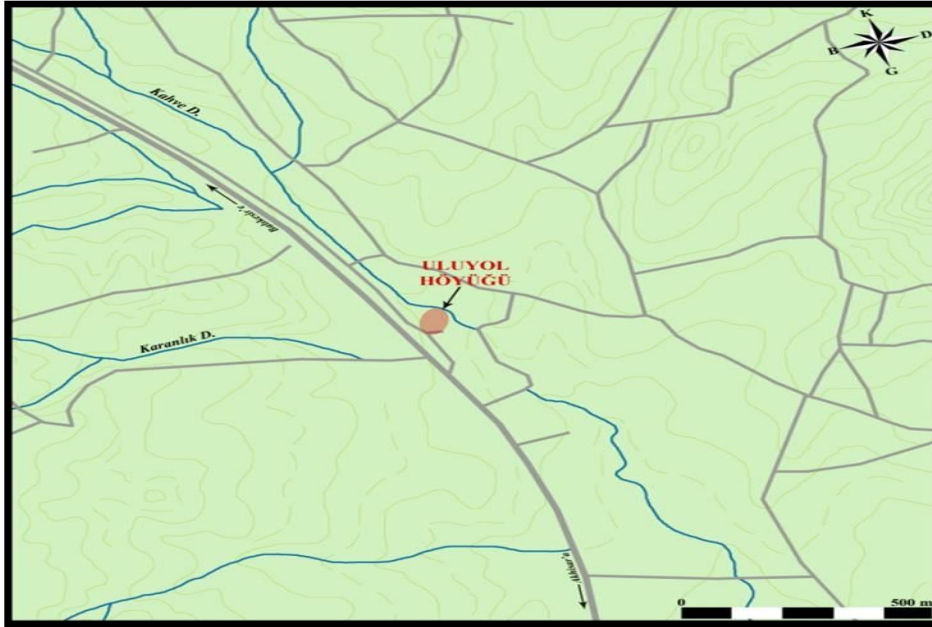

Resim 96. Tepetarla Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a,458).

LEVHA L

Resim 99. Uluyol Hüyükü'nün cepheden çizimi (Akdeniz 2010a, 460).

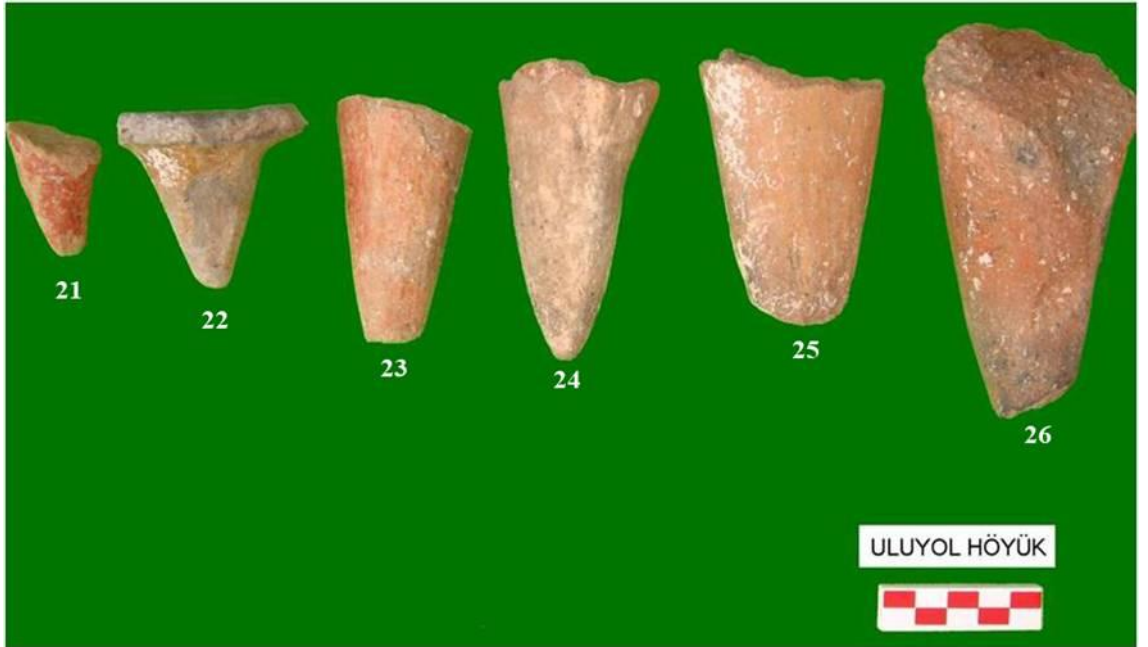
Resim 100. Uluyol Hüyükü ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 460).

LEVHA LI

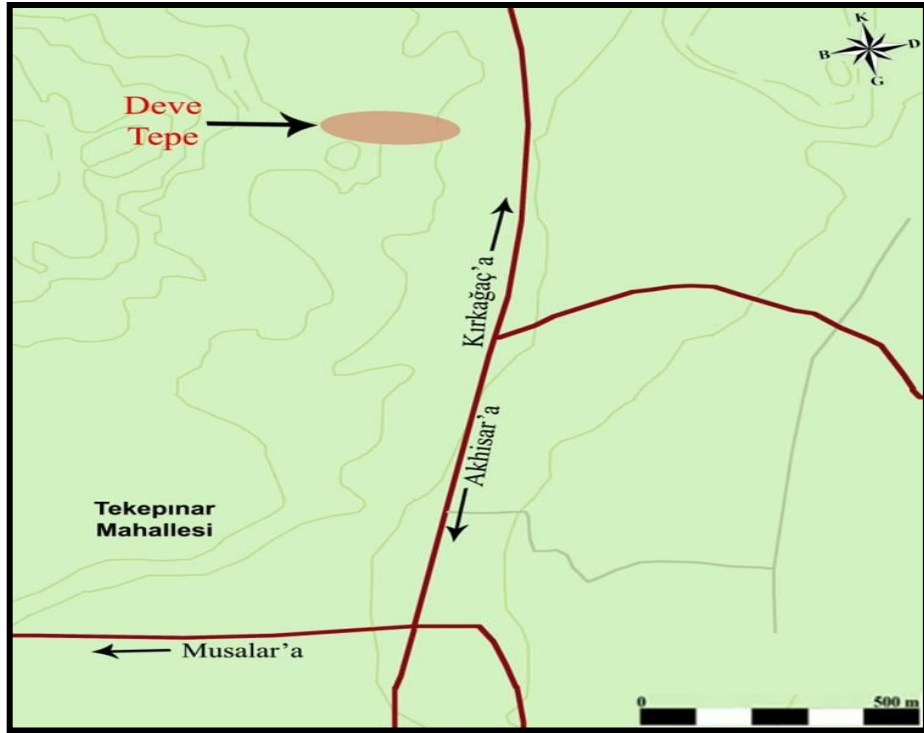

Resim 101. Uluyol Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 461).

Resim 102. Uluyol Höyüğü İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 462).

LEVHA LIII

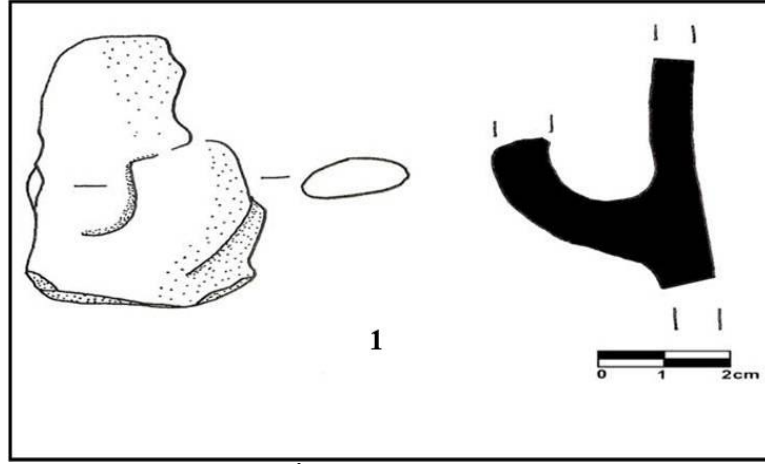
Resim 105. Devetepe ve çevresini gösterir topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 680).

Resim 106. Devetepe İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 681).

LEVHA LIV

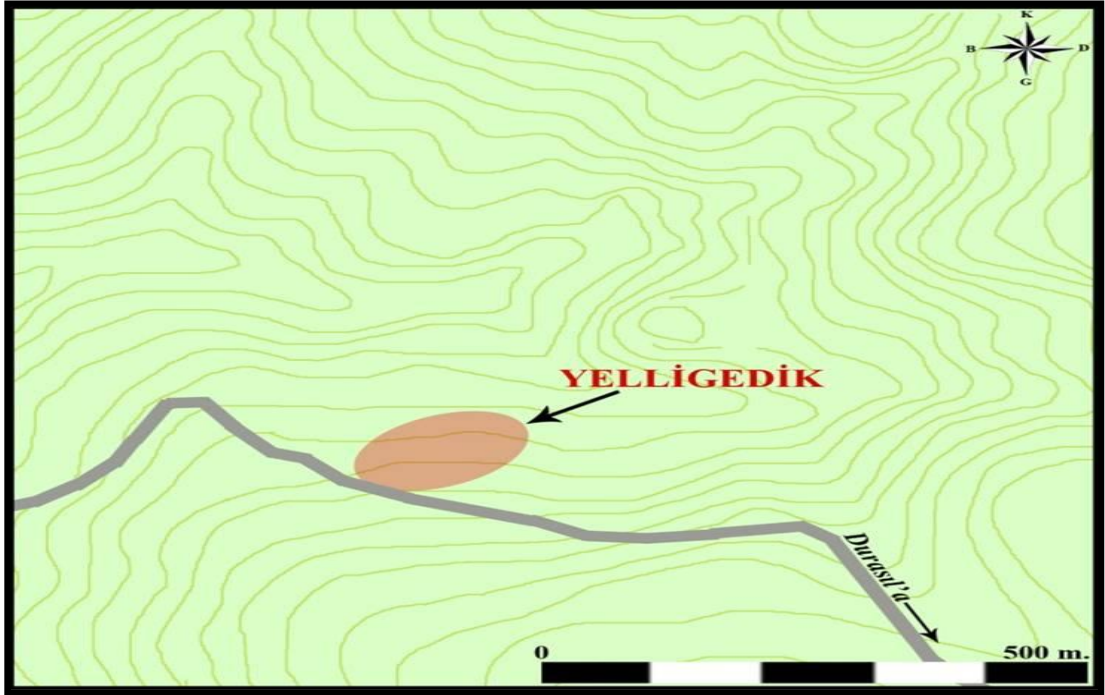
Resim 107. Devetepe İlk Tunç Çağı buluntusunun çizimi

(Akdeniz 2010a, 681).

Resim 108.Durasallı Yelligediğin genel görünümü (Akdeniz 2010a, 682).

LEVHA LV

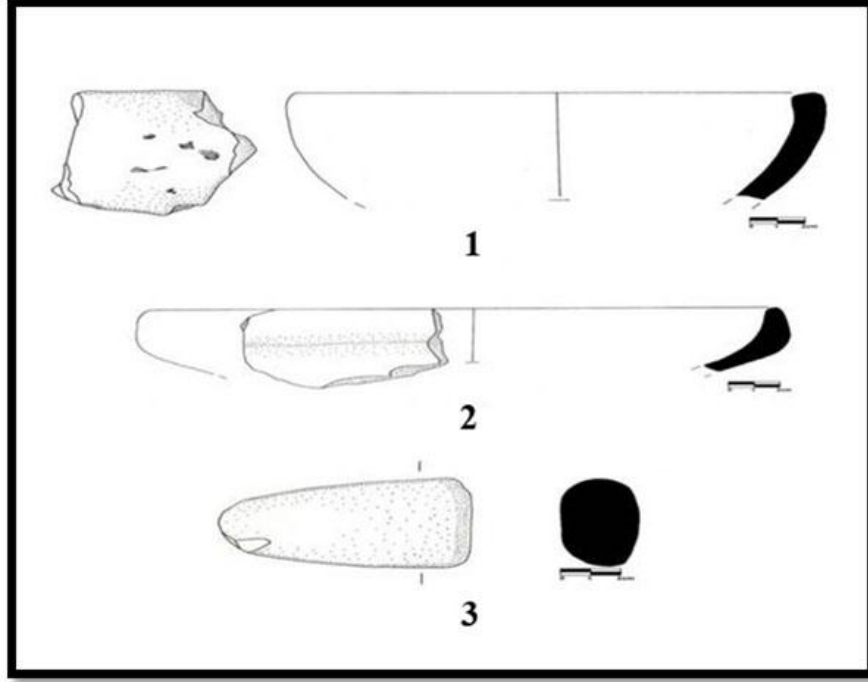

Resim 109. Durasıllı Yelligedik ve çevresini gösterir harita (Akdeniz 2010a, 682).

Resim 110. Durasıllı Yelligedik İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 683).

LEVHA LVI

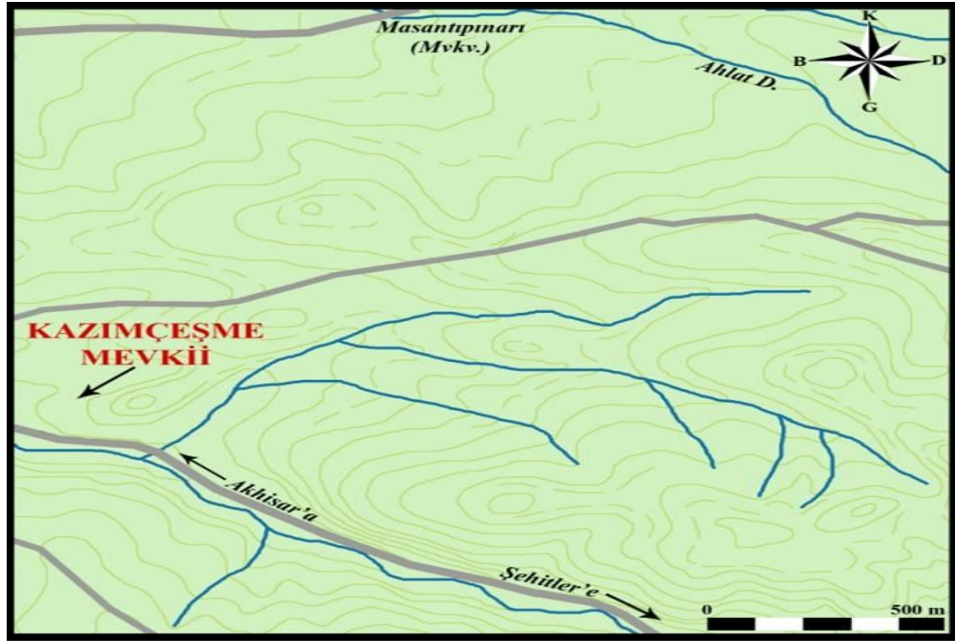

Resim 111. Durasılı Yelligedik İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a, 683).

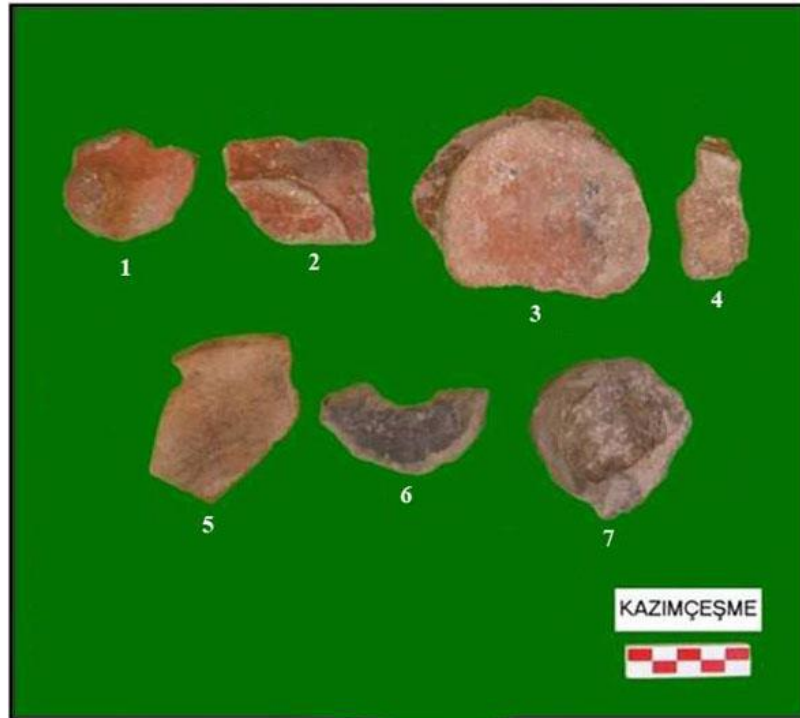
Resim 112. Kazımçeşme Mevki (Akdeniz 2010a, 685).

LEVHA LVII

Resim 113. Kazımçeşme Mevki ve çevresini gösteren topoğrafik harita

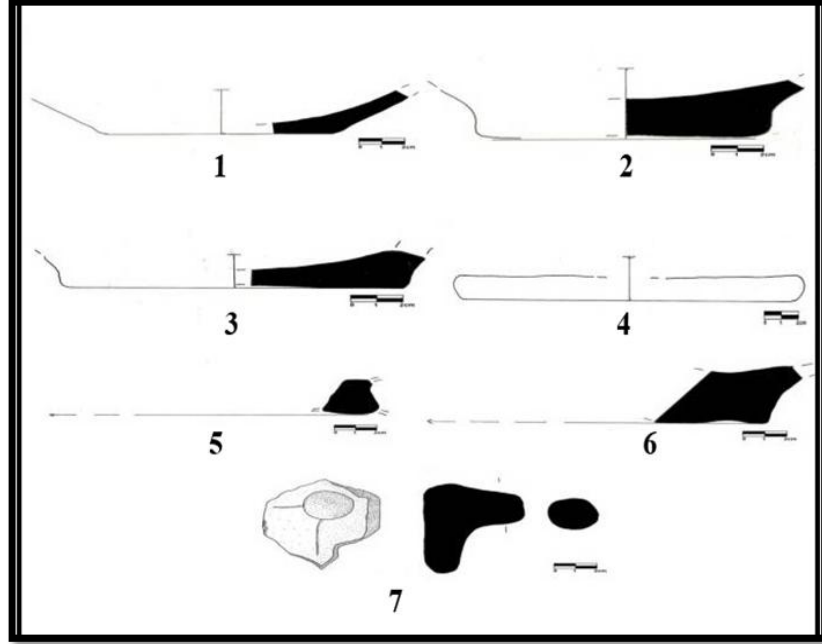
(Akdeniz 2010a, 684).

Resim 114. Kazımçeşme Mevki İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a, 685).

LEVHA LVIII

Resim 115. Kazımçeşme Mevki İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a, 687).

Resim 116. Su Deliği Tepe'den bir görünüm (Akdeniz 2010a, 689).

LEVHA LIX

Resim 117. Su Deligi Tepe ve çevresini gösterir topoğrafik harita

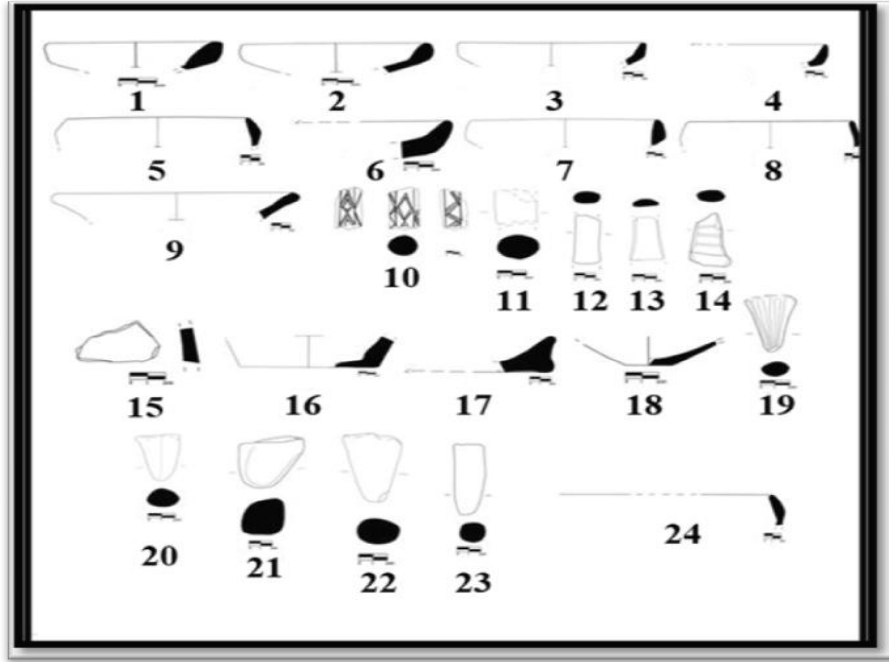
(Akdeniz 2010a, 688).

Resim 118. Su Deligi Tepe İlk Tunç Çağı buluntuları

(Akdeniz 2010a, 690).

LEVHA LX

Resim 119. Su Deliği Tepe İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri

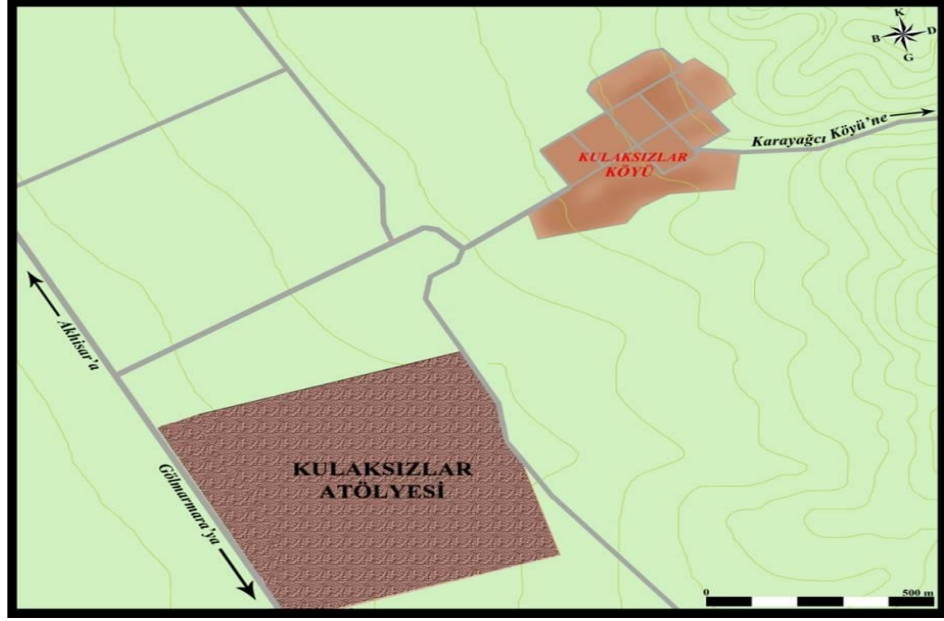
(Akdeniz 2010a, 691).

Resim 120. Kulaksızlar Atölyesi'nin kuzeydoğudan görünümü

(Akdeniz 2010a, 712).

LEVHA LXI

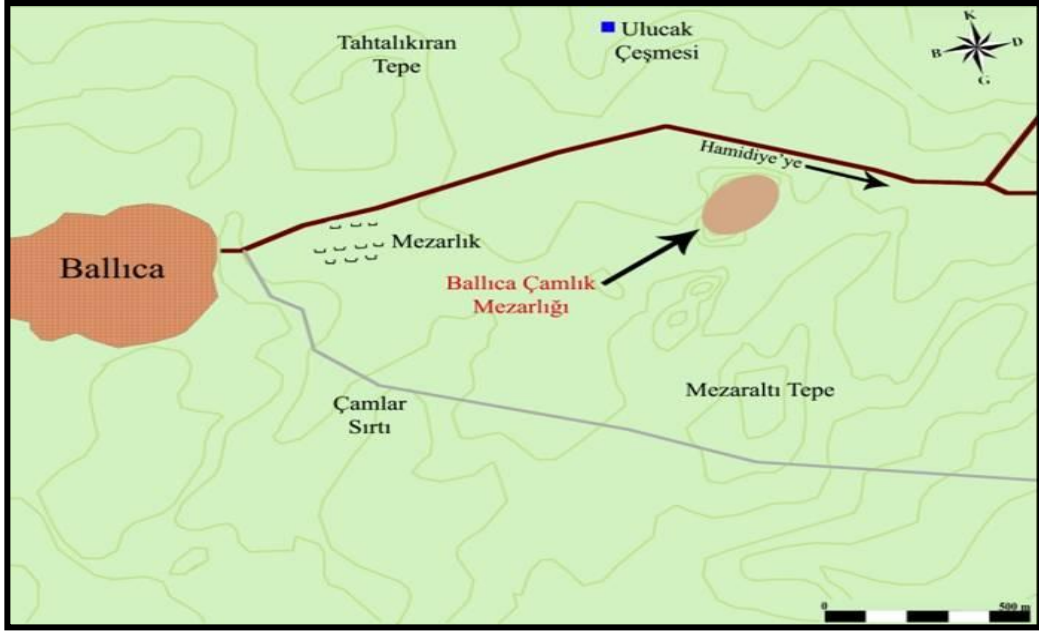
Resim 121. Kulaksızlar Atölyesi ve çevresini gösteren topoğrafik harita

(Akdeniz 2010a, 711).

Resim 122. Ballica Çamlık Mezarlığı'ndan bir görünüm (Akdeniz 2010a, 726).

LEVHA LXII

Resim 123. Balıca Çamlık Mezarlığı ve çevresini gösteren topoğrafik harita

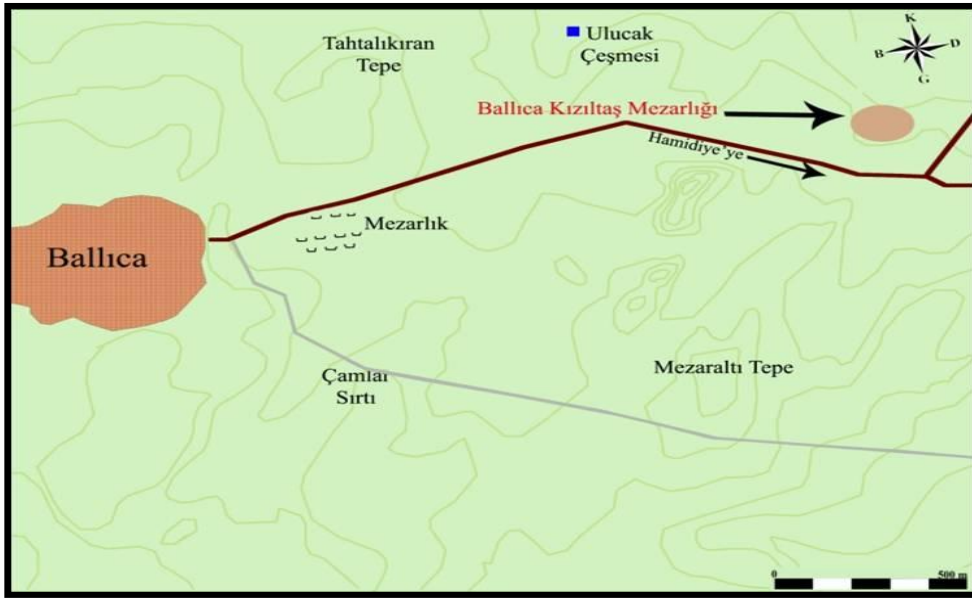
(Akdeniz 2010a, 726).

Resim 124. Balıca Kızıldaş Mezarlığı'ndan bir görünüm

(Akdeniz 2010a, 728).

LEVHA LXIII

Resim 125. Ballica Kızıltaş Mezarlığı ve çevresini gösterir topoğrafik harita

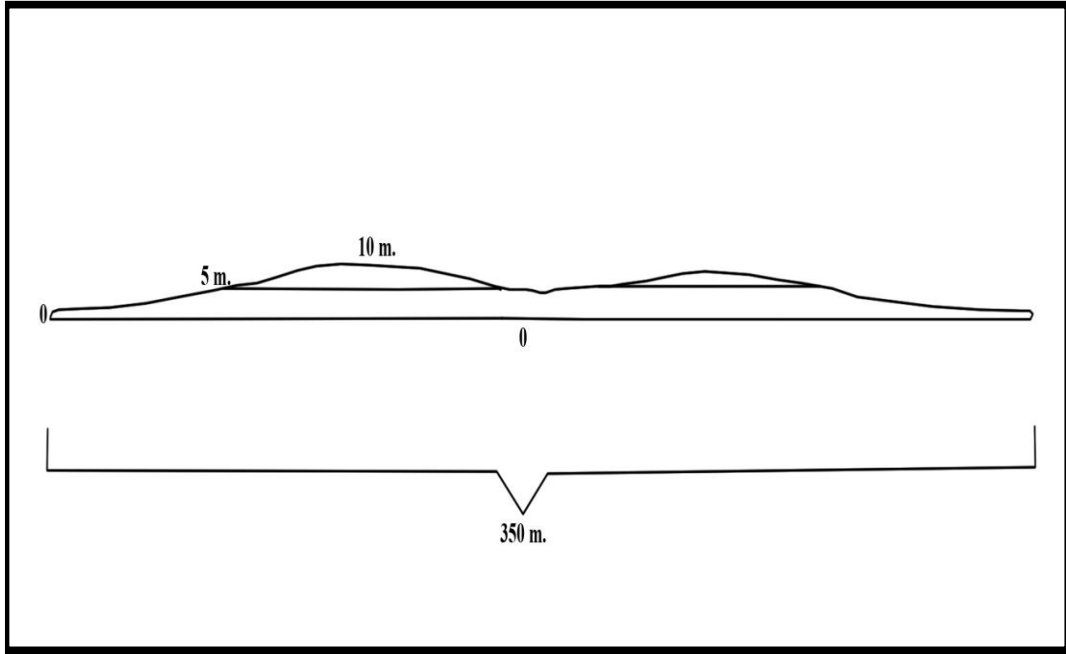
(Akdeniz 2010a, 727).

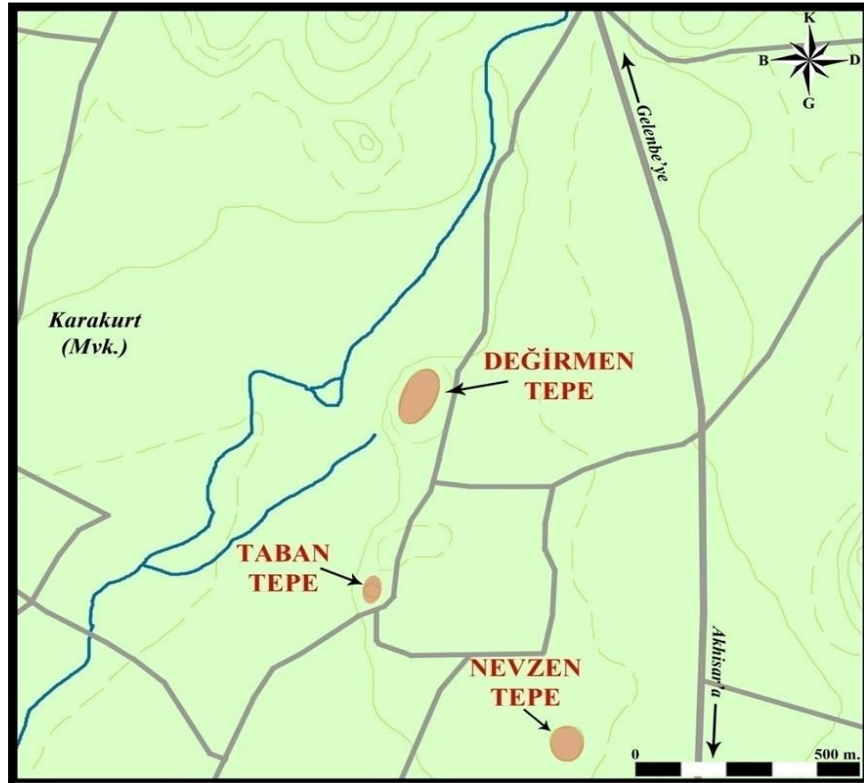
Resim 126. Taban Tepe'nin (Yortan Mezarlığı) doğudan görünümü

(Akdeniz 2010a, 756).

LEVHA LXIV

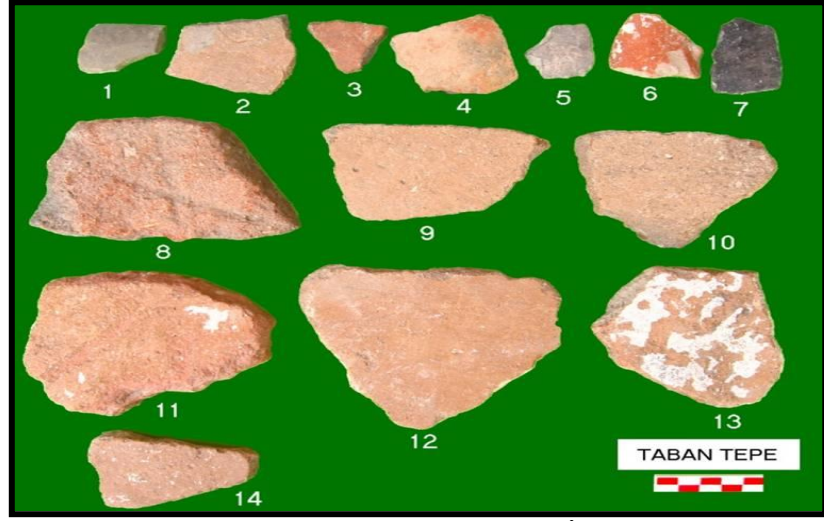

Resim 127. Taban Tepe'nin (Yortan Mezarlığı) cephe çizimi (Akdeniz 2010a, 755).

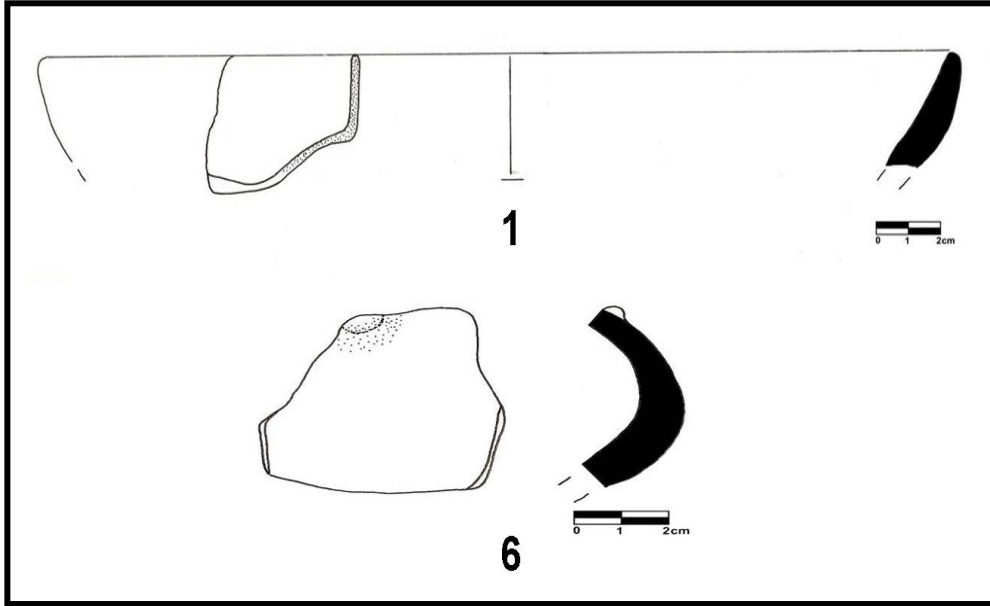

Resim 128. Taban Tepe (Yortan Mezarlığı) ve çevresini gösteren topoğrafik harita (Akdeniz 2010a, 755).

LEVHA LXV

Resim 129. Taban Tepe (Yortan Mezarlığı) İlk Tunç Çağı buluntuları (Akdeniz 2010a, 757).

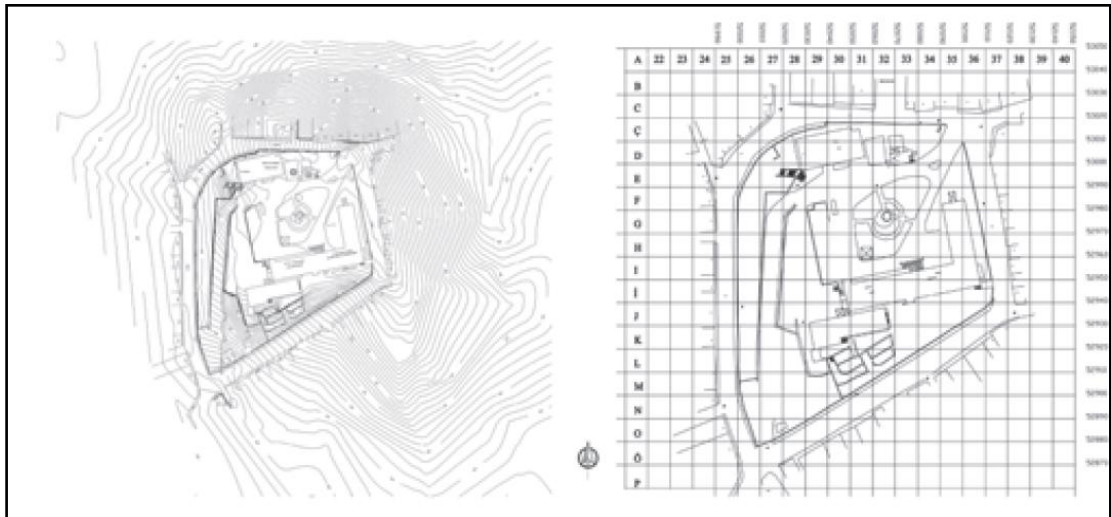

Resim 130. Taban Tepe (Yortan Mezarlığı) İlk Tunç Çağı buluntularının çizimleri (Akdeniz 2010a, 758).

LEVHA LXVI

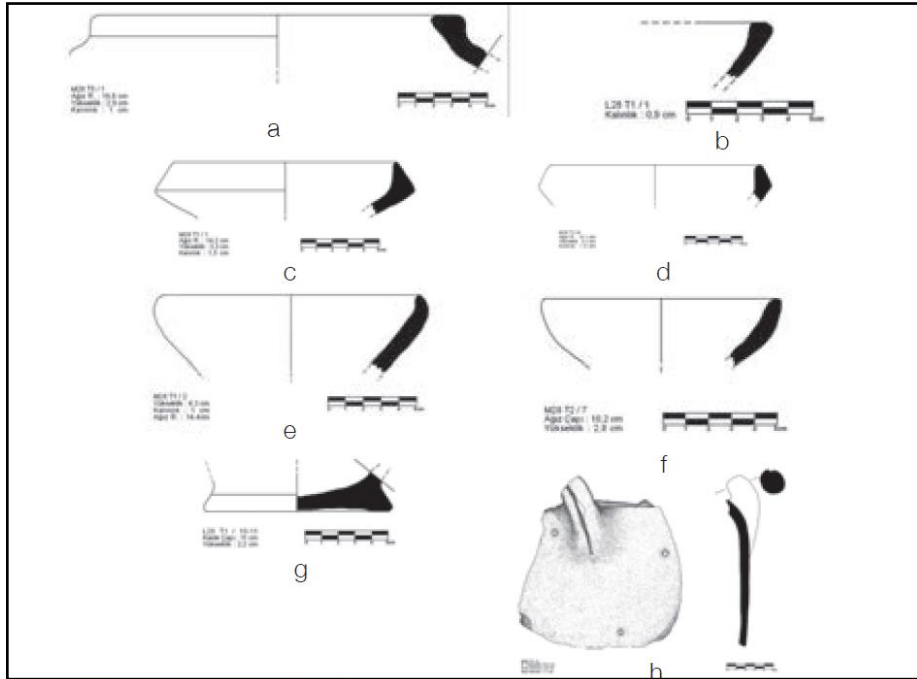

Resim 131.Hastane Höyük hava fotoğrafı (<http://thyateirakazisi.com>, 2015.)

Resim 132.Hastane Höyüğü'nün gerçek yayılım sahasını gösteren topoğrafik plan (solda). Hastane Höyük karelaj sistemini gösterir plan (sağda) (Akdeniz 2014, 33).

LEVHA LXVII

Resim 133. Hastane Höyük İlk Tunç Çağı seramik örnekleri. (Akdeniz 2014, 37)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mehmet ZAYBAK

Doğum Yeri ve Tarihi : Tavas/ 06.05.1989

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi Arkeoloji Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler : Akhisar ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2010,
: Thyateira ve Hastane Höyük Kazı Çalışmaları 2011,
: Thyateira ve Hastane Höyük Kazı Çalışmaları 2012,
: Thyateira ve Hastane Höyük Kazı Çalışmaları 2013,
: Thyateira ve Hastane Höyük Kazı Çalışmaları 2014.

Çalıştığı Kurumlar : Thyateira Kazısı Başkanlığı, Manisa-Akhisar.

İletişim

e-posta Adresi : mehmetzaybak@yandex.com